This weekly newspaper was mailed on
Tuesday, March 25, 2003

Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

Alp (LK) 2766

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 12 (2767) 2003 MARCH-KOVAS 25 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS – LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ON L5C 1T3 CANADA • www.tzib.com Nr. kaina – $1

Teisės, laisvės ir mišrainės

Dėl laisvės ir lygybės buvo kovojama šimtmečiais. Šiais laikais, atrodo, esame priėję įdomią kryžkelę, kurioje įkaltos dvi rodyklės: drausminga laisvė ir palaida laisvė.

KURIUO keliu pasukti? Kuriuo, kiek ir kokios minios plūsta? Platesnis pasidairymas gali sukelti įtarimą, kad galimybė pasirinkti daugelį žmonių veda lengvesniu keliu. O įprasta galvoti, kad lengviau ten, kur drausmės mažiau. Pagaliau kaži ar kas klystų teigdamas, kad drausmingos laisvės išvis negali būti. Jeigu jau drausmė, tai kokia čia laisvė. Kitaip sakant, drausmė ir laisvė – dalykai nesuderinami. Taigi norint būti tikrai laisvam, belieka laisvoji laisvė, arba kaip dažnai sakoma, "palaida bala", nepripažįstanti jokių varžtų. Kartais susidaro įspūdis, kad tai naujas siektinas idealas. Ir iš tikrųjų siekia jo milijonai žmonių, kaip kokio biliūniško laimės žiburio. O vis dėlto tai apgaulinga, nes ta jokių varžtų nepripažįstanti laisvė savo neigiamais padariniais atsisuka prieš patį žmogų, tokią laisvę pasirinkusį ir ją puoselėjantį. Sakytume, pusė bėdos būtų, jei tas atsisukimas ir tebūtų prieš jį. Visi matome, kad taip nėra. Tas palaidumas pradeda paliesti niekuo dėtus žmones, net ir vos gyventi pradedančius vaikus. Palengva ardoma civilizuoto gyvenimo tvarka, dingsta saugumas, plinta žmogžudystės, prievartavimai, epideminės ligos. Įsibėgėjimas toks stiprus, kad, atrodo, nebėra jokio mechanizmo, kuris galėtų tai sustabdyti. Apeliavimai į pavienius asmenis ar glaudesnes žmonių bendruomenes lieka balsai tyruose. Žmogaus teisių siekiai taip susipynė su laisvės siekiais, kad tapo vos ne vienas ir tas pats.

POPULIARIOJI žmogaus teisių samprata nepripažįsta kompromisų, juo labiau kokių nors varžtų, įtakojančių tokią sampratą. Todėl teisės nebederinamos su įsipareigojimais, kaip tai anksčiau būdavo. Dabartiniai įsipareigojimai dažniausiai jungiami tik su atlyginimais – stengsiuos tiek, kiek man už tai bus atlyginta. O teisės, kaip kokie klausimo nekeliantys privalumai – savo keliu. Dirbsiu ar ne, būsiu kraštui naudingas ar ne – teisės visiems tos pačios. Ir visi vienodai dėl jų kovoja. Nei amžius, nei užimamoji vieta, nei profesija, nei būdo savybės, nei gyvenimo lygis nebesulaiko įkarščių bei kraštutinumų kovojant už tas teises. Pasigirsta pagrįstų balsų, kad pasaulyje dedasi kažkas nebegerai. Tautų vadai pradeda jau net ir globalizaciją įtarinėti pranašaudami liūdnoką ateitį, žmonėms belakstant iš vietos į vietą, beieškant materialinių gėrybių ir pažadėtų "rojų", užuot visa tai kūrus savame krašte. O didžiausias rūpestis dėl tos globalizacijos kyla dar ir dėl to, kad valstybės, besidalindamos gėrybėmis, besiekdamos pelningesnio bendravimo nesumaišytų tautų taip, jog po keliasdešimt metų pasaulyje mirguliuos beveidė minia, tetrokštanti duonos ir žaidimų. Antra vertus, kyla rūpestis ir dėl to, kad ne visos tautos pasinešusios į tą globalinį maišymąsi. Snaudžiantys milžinai, rodos, tik ir laukia didesnių suiručių, patys nesivaikydami palaidų laisvių, o susidrausminę stiprėja. Mums, lietuviams, kaip ir daugeliui – kryžkelė ta pati, rodyklių įrašai tokie patys. Laisvas keliavimas, įsidarbinimas svetur, geresnio gyvenimo sukūrimas, senų lūkesčių patenkinimas – viskas, kas bebūtų, neturėtų užtemdinti atminties, kad yra namai – gimtasis kraštas, vienintelis toks, kuris labiausiai jūsų laukia. Išvykimas iš tėvynės ir jos užmiršimas ar net išsižadėjimas – tai du skirtingi dalykai. Tai nemaišytina, kaip šiandien dažnai sumaišomos žmogaus teisės ir laisvės. **Č.S.**

Taip vaizduojama Kristaus kančia – Kryžiaus nešimas į Golgotos kalną leidinyje "Broadcast Week" 1993.IX.4-7 Toronte

KANADOS ĮVYKIAI

Bauginančios ligos

Vakarų Nilo virusais (*West Nile virus – WNV*) užkrėstų Kanados gyventojų praeitą vasaros sezoną *Health Canada* oficialiai priskaičiavo 373 (iš jų 11 mirė) Ontario provincijoje, 10 Kvebeke ir 2 Albertos provincijoje. Tačiau du Ontario gydytojai – dr. James Brunton ir dr. Neil Rau – užkrečiamųjų ligų skyrių vedėjai, tyrinėję sergančius ar įtariamus WNV užkrėtimu pacientus septyniose Toronto ir apylinkių ligoninėse, sprendžia, kad užkrėstųjų skaičius gali siekti 1,000. Jie kaltina provincijos Sveikatos ministeriją, kad ji sumenkino rimtą tos ligos grėsmę, teigdama, kad liga pavojinga tik vaikams ir ligotiems, vyresnio amžiaus žmonėms. Pasak jų, ligoninės ne visuomet teisingai atpažindavo WNV sukeltus simptomus. WNV liga užsikrečia ir sveiki, veiklūs vidurinio amžiaus žmonės. Ligos pradiniai simptomai nėra ypatingi: šiek tiek pakyla kūno temperatūra, atsiranda išbėrimas, skauda gerklę, patinsta limfinės liaukos. Retais atvejais gali užsibaigti smegenų uždegimu. Jei negydoma, liga išsivysto į ilgai (iki 10-12 mėnesių) trunkantį, besikaitaliojantį didelį bendrą nusilpimą, raumenų paralyžių, kvėpavimo sutrikimus, nervų sužalojimus, laikinus sąmonės netekimus ir pan.

Kaip jau pats vardas sako, WNV liga buvo pirmą sykį atpažinta 1937 m. Afrikos Ugandoje, Vakarų Nilo aukštupio srityje. Jos nešiotojai – uodai. Įkandę užsikrėtusį paukštį, dažniausiai varną ar kėkštą (*blue-jay*), perduoda virusus įkąstam žmogui. Iš Afrikos liga 1999 m. atklydo į Šiaurės Ameriką. Septyni žmonės nuo jos mirė Niujorko mieste, o prieš porą metų ji atkeliavo ir į Kanadą. Ne vien žmonės suserga nuo WNV – jie pavojingi ir arkliams. Ontario veterinarijos kolegija praeitais metais gydė 28 užkrėstus arklius, iš kurių 12 pastipo. Užkrėstų, bet lengviau sergančių arklių Ontario provincijoje priskaičiuojama apie 700. Kai kurios provincijos jau dabar ruošiasi uodų naikinimui, kad sumažinus WNV užkrėtimo pavojų. Apsisaugojimas nuo šios ligos – vengti uodų įkandimo. Uodų sezonas Kanadoje prasideda maždaug gegužės mėnesį.

Kita bauginanti liga – ūminis kvėpavimo takų sindromas (SARS, severe acute respiratory syndrome) arba atipinis plaučių uždegimas, kurio nei sukėlėjas nei gydymo metodai dar ne-

(Nukelta į 8-tą psl.)

Grėsmė Kuršių Nerijai

V. A. JONYNAS

Š.m. sausio 20 d. *Kauno diena* paskelbė Daunoro Luko straipsnį *Lietuviai vėl mėgins gelbėti Kuršių Neriją*. Reporterio žiniomis Lietuvos aplinkos ministeriją pasiekusi žinia, jog Rusija užbaigusi naftos telkinio Krasovckoje valstybinės ekologijos analizę, bet nieko nepranešanti apie rezultatus. Todėl prieš tris savaites ši vadyba kreipusis į Rusiją su pasiūlymu surengti dvišalį Rusijos ir Lietuvos ekspertų susitikimą projekto D-6 saugumui apsvarstyti. Atsakymo į šį kvietimą irgi negauta. Vienok sužinota iš mūsų pasiuntinybės Maskvoj, kad, neoficialiomis žiniomis, netrukus atsakymas būsiąs išsiųstas.

Šis atidėliojimas priminė reporteriui D. Lukui, kad nebe pirmą kartą mes turim bėdų su ta naftos gręžinių platforma. Juk 1987 m. pavyko tik vargais negalais sulaikyti to projekto vykdymą. Šaunūs tai buvo laikai, parodę, kad tautos esama vieningos, kaip reta. Bet prireikė energingo mokslininko V. Statulevičiaus įsikišimo bei pasigėrėtinai sumanios rašytojo V. Petkevičiaus akcijos, kad platformos statybos parengiamieji ir įpusėję darbai būtų sulaikyti. Tam nuosprendžiui pasitarnavo faktas, kad jau buvo įvykęs jūroj apytikriai 70 tonų teršalo išsiliejimas.

V. Petkevičiaus teigimu, 1987 m. Lietuvoje "Žalieji" surinkę apie 217,000 parašų peticijai, prašančiai atsižvelgti į ekologinės katastrofos Baltijos jūroj galimybę.

Šį pirmąjį aliarmo signalą *Kauno dienoj* pasekė už poros dienų kiti straipsniai ekologine tema. Taip sausio 27 d. *Atgimime* pasirodė komunikatas, jog įvykęs Suomijos ir Lietuvos diplomatų susitikimas, kuriame gvildentas pasiūlymas įpiršti idėją, kad Baltijos jūra būtų paskelbta 'ypatingos jautros zona'. O tas pats nenuorama D. Lukas paskelbė *Kauno dienos* sausio 29-tos d. nr. naują išsamų reportažą apie tai, kaip Lietuvai pavyko sustabdyti taršos šaltinio atsiradimą Nidos pašonėj 1987 m. Šįkart mažiau pabrėžiamas rašytojo V. Petkevičiaus vaidmuo, o papasakojama mokslininko V. Statulevičiaus pasimatymo su SSSR dujų ministeriu V. Černomirdinu eiga. Faktiškai laimingą pabaigą nulėmusi ministeriui parodyta turistinė knygelė apie Nidą.

D-6 projekto techniški duomenys yra maždaug tokie. Naftos telkinys Kravcovskoje (D-6) buvo atrastas 1983 m. Jis yra Baltijos jūros kontinentiniame plote už 22 km nuo Kuršių Nerijos kranto ir tik už 7 km nuo Rusijos-Lietuvos jūros sienos. Baltijos jūros gylis toje vietoje 27-30 metrų, o naftos telkinys glūdi maždaug 2000-2300 metrų geologiniuose dariniuose. Telkinio atsargos siekia 21-24 milijonų tonų mažai sieringos, aukštos kokybės naftos, turinčios nedidelę dujų priemaišą.

Avarijos tikimybė, kad išsiliejusi nafta pasieks Lietuvos pakrantę, yra labai didelė. Viena pagrindinių priežasčių – šiame regione būdingos hidrometeorologinės sąlygos; pirmiausia stiprūs vėjai. Mūsų pajūryje vidutiniškai 67 dienas per metus vėjo gūsiai siekia 15 m/s ir daugiau. O 15 dienų – net 90 m/s.

Pučiant pietvakarių vėjams teršalai būtų išmetami ties Klaipėda (Smiltyne), o vakarais – ties Nida. Išsiliejusi nafta padarytų neištaisomos žalos Kuršių Nerijai, kuri yra įtraukta į UNESCO paveldo sąrašą. Nidai juk suteikta Mėlynoji vėliava, kuri plevėsuoja tik švarių vandenų paplūdimiuose.

Užklaustas korespondento, ką jis, V. Statulevičius, dar prisimena iš pašnekesio su Černomirdinu, akademikas pareiškė:

"Man liepta įrodyti ministeriui, kad tokia statyba pavojinga. Platforma jau buvo pradėta statyti. Ji yra 30 metrų gylyje, užšalančiame jūros pakraštyje, todėl, esant dideliems vėjams, audroms iš jūros pusės, platforma gali neišlaikyti kelių tūkstančių tonų ledo spaudimo. Mechanikos, suvirinimo specialistai privertė V. Černomirdiną suabejoti. Jis aiškino, kad išsiliejusią naftą galima apsupti bujomis ir susemti. Čia klystama."

"Vėjo metu nafta, nors ji ir lengvesnė už vandenį, iki pat dugno (giliau nei 30 m), naftos gumuliukai apsivelia smėliu, tampa sunkesni už vandenį, nusėda dugnan ir yra bangų išmetami į krantą. Tai pats patyriau dirbdamas vizituojančiu profesoriumi Kalifornijos universitete. Jei bangos aukštis ne mažesnis kaip 30 cm, tai 1 metro gylio vandens paviršiuje bus apie 30% išsiliejusios naftos, 70% bus giliau, ir jokiomis bujomis nesusemsi. Ar suprantate, kuo Lietuvai gresia šis terminalas. Galime prarasti nedidelį savo pajūrį ir turistus."

Straipsnių antraštės darosi vis dramatiškesnės. *Veido* š.m. sausio 31 d. nr. žurnalistės Eugenijos Grižibauskienės tekstas užvardinamas *Nidos pašonėje juodojo aukso kasyklos!*

"Metų pabaigoje į Kaliningradą atvykęs LUKoil prezidentas Vagitas Alekperovas patvirtino, kad Rusija valstybinę ekologinę ekspertizę jau baigė. Tačiau jis teigė nesutinkąs, kad būtų atlikta nepriklausoma ekspertizė. Šiuose dokumentuose slypi komercinė paslaptis, kuri kainuoja didelius pinigus ir labai domina konkurentus... Vykdydami šį projektą, mes vadovaujamės Rusijos įstatymais, kurie numato, kad su tokiais dokumentais turi teisę susipažinti tik kompetentingi organai".

Naftos bendrovės vadovo manymu, Lietuvos valstybininkai nepatenka į kompetentingųjų kategoriją.

Veido korespondentė teigia, kad Kaliningrado administracijos teiginiai apie šio projekto "neišmatuojamą" naudą srities biudžetui atrodo labai abejotini. Įvykus didesniam naftos išsiliejimui ir jį išplovus į Rusijos ir Lietuvos paplūdimius, tektų iš-

(Nukelta į 2-rą psl.)

Savaitė Lietuvoje

Naujas kabinetas

Kovo 6 d. Lietuvos prezidentas Rolandas Paksas pasirašė dekretą, kuriuo patvirtino ministerio pirmininko Algirdo Brazausko sudarytą kabinetą. Kaip praneša ELTA/LGTIC, ministerijoms vadovauti paskirti Petras Povilas Čėsna (Ūkio), Dalia Grybauskaitė (Finansų), Zigmantas Balčytis (Susisiekimo), Roma Dovydėnienė (Kultūros), Linas Linkevičius (Krašto), Vytautas Markevičius (Teisingumo), Algirdas Monkevičius (Švietimo ir mokslo), Antanas Valionis (Užsienio reikalų), Juozas Olekas (Sveikatos apsaugos), Juozas Bernatonis (Vidaus reikalų), Jeronimas Kraujelis (Žemės ūkio), Vilija Blinkevičiūtė (Socialinės apsaugos ir darbo), Arūnas Kundrotas (Aplinkos). Antaujintoje A. Brazausko vyriausybėje pakeitęs Konstantiną Romualdą Dobrovolskį Juozas Olekas iškilmingai prisiekė pirmajame pavasario seimo sesijos posėdyje kovo 10 d. Jis yra Socialdemokratinės koalicijos frakcijos seniūnas ir Socialdemokratų partijos vicepirmininkas.

Prezidentas Latvijoje

Lietuvos prezidentas Rolandas Paksas kovo 10 d. vienos dienos darbo vizitu lankėsi Rygoje, kur jį priėmė Latvijos prezidentė Vaira Vykė-Freiberga. Jie pokalbio metu aptarė dvišalius santykius, regioninio bendradarbiavimo ir euroatlantinio įsijungimo klausimus, bei bendrų žinybų projektų įgyvendinimą. R. Paksas pažymėjo, jog nuosekliai tęs nustatytą Lietuvos jungimosi į ES ir ŠAS strategiją bei kaimyninių ir regioninių santykių plėtrą. Jis pasiūlė pasinaudoti ES finansine pagalba įjungtai transporto sistemai kurti ir plėtoti.

Prezidentai sutarė, kad svarbu tęsti "Via Baltica" ir "Rail Baltica" projektų įgyvendinimą, keistis informacija apie ES fondų transporto sektoriuje panaudojimo strategiją. Jie taipgi pažymėjo, kad Baltijos valstybės galėtų derinti veiksmus siekdamos sklandaus ratifikavimo ES narėse. R. Paksas taip pat susitiko su Latvijos seimo pirmininke Ingrida Ūdre ir ministeriu pirmininku Einars Repše.

ES referendumo išlaidos

ELTA/LGTIC praneša, kad Lietuvos narystės Europos sąjungoje referendumo reklama užsiims agentūra "Brand Sellers DDB Vilnius", laimėjusi Europos komiteto prie Vyriausybės rengtą konkursą. Už reklamą iki referendumo šiai firmai bus sumokėta 1.4 mln. litų. Europos komitetas jau yra sudaręs sutartį su firma "Viešųjų ryšių partneriai", kuri nuo vasario 7 d. iki referendumo organizuoja visuomenės informavimo vajų apie Lietuvos narystę ES. Šiai bendrovei bus mokama 73,000 litų. Rengdamasis referendumui Europos komitetas taip pat ruošia ir platina įvairius leidinius apie ES, organizuoja daug renginių visoje Lietuvoje. Referendumas vyks gegužės 10-11 d.d.

Lankėsi Gruzijos pareigūnė

Kovo 17-18 d.d. Lietuvoje lankėsi Gruzijos parlamento pirmininkė Nino Burdžanadzė, rašo ELTA/LGTIC. Susitikime su Lietuvos seimo pirmininko pavaduotoju Česlovu Juršėnu viešnia pareiškė norą sustiprinti valstybių ekonominį bendradarbiavimą. Buvo aptarti santykiai su Rusija. Ji susitiko su seimo pirmininku Artūru Paulausku ir ministeriu pirmininku Algirdu Brazausku, prezidentu Rolandu Paksu ir kitais pareigūnais.

Liko komiteto vadovu

Seimo narys Rolandas Pavilionis lieka savo pareigose kaip seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto vadovas, kovo 18 d. įvykus slaptam balsavimui. Už opozicijos siūlymą jį atleisti iš tų pareigų balsavo 24 seimo nariai, 6 buvo prieš. Balsavime nedalyvavo valdančiosios Naujosios sąjungos ir Socialdemokratų frakcijos, taip pat Liberaldemokratų, Valstiečių ir Naujosios demokratijos partijų frakcijos. Opozicinių konservatorių, Jungtinės ir liberalų frakcijų atstovai kaltino R. Pavilionį atsakingumo stoka, jo vadovaujamo komiteto misijos nesupratimu, "destrukcija", rašo ELTA/LGTIC. Jis nepritaria oficialiai Lietuvos pozicijai, palaikančiai JAV karą su Iraku ir kitais klausimais.

Nauja frakcija

ELTOS/LGTIC žiniomis, kovo 5 d. seime pradėjo veikti nauja opozicinė Jungtinė ir Liberalų frakcija. Šiuo metu joje yra 25 besijungiančių Centro, Liberalų ir Moderniųjų krikščionių demokratų sąjungų atstovai seime. Tikimasi, kad frakcija plėsis iki 29 narių. Prisijungti prie naujos frakcijos pasiūlyta ir dviem Lietuvos lenkų rinkimų vajui atstovaujantiems parlamentarams.

Naujos frakcijos seniūnu išrinktas buvusios Liberalų frakcijos seniūnas Eligijus Masiulis. Nepritardama valdančiosios socialdemokratų ir socialliberalų daugumos vykdomai politikai, Jungtinė ir Liberalų frakcija pasiskelbė opozicine. Frakcija sieks, kad seime priimami įstatymai būtų nukreipti į ekonomikos augimo spartinimą, verslo sąlygų liberalizavimą bei mokesčių naštos mažinimą. Ji žada nuosekliai siekti įgyvendinti būtinas permainas ekonomikos, švietimo, sveikatos ir socialinėse srityse. **RSJ**

Šiame numeryje

Teisės, laisvės ir mišrainės
Būsiu kraštui naudingas ar ne – teisės visiems tos pačios
Grėsmė Kuršių Nerijai
Slypi komercinė paslaptis, kuri kainuoja didelius pinigus
Partizaniškasis pokaris
Tyčiojimasis iš savo tautos didvyrių – literatūrinė priemonė
Lietuva ir Čečėnija
Ar mūsų valdžia pakankamai atstovauja visuomenės nuomonei
Ar sunku auginti penkis vaikus?
Būtina pakelti gausios šeimos prestižą, teikti pagalbą
Geroji lemtis
Visas Altajus pakvipo lietuviškais lašiniais ir obuoliais
Drugelio sparnai atnešė nelaimę
Nors sutarėme puikiai, bet gyvenime siekėme skirtingų tikslų
Rudenėjančioje Europoje pasižvalgius
Šis altorius yra gražiausias visoje Lenkijoje, o gal ir Europoje
Literatūros žymūnė Zaborskaitė
Jos mokslas – tai ir yra tikroji humanistika, žmogiškasis mokslas

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada.
Tel. 905 275-4672 FAX 905 290-9802 E-mail: tevzib@pathcom.com
www.tzib.com
PAP Registration No. 09408. CPM 1001760

LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai". REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, R. Sakalaitė-Jonaitienė, Č. Senkevičius, G. Gaižutienė. Metinė prenumerata – $45, rėmėjo – $55, garbės – $65. Oro paštu į užjūrius – $170, paprastu paštu – $60. Amerikoj – JAV dol. Pavieniai nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalu kreiptis į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st and 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: 905 275-4672. U.S. office of publication: 2221 Niagara Falls Blvd., Niagara Falls, NY 14304-5709. Subscriptions: regular $45.00, patron $55.00, sponsor $65.00 per year. Airmail overseas – $170, regular mail overseas – $60. PERIODICALS Postage paid at Niagara Falls, NY. US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P.O. Box 1072 Niagara Falls, NY 14304. CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3. Printed in Canada. ISSN 0040-4063.

We acknowledge the financial assistance of the Government of Canada, through the Publications Assistance Program (PAP), toward our mailing costs.

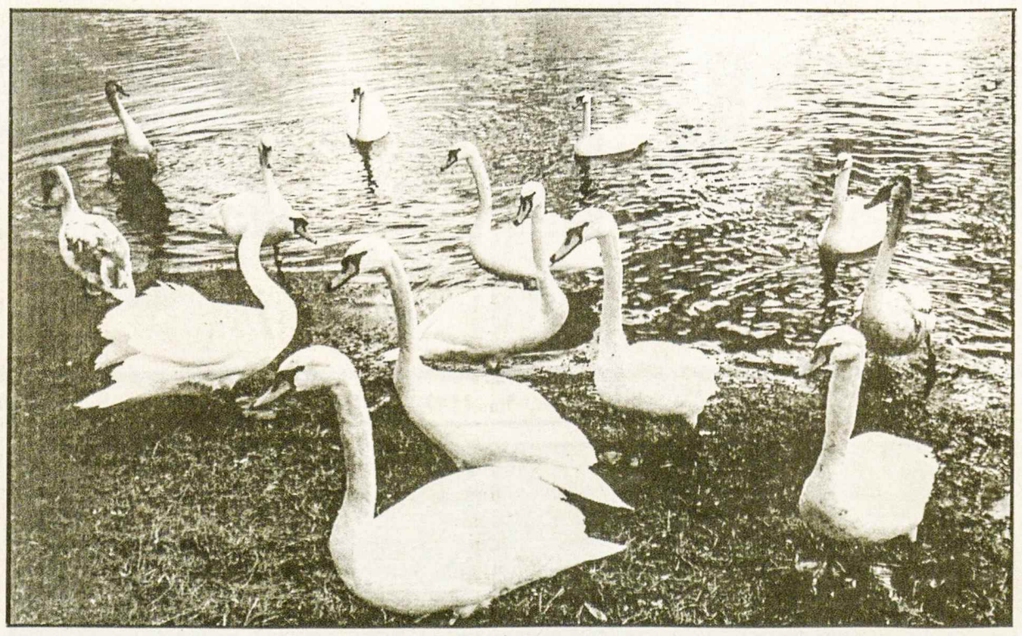

Į Jonavą prie Neries atskrenda daugybė gulbių, kai išeina iš upės ledai. Jomis ateina pasigrožėti ir maži vaikai ir sauaugę žmonės Nuotr. J. V. Tamušausko

RELIGINIAME GYVENIME

"Tikėjimo ir šviesos" bendruomenių susitikimas įvyko š.m. vasario 8 d. Marijampolėje. Šv. Arkangelo Mykolo bazilikoje vyko Mišios, kuriom vadovavo kardinolas A. J. Bačkis, koncelebravo vyskupai R. Norvila ir J. Žemaitis, MIC, kapelionas kun. J. Paszenda, SDB, kiti bendruomenių kapelionai bei Marijampolės kunigai. Kardinolas pamoksle prisiminė 1991 metus, kai Lietuvoje pasirodė "Tikėjimo ir šviesos" užuomazgos, kurias jis visokeriopai rėmė. Tada jis, Vilniaus arkivyskupas, pats Pirmajai komunijai parengė grupelę neįgalių žmonių, ir dabar jau daugiau nei dešimt metų artimai bendrauja su jų bendruomenėmis, kurių šiuo metu Vilniuje yra keturios. Po Mišių dalyviai pietavo kunigų seminarijoje. Renginys tęsėsi Vinco Mykolaičio-Putino internatinėje mokykloje, kur svečius pasveikino vysk. R. Norvila. Buvo pranešta ir apie Lietuvoje šią vasarą rengiamą tarptautinį "Tikėjimo ir šviesos" bendruomenių suvažiavimą. Šventė baigta agape ir bendra malda. Judėjimas įsteigtas 1971 m. po maldininkų kelionės į Lurdą, kurioje dalyvavo per dvylika tūkstančių žmonių. Steigėjai - Jean Vanier ir Marie-Helene Mathieau. Šie metai Europoje paskelbti Neįgaliųjų metais.

Pasaulinė ligonių diena švenčiama vasario 11. Ta proga š.m. vasario 9 d. Mišias Vilniaus arkikatedroje, transliuotas per radiją, aukojo kardinolas A. J. Bačkis. Pamoksle jis priminė, kad sveikata žmogui svarbi, bet nėra būtina sąlyga, kad gyvenimas būtų prasmingas. Žmonės, paliesti negalios, gali atrasti neįkainojamus dvasinius turtus, liga gali padėti atrasti tikrąją gyvenimo prasmę, liga tampa ir gyvenimo mokytoja. Vysk. J. Tunaitis vasario 10 d. aukojo Mišias psichiatrijos ligoninėje Vilniuje, o vasario 11 d. – Santariškių klinikų Dievo Gailestingumo koplyčioje. Taipgi Mišios už sergančius ir medicinos personalą aukotos visose Vilniaus ligoninėse. Vakare kun. R. Doveikos arkikatedroje aukotų Mišių metu buvo teikiamas Ligonių sakramentas. Kaune Mišias aukojo arkivyskupas S. Tamkevičius Kauno medicinos universiteto klinikų Didžiojoje auditorijoje kartu su Prisikėlimo parapijos klebonu kun. V. Grigaravičiumi ir klinikų kapelionu kun. J. Babonu. Arkivyskupas pamoksle pabrėžė, kad gyvybė ir kančia Dievui yra labai brangi, Ligonių diena primenanti Kristų kenčiančiuose broliuose. Po pamaldų arkivyskupas aplankė vaikščioti negalinčius ligonius. Šiauliuose vysk. E. Bartulis vasario 12 d. lankėsi trijose miesto ligoninėse, laimino kūdikius, vakare aukojo Mišias už gydytojus, slaugytojus ir kitus darbuotojus. Telšiuose vysk. J. Boruta, SJ, prel. dr. J. Šiurys, kun. R. Saunorius ir keletas klierikų lankėsi apskrities ligoninėje, kurios salėje buvo aukojamos Mišios. Vyskupas perskaitė šiai dienai skirtą popiežiaus laišką.

Lietuvos vyskupai ragina kiekvieną Lietuvos pilietį pasisakyti už narystę Europos sąjungoje, dalyvauti referendume dėl Lietuvos stojimo į Europos sąjungą. Išplatintame kreipimesi nurodoma, kad "netapę stiprios valstybių bendruomenės lygiateisiais nariais, liktume galingųjų blaškomu žaisliuku (...) galią ir turtus lengvai galėtų užgrobti vienas ar grupė žmonių, o visi kiti nepajėgtų apsiginti". Esą, reikia visų balso ir visų bendros maldos "drauge kurti meilės civilizaciją, sąžiningesnę ir teisingesnę visuomenę". Nebalsuojant beliktų gailėtis, kad padarytas klaidingas sprendimas. Spaudos konferencijoje š.m. kovo 4 d. Vilniuje referendumo reikalu paskelbtą kreipimąsi į tautą pasirašė kardinolas A. J. Bačkis, arkivyskupas S. Tamkevičius, vykupai E. Bartulis, J. Boruta, SJ, J. Kauneckas, J. Matulaitis, R. Norvila, J. Tunaitis.

'SAMOGITIA'
Knygų rišykla
"SAMOGITIA"
meniškai įriša
knygas bei žurnalus
A. PLENYS
3333 Grassfire Cres., Mississauga,
Ont. L4Y 3J8. Tel. (905) 625-2412

A†A

JANINAI KAŽEMĖKIENEI

mirus, nuoširdžiai užjaučiame jos vyrą JUOZĄ KAŽEMĖKĄ, dukrą IRENĄ su šeima, gimines ir artimuosius –

Hamiltono pensininkų klubo "Ąžuolas" nariai

A†A

JURGIUI PAULIONIUI

iškeliavus amžinybėn,

motiną ELENĄ PAULIONIENĘ-KERIENĘ, STASĮ KERĄ ir visus artimuosius jų liūdesyje užjaučia ir kartu liūdi –

J. A. Aušrotai — *J. M. Bendoraičiai*
D. Chainauskienė — *A. I. Dragūnevičiai*
J. B. Meilučiai — *A. Petrašiūnas*
A. O. Švilpai — *A. Valaškevičienė*

Partizaniškasis pokaris

Mariaus Ivaškevičiaus romanas "Žali" pilnas purvo

JUSTINAS SAJAUSKAS,
rašytojas

2002-ųjų spalį Rašytojų klube Lietuvos visuomenei buvo pristatytas Mariaus Ivaškevičiaus romanas *Žali* apie partizaniškąjį Lietuvos pokarį. Kadangi pokario tema man nesvetima, perskaičiau reklamuojamąjį veikalą ir aš. Tebus dabar leista išsakyti apie jį savo nuomonę – kaip kompensaciją už skaitant sugaištą laiką.

Kad *Žali* parašyti apie pokarį, supratau ne tik iš knygos anotacijos, bet ir iš paties M. Ivaškevičiaus *Įžangos.* Šiaip jau nemėgstu visokių pratarmių ir paaiškinimų, knyga turi pati kalbėti už save. Bet jeigu autorius nutarė, kad be jo komentarų *Žali* liks nesuprasti – skaitau.

Pretenzinga, nelabai suprantama *Įžanga,* pirmieji veiksmai, pirmieji personažai: Kasperavičius, Bartkus, Sinicynas... Ir purvas, purvas. Jo tiek daug, kad kartais atrodydavo, jog situacijos tekste sudaromos tik tam, kad užsibaigtų eiline *fabula obscena,* t.y. nešvankybe. O dar anotacijoj skelbiama, kad ši knyga parašyta apie vieną laisvės kovų vadą, "ketvirtąjį Lietuvos prezidentą" Joną Žemaitį. Nutariau pasekti bent jo veiksmus ir perskaičiau *Žalius* iki paskutinės eilutės. Deja, partizanų vado rašinyje taip ir neradau – tik kažkokią pabaisą, čia bėgiojantį paskui Paryžiaus kirpėją, čia keikiantį partizanus ir save, čia suvedžiojantį savo seserį...

Pamėginau rasti anotacijoje žadėtus bendražmogiškos dramos elementus: meilę, išdavystę, žaismingumą, bet visos M. Ivaškevičiaus sukurtos meilės baigiasi ten, kur prasideda – žemiau juosmens, o žadėtas žaismingumas, reikia manyti, pasiektas skyriuje *Elena,* kurį kitaip kaip *porno* nepavadinsi.

Supratau, susidūręs su dar vienu blogio estetizavimo šalininku, vienu tų, kurie pastaraisiais dešimtmečiais užvaldė mūsų televiziją ir spaudą. Bet ir vėl: naujausiame laikraščio *XXI amžius* nr. straipsnelyje *Pirmuosius slenksčius peržengus* M. Ivaškevičių išgyrė neseniai mus palikęs rašytojas Jurgis Kunčinas. Rašė apie NATO privalumus, bepolitikuodamas, matyt, užsimiršo ir meiliai paglostė M. Ivaškevičių, smagiai žengiantį literatūrinio proceso avangarde.

Pasirodo, tyčiojimasis iš savo tautos didvyrių – ne tyčiojimasis, o literatūrinė priemonė, be kurios Europa nesuprastų Lietuvos ambicijų ir siekių. Laimei, jaunas genijus M. Ivaškevičius tai pajuto ir paskubėjo įgyvendinti naujos literatūrinės srovės *Jokių stabų* estetines nuostatas. Partizanų J. Žemaičio ir kitų vardai knygoje panaudoti grynai estetiniais sumetimais. "Jeigu tasai jo veikėjas būtų *Fikcija,* o ne Jonas Žemaitis, to "literatūrinio" užtaiso neliktų nė padujų", – įtikinėja J. Kunčinas.

Taigi ne fikcija ir ne personažas, o "literatūrinis užtaisas". Įsisavinęs teoriją vėl imuosi knygos: maga pasekti, kaip ta teorija pasinaudojo M. Ivaškevičius. Gal tada knyga pasirodys ne tokia atgrasi?

Šįkart skaitau *Įžangą* net pirštu vedžiodamas, bet vis tiek nerandu jokių stabų ar užtaisų. Nei pokario. Išvis nesuprantu, apie ką skaitau.

Kruvinasis Lietuvos pokaris turėjo savo atsiradimo priežastis, veiksmo logiką ir idėją. O čia: horizontalus karas, vertikalus karas, dviejuose skirtinguose aukštuose išdėstytos armijos... Taip rašoma ne tada, kai norima kas nors paaiškinti, o, priešingai, norint skaitytoją supainioti.

Galop aptinku šį tą suprantamo: "daug dažniau toks karas vadinamas partizaniniu". Bet šito karo apibūdinimai šokiruoja. Pasirodo, karo evoliucijos požiūriu partizaninis karas, tai *žingsnis atgal,* jis *atgyvenęs,* jame kariaujama *įkyriai,* o jam vadovavo žmogus, išėjęs artilerijos mokslus Europoje, bet neturėjęs nė vieno pabūklo... Kas čia teigiama, o kas neigiama?

Tik pažiūrėjęs į šitą karą ruso akimis, M. Ivaškevičius pradeda kalbėti rišliai. "Eilinis žmogus nekaltas, kad gimė rusas, – skaitome, – nors tai reiškia ne vien tik tautybę, ketvertą metų buvo naudojamas kaip patrankų ir tankų mėsa. Ir štai jis, tas rusas, toji mėsa, bando vėl būti žmogumi. Jis laimėjo didžiausią pasaulyje karą, jis eina per savo miestą, nes tą miestą apgynė. Ir staiga jį pasiekia gandas, kad kažkur jo šalies pakrašty esama išsigimėlių, užsimaniusių dar pakariauti".

Kažkas girdėto. 50 metų mums buvo giedama giesmelė apie vaduotojus ir jų nesavanaudišką pagalbą. Bet ir čia nieko nėra apie nuvainikuotinus stabus.

Vargšas J. Kunčinas! Sukūrė M. Ivaškevičiui tikrą panegiriką ir nepastebėjo, kaip tas, spjovęs į visus supermodernios teorijos nuostatas, pasuko primityvaus politizavimo keliu.

Grėsmė Kuršių Nerijai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

vežti tūkstančius kubų naftos užteršto smėlio. O kur dar žala abicjų valstybių turizmo verslui, sakė Lietuvos žaliųjų judėjimo vadas Linas Vainius. Pasak jo, pagal Helsinkio konvenciją ir HELCOM (vykdomosios Helsinkio konferencijos) įsipareigojimus Rusija turi derinti šiuos klausimus su Lietuvos valdžia, tačiau ji demonstruoja visišką nesiskaitymą.

"Manau, kad visi, kurie investavo į poilsio verslą Kuršių Nerijoje, yra pavojuje ir turėtų pradėti aktyvų spaudimą vyriausybei dėl griežtų derybų. Vien valstybė į Neringos turizmo infrastruktūrą yra investavusi keliasdešimt milijonų, o kur dar privačios investicijos – *Veidui* sakė L. Vainius.

Š.m. vasario 4 d. *Draugo* komunikate sakoma, kad Europos komisija ketinanti "paspausti" Rusiją dėl naftos gavybos Baltijoje. Europos komisija (EK) kovo mėnesį ketina prašyti Rusijos pateikti informaciją apie bendrovės "LUKoil" projektą. EK taip pat žada svarstyti galimybes paruošti naftos gavybos šiame telkinyje poveikio aplinkai įvertinimą. Tokie ketinimai išdėstyti Lietuvos aplinkos ministerijai atsiųstame EK Aplinkosaugos generalinio direktoriato laiške. Jame pranešama, kad kovo mėnesį vyks Europos sąjungos – Rusijos pakomitečio susitikimas energetikos, aplinkos ir branduolinės energetikos klausimais, kuriame bus paprašyta, kad Rusija pateiktų reikiamą informaciją apie projektą D-6. Taip pat bus svarstomas klausimas dėl naftos gavybos šiame telkinyje poveikio aplinkai. EK ketinimai teikia vilties, kad pradės byrėti tylos siena, kuria Rusija atsitvėrė nuo nuolatinių ir atkaklių Lietuvos prašymų išsamiai informuoti apie D-6 projektą ir jo ekologinį saugumą.

OVER A CENTURY OF SERVICE
18 74
Turner & Porter
LAIDOTUVIŲ NAMAI
TORONTE
ETOBICOKE
ir
MISSISSAUGOJE

SPAUSTUVĖ
PRINTING NET
Atliekame visus paruošimo ir spausdinimo darbus.
Prieinamos kainos, aukšta kokybė.
TEL. (416) 252-6741
66 Mimico Ave. Toronto Ont.
Savininkas Jurgis Kuliešius

Lietuva ir Čečėnija

KUN. ROBERTAS GRIGAS

Kaip per visą sovietų okupacijos laiką Lietuva, taip dabar Čečėnija, yra išbandymas pasaulio sąžinei: valstybių, jų blokų, tarptautinių institucijų (sakykime, JT, ESBO), partijų ir pavienių asmenų.

Išbandymas – pirmiausia tuo požiūriu, kad pripažintoji, tačiau retai praktikuojamoji tarptautinė teisė, bendražmogiškoji etika ir ypač mūsų epochoje išpopuliarinta, iš tiesų pažangi žmogaus teisių doktrina labai aiškiai, vienareikšmiškai anuomet buvo okupuotų Baltijos šalių, dabar – čečėnų tautos pusėje. O politinės sąlygos kaip nors reaguoti – nepatogios, o kažkokių ypatingų interesų iš galimų agresoriaus oponentų pusės – nėra. Taigi pasilieka tik teisės ir padorumo motyvai.

Prisiminkime, kaip visos minėtos solidžios institucijos elgėsi Lietuvą ištikusios agresijos, šiurpios neteisybės ir naikinimo atžvilgiu: kiek kartų JT svarstė ir pasmerkė masinius pabaltiečių trėmimus? Partizanų sunaikinimą, viešą žuvusiųjų niekinimą? Tikinčiųjų persekiojimą? Kas atsitiko po sovietų okupacijos su mūsų ambasadomis daugelyje laisvų, demokratinių šalių? Juk ant pirštų suskaičiuojamos valstybės (JAV, Vatikanas...), kurios aiškiai nepripažino SSSR okupacijos ir bent užsimindavo apie pavergtiesiems daromas skriaudas.

Argi ne visiškai tapatų procesą šiandien stebime Čečėnijos atžvilgiu?

Taip išryškėja mūsų ir jų, anot Algirdo Patacko, girių tautos ir kalnų tautos, skaudžios, bet gydančios misijos panašumas: atskleisti sau ir pasauliui tikrąją žmonijos moralinę būseną, parodyti politines struktūras bei jų paveikumą be iliuzijų, ir vis dėlto pasilikti išduotų vertybių, sąžinės ir gėrio pusėje!

Tai yra išbandymas, kurį iš tikrųjų gali atlaikyti tik dideli ir taurūs savo dvasia – ne pinigo ar kokių nors resursų galiomis. Suvokdamos šį savo istorinės lemties artimumą, tautos, net ir būdamos geografiškai tolimos, gali pradėti vieną kitai teikti – ir mūsų atveju neabejotinai teikia – moralinę ir politinę paramą. Jeigu ne biurokratiškai nepaslankių ir diplomatiškai atsargių Vakarų ir mūsiškių oficialių institucijų, tai piliečių visuomenės pagrindu.

Ir štai čia, kaip visuomet doroviniuose pasirinkimuose, Čečėnijos klausimas tuo sąžinės "rentgenu" peršviečia jau ne pasaulio laikysenos, o mūsų pačių, Lietuvos valstybės ir lietuvių tautos, gyvenimą iki egzistencinių gelmių; lygiai kaip kiekvieną mūsų peršviesdavo sovietų nelaisvėje persekiojama Lietuva, tautiečio ir piliečio pareiga jos nepriklausomybei: ar pagal savo galimybes ir supratimą atlieku tą pareigą, ar kažkaip įsigudrinu išlikti "neutralus", ar – kolaboruoju, vykdau okupacinės sistemos užsakymus?

Dabar panašiai mūsų valstybinio ir visuomeninio gyvenimo realias vertybes išryškina – kartais skaudžioje šviesoje – Čečėnija. Mūsų valstybinių politinių struktūrų orumą ir savarankiškumą, arba jų nebuvimą; mūsų žiniasklaidos objektyvumą ir atsakomybę už platinamus stereotipus – arba šių savybių stoką; mūsų jaunimo ir kultūros veikėjų ryžtingą solidrumą su bebalsiais ir beteisiais, pasaulio galingųjų ignoruojamais čečėnais, atsidūrusiais prie tautos žūties slenksčio; ar – ir jie, aktyviausia tautos dalis, elitas, intelektualai, mūsuose įsigilinę tik į savo smulkias, egoistines intrigėles, arba įtikinti Rusijos propagandos apie "nuožmią banditų tautą"? (turbūt kone visų dabartinės kartos lietuvių seneliai prisimena, kad ne taip seniai Kremliaus vadų akimis tokia "banditų tauta" buvome ir mes...). Taigi matome, kokią vertingą sąžinės sąskaitą savo namuose, savo dvasioje padeda mums atlikti Čečėnijos problemos buvimas, čečėnų buvimas tarp mūsų. Žinomas JAV juodaodžių teisių gynėjas Martin Luther King yra pasakęs: "Mūsų karta turi atgailauti ne vien už piktųjų neapykantos žodžius ir nusikaltimus, bet ir už sukrečiantį geruųjų tylėjimą". Tačiau ar šiurpių nusikaltimų žmoniškumui akivaizdoje tylintys gerieji pasilieka "geraisiais"?..

Pasitikrinę, palyginę Lietuvos reagavimą į čečėnų tautos dramą dviejų kolonijinių karų kančioje, galime konstatuoti, kad visuomet buvo ryškesnė, drąsesnė ne valstybės struktūrų, o pačios visuomenės, piliečių pozicija ir veikla: solidarumo su Čečėnija mitingai, parašų rinkimas po peticijomis tarptautinėms įstaigoms, žygiai prie Rusijos ir Vakarų šalių ambasadų, Čečėnijos nepriklausomybės rėmimo komitetų steigimas, Lietuvos "Caritas" pagalbos akcija, per kurią buvo surinkta kelioliika tūkstančių litų čečėnų vaikams ir pabėgėliams mūsų šalyje. Net ir neseniai įvykęs Lietuvos pilietybės suteikimas Aminat Saijevai, Čečėnijos atstovei Baltijos šalyse, buvo daugiau asmeninis kilnus prezidento Valdo Adamkaus sprendimas, be abejonės, darantis garbę mūsų valstybei.

Matydami tokį akivaizdų, pilietiškai aktyviosios visuomenės dalies išrekštą "de jure" čečėnų laisvei ir jų tautos apsisprendimo teisei, turime nuolat klausti, ar mūsų valdžia pakankamai atstovauja visuomenės nuomonei ir ar sąžiningai vykdo piliečių valią.

1994 m., per pirmąjį Čečėnijos karą, mus pasiekė tokie prezidento Džocharo Dudajevo žodžiai: "Perduokite mano padėką lietuvių tautai. Jūs dabar vienintelė tauta, kuri jaučia mūsų skausmą kaip savo. Jūs – vienintelė pasaulyje tauta, kuri žino, kas yra prievarta. Ir pajuto tai visai neseniai. Tauta, kuri jaučia mūsų skausmą kaip savo, būdama kitoje pasaulio dalyje, apdovanota Dievo..."

Kuo labiau savo širdimis priartėsime prie šio labai įpareigojančio žuvusiojo prezidento įvertinimo, juo mažiau liks paneigtos teisės pačioje Lietuvoje. Taip pat ir tautose, kurių kančia anksčiau ar vėliau turės pažadinti žmoniją iš dorinio nihilizmo.

Viena iš tokių tautų, besibeldžiančių į pasaulio sąžinę, šiandien yra čečėnai.

Mūsų garbės pareiga būti jų skausmo liudytojais ir jų laisvės sąjungininkais.

Linksmos Užgavėnės Vilniuje, nepaisant žvarbaus šalčio Nuotr. Ž. Beliausko

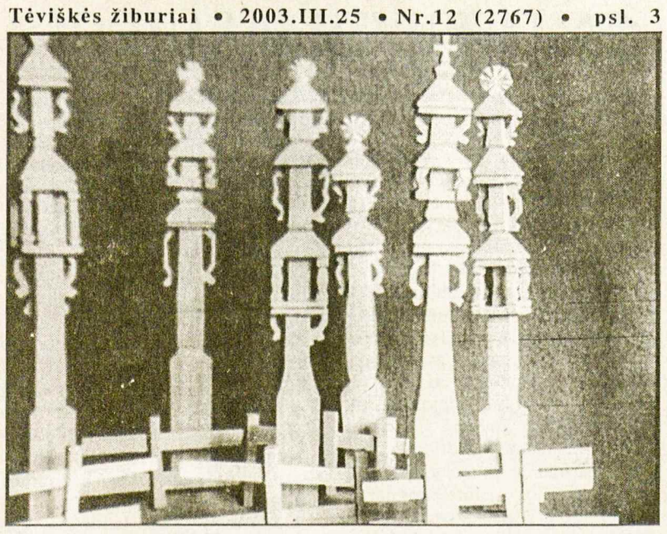

Benedikto Marmos išdrožinėti įvairių formų kryžiai, išstatyti tautodailės parodose Vilniuje

Ar sunku auginti penkis vaikus?

Vienos šeimos patirtis. Steigiama gausių šeimų bendrija

ALDONA GRICIENĖ

Sekmadienio pavakare Marijampolėje Laima Nausėdienė su trimis vyresniaisiais vaikais ėjo iš Palaimintojo Jurgio Matulaičio vienuolyno. Ten vaikai buvo priimti į ateitininkų kuopelę, kuriai vadovauja seselė Onutė Vitkauskaitė. Visi džiaugėsi, kad taip šiltai, nuoširdžiai buvo sutikti. Vytukas sustojo: "Mama, pažiūrėk, koks grožis". Tikrai, ąžuolai, pro kuriuos jie ėjo, šerkšnu papuoštas galvas kėlė į dangų. Berželiai, bijodami pajudėti, saugojo ledo kristalėlius kaip motina vaikus. Netrukus visi priėjo gatvelę, kurioje, kaip kregždės lizdas, stovėjo lipdomas Nausėdų namas. Aprašysiu visus šios šeimos narius.

Agnė, 15 metų. Tai vyriausioji. Anksčiau skambinusi pianinu, dabar nebeskambina: reikia labai daug mokytis. Iš vidurinės mokyklos perėjusi į "Varpo" gimnaziją, iš karto pajuto skirtumą. Mėgsta biologiją, ruošia projektinį darbą.

Ingrida, 13 metų. Nuo 5 metelių lanko Miko Petrausko muzikos mokyklą. Grodama jaučia džiaugsmą. Dalyvauja koncertuose. Trejus metus buvo Jaunųjų pianistų festivalio dalyvė.

Vytautas, 11 metų. Jo polinkį kurti eilėraščius mama vadina Dievo dovana. Prieš metus išėjo jaunojo autoriaus knygelė *Vaivorykštė* su 44 eilėraščiais.

Dvynukai – Laimutė ir Kaziukas, 8 metų. Jie taip norėjo kalbėti, kad vos sulaukė savo eilės. Abu mokosi "Varpelio" pradinėje mokykloje. Ak, kokia gera jų mokytoja! Mergaitė mėgsta tapyti (žinoma, guašu). Namuose pilna jos piešinių. Labai gražus "Gyvybės medis", jame daug fantazijos. Kitame lape spalvų margumyne nupiešta visa šeima.

Kaziukas – strakaliukas makaliukas. Bet čia pat sėdi tėtis – jo žvilgsnis visai nepiktas. Vytautas padeda galvą ant tėčio peties, o Kaziukas oriai sako: "Labai mėgstu matematiką". Bet vis dėlto geriausia per pertrauką, kai galima kieme žaisti sniego karą.

Mama – Laima. Jūs galvojate, kad auginti 5 vaikus sunku? Pažvelkite į nuotrauką: ar ji išsekusi, ar jos veido nepuošia santūri šypsena, ar jame yra nors šešėlis nevilties? Kaip paukštė sparnais apklečia lizdą, taip mama Nausėdienė apglėbia vaikus, taip pat ir vyrą. Ji pasirinko ne karjerą, bet šeimą (abu Nausėdai baigę aukštąjį mokslą). Kad pastebėtum beprasiskleidžiančius vaikų gabumus, reikia nuolat būti su jais. Mamos tikslas – įskiepyti vaikams meilę Dievui ir tėvynei, grožiui ir gėriui.

Tėtis – Kazimieras. Apie tokius žmones patarlė sako: "Už gero vyro kaip už mūro". K. Nausėda vienas uždirba šeimai duoną! Apie savo vaikus sako: geri, tvarkingi, paklusnūs. Niekada nebuvo alkani. Mokyklose jiems, augantiems gausioje šeimoje, lengvatos.

Dar būtinai reikia parašyti apie visų numylėtinį katiną, kuris, jaukus, meilus, sau tyliai murkia. Giliausiu vaikų įsitikinimu, jis toks yra todėl, kad mama-katė buvo gera.

Nausėdų namuose jaučiama naujakurių dvasia: čia nebaigta statyti, ten nebaigta įrengti, tačiau yra visa, kas reikalinga vaikų mokslui ir gabumams ugdyti. Pianinas – ne kambariui papuošti; tai darbo įrankis.

K. Nausėdos žvilgsnis siekia ne tik šeimą, bet visą mūsų šalį. Jis nori įsteigti Lietuvos socialiai remtinų gausių šeimų bendriją. Jos pavadinimas bus KANA. Į mano klausimą, kaip atskirsiąs padorią šeimą nuo puolusios, nustebęs atsako: "Priimsiu visus. Aš žmonių kategorijomis neskirstau". Pradžia jau padaryta. Kauno gausių šeimų bendrijai iš ūkininkų gavo toną bulvių ir išdalino alkaniausiems. Suruošė kalėdinę šventę, kurios tikslas – pasotinti sielas. (Kazimieras mėgsta skaityti poeziją, gerai deklamuoja. Tai praverčia renginiuose). Jam rūpi šiandieninė Lietuvos demografinė situacija, kuri yra gana komplikuota: gimstamumas mažesnis už mirtingumą. Esant tokiai padėčiai, būtina pakelti gausios šeimos prestižą, teikti realią, aktyvumo skatinimu pagrįstą socialinę pagalbą. Nedirbančius ir jų vaikus mokyti dirbti, o ne tiesti ranką ir laukti išmaldos. Lietuvos ateitis bus tokia, kaip pavyks spręsti su vaikų ugdymu susijusias problemas. Kai jaunoji karta supras, kad tik sąžiningas darbas ir kūrybiška veikla gali padaryti gyvenimą pilnavertį, problemas bus išspręsta. Suvokti šiandieninę situaciją, pilietiškai žiūrėti į Lietuvą, reiškia – kurti perspektyvią ateitį.

Šias mintis K. Nausėda išdėsto energingai, karštai. Jis nebijo imtis atsakomybės, jaučias turįs jėgų įvykdyti tai, ką užsibrėžė.

Apibendrinant drąsiai galima teigti, kad ne tik Vytukas, bet ir visa Nausėdų šeima yra Dievo dovana Lietuvai. Šis septynetas yra protingų ir geravalių lietuvių siekių gyvas įrodymas.

P.S. Agnė, Ingrida ir Vytukas Nausėdos norėtų susirašinėti su savo amžiaus lietuvaičiais. Jų adresas: Baranausko g. 8, LT-3000 Kaunas, Lithuania.

Mokytojai

Akys gerumu pražydę,
Rankos ištiestos kitam,
Nors mes šimtą kartų klydę,
Bet širdis atverta kiekvienam.

Ir iš kur gi, mokytoja,
Šitiek meilės, šitiek gėrio
imate kasdien?
Gal dangaus žydrynė saugo,
Gal pas jus gyvena gėrio aitvarai.

Gal širdutę kartais skausmas
spaudžia,
Bet jūs šypseną dalijate vaikams.
Tegul lydi jus dangaus palaima
Už gerumą, džiaugsmą mums
mažiems.

Vytautas Nausėda, 10 metų

Nausėdų šeima Maironio muziejuje 2003 m.

Bernardas Brazdžionis su Nausėdų vaikais 1999 metais

Atsisveikinant su velioniu Damušiu

GENOVAITĖ GUSTAITĖ

Dr. A. Damušis mirė 2003 m. vasario 27 d. Vilniuje, kuriame su žmona Jadvyga gyveno nuo 1997 m. birželio 12 d. Kaip skelbė artimųjų nekrologas, sugrįžti skatino meilė Lietuvai. Dr. A. Damušis kalbėjo: "Aš tikiu Lietuva, tikiu tauta. Esam perėję ugnį ir vandenį. Išlikom. Ir tie, kurie išlikom, galim susiburti ir statyti savo kraštą. O tauta gali keistis. Ir keisis į gerąją pusę." Per savo ilgą gyvenimą darė viską, kad tauta keistųsi "į gerąją pusę".

1934 m. baigęs cheminės technologijos mokslus, gilinęs juos Berlyno, Frankfurto universitetuose, 1940 m. apgynė disertaciją "Aliuminio geležies deginių įtaką į portlandermentą" ir, gavęs inžinerijos daktaro laipsnį, liko dėstytoju Vytauto Didžiojo universitete. (Po poros metų, 1942-aisiais, tapo technologijos fakulteto dekanu.) Susipažinęs su cemento gamyba Vokietijos ir Čekoslovakijos įmonėse, pasipraktikavęs Suomijos, Latvijos fabrikuose dr. A. Damušis parengė cemento gamybos fabriko statyba, o Akmenėje – numatyta.

1940 m. Lietuvą okupavus, dr. A. Damušis, tuomet universiteto docentas, įsitraukė į pogrindžio veiklą. Kokį vaidmenį jis vaidino iki 1941-ųjų metų birželio sukilime, parodo įrašas ant vainiko, atnešto į Šv. Jono šventovę, kur velionis buvo pašarvotas: "Tautos sukilimo prieš okupantus įkvėpėjui ir vadovui. 1941 m. birželio sukilėlių sąjunga". Tomis istorinėmis dienomis jo vadovaujami fakulteto studentai, sumontavę kilnojamą radijo stotį, jau pirmą karo dieną paskelbė atgautos Nepriklausomybės aktą, pranešė apie laikinąją vyriausybę. (A. Damušis joje buvo pramonės ministeris).

Nacių okupacijos metu dr. A. Damušis – vėl aktyvus kovotojas, vyriausios rezistencinių jėgų vadovybės – VLIKo – organizatorius; buvo jo vicepirmininkas, Lietuvių fronto atstovas. Už savo veiklą pateko į Gestapo nagus, buvo kalintas Vokietijos kalėjimuose. 1945 m. pavasarį išvaduotas amerikiečių surado šeimą ir po poros metų, 1947-aisiais, išvažiavo į JAV. Gyvendamas Kempteno DP stovykloje buvo lietuvių gimnazijos direktorius, be to, atkūrė Ateitininkų federaciją tremtyje – buvo išrinktas federacijos vyriausiuoju vadu.

A. a. Adolfas Damušis

Amerikoje dr. A. Damušis susitelkė tiek prie savo profesinės – technologijos mokslų, – tiek prie lietuviškosios visuomeninės veiklos užduočių. Atlikęs nemažą mokslinių tyrimų, užpatentavo per 20 išradimų JAV, Kanadoje, Anglijoje, Prancūzijoje, spaudoje paskelbė daug studijinių darbų. O visuomeninės veiklos srityse pirmoje vietoje vėl iškilo darbas Ateitininkų federacijoje – buvo jos vadovas, tarybos pirmininkas. Įsteigė "Dainavos" stovyklavietę.

Bet kokioje veikloje, su įvairių pažiūrų žmonėmis dr. A. Damušis laikėsi vienodai: dėl pagrindinių esminių dalykų – nenuolaidžiai, bet savo veiklos būdu – nuosaikiai, džentelmeniškai. Visuomet švytintis dvasios jaunyste, kupinas šviesių rūpesčių, minčių ir įdėjų, skirtų Lietuvai.

Abiejų tėvų diegti vaikams idealai atsispindėjo anuomet (dar prieš nepriklausomybę) per Vasario 16-tosios iškilmę pasakytoje Gintės Damušytės kalboje. Tuomet Moksleivių rūmuose, buv. Pionierių, ji pabrėžė būtinybę išsiugdyti moralines savybes: meilę darbui, tikslo siekimą, veržlumą, sykiu gerumą, aukojimąsi, kilnumą. Būtinybę išmokti plačiai aprėpti pasaulį ir save.

Po Mišių Šv. Jono šventovėje, kurias aukojo kardinolas A. J. Bačkis, gedulinė vilkstinė išvyko į Kauną, jaunystės miestą, kur velionis buvo pašarvotas Vytauto Didžiojo šventovėje; Mišias aukojo arkivyskupas S. Tamkevičius. Palaidotas Petrašiūnuose šalia savo bičiulio B. Brazdžionio.

Tarp daugelio vainikų Šv. Jono šventovėje buvo ir žmonos, vaikų, vaikaičių vainikas su įrašu ant kaspino "Birutė, Tomas, Mantas sudie, brangusis dėde". Kaip norėtųsi, kad jaunosios kartos širdyse neišblėstų Senelio, Dėdės troškimas padėti Lietuvai keistis "į gerąją pusę".

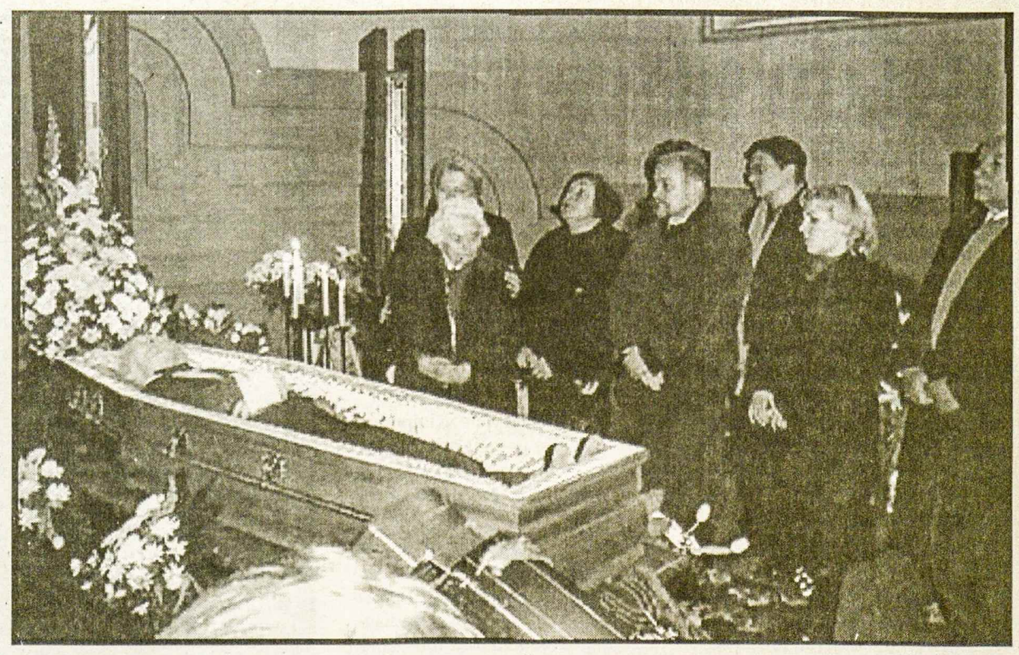

A.a. velionis dr. Adolfas Damušis pašarvotas Vilniuje Šv. Jonų šventovėje. Prie karsto jo šeimos nariai bei artimieji

Nuotr. Ž. Beliausko

G e r o j i l e m t i s

Nuotykiai vienos šeimos, kuri iškentė nuožmiausius sibirinius vargus, bet nepalūžo ir grįžo Lietuvon

VYTAS MILIAUSKAS,
LPKTB valdybos pirmininkas

1941-jų vasara, okupacinė sovietų kariuomenė jau išsidėstė visoje Lietuvos teritorijoje. Tvyro netikrumo, neaiškumo ir negeros nuojautos atmosfera. Žmonės su nerimu ir neviltimi laukia karo…

Juozas Miliauskas, Naujosios Ūtos (Marijampolės apskritis) pradžios mokyklos vedėjas ir mokytojas, neskubėdamas žingsniuoja iš Igliaukos į namus, esančius toje pačioje mokykloje. Staiga jį pasiveja dviračiu iš matymo pažįstamas berniukas, perduoda raštelį ir greitai dingsta. Raštelyje informuojama, kad J. Miliausko šeima įtraukta į tremiamųjų sąrašus, trėmimai prasidės birželio 14 d., rekomenduojama slapstytis…

Mano tėvas buvo ramaus būdo, nemėgdavo greitų sprendimų, todėl nutarė to nesakyti savo žmonai Marijai, kuri buvo septintame nėštumo mėnesyje.

Sugalvojęs priežastį, neva tą lemtingą dieną turįs išvykti į Marijampolę su reikalais, pats įsitaisė netoli namų ir stebėjo įvykius iš rugių lauko. Jis samprotavo, kad koks bebūtų žiaurus okupantas, netrems vienos nėščios moters ir dar su 1.5 metų vaiku ant rankų.

Deja, tą ankstų birželio 14 d. rytą, kai savo akimis pamatė, kad jo šeimą išvežė, suprato, kad visi samprotavimai apie humanizmą subyrėjo kaip kortų namelis, o jo planas buvo klaidingas…

Porą dienų tėvas vaikščiojo iš vieno kampo į kitą, blaškėsi, nežinojo, ką daryti. Galop pasirinko garbingą kelią, kuris, kaip vėliau paaiškėjo, buvo nepaprastai sunkus, kai badas, šaltis ir prievarta stūmė į nevilį ir nužmogėjimą. Tėvas leidosi kelionėn paskui savo šeimą ir nutarė kartu pasitikti likimą. Į trečią dieną Naujosios Vilnios geležinkelio stotyje siauraakis sargybinis lengvai įleido jį į gyvulinį vagoną, kuriame buvo žmona Marija su sūneliu ir daug kitų tautiečių iš įvairių Lietuvos vietų. Prasidėjo sunkus Golgotos kelias… Čia ilgai formavo gyvulinių vagonų su žmonėmis ešelonus, kuriais brutaliai ruošėsi vežti į nežinomybę Lietuvos elitą – kunigus, mokytojus, valstybės tarnautojus, ministerius, menininkus, ūkininkus ir jų šeimas…

Vieną dieną atidarė vagono duris ir pagal sąrašą liepė vyrams išlipti, nuvedė į kitą ešelioną. Šių vyrų likimas gerai žinomas – Rešotai, septintas lageris "Revučij", badas, sunkus darbas, prievarta, mirtis. Mažai kas liko gyvas…

Šaukiant vyrų pavardes, mano tėvo neįvardino, matyt iš rugių lauko paslapčia stebinčio šeimos trėmimo metu jo neįtraukė į sąrašus, turbūt nesuveikė biurokratinis mechanizmas, ir tai buvo geroji lemtis. Vagone liko dar vienas vyras – Adomas Kaškauskas iš Utenos. Jis buvo pašauktas, bet neatsiliepė ir pratūnojo pasislėpęs už daiktų ir maišų, o sargybiniai, matyt, tingėjo lipti į vagoną ir patikrinti. Niekas nežinojo, kokiu tikslu ir kuriam laikui atskyrė vyrus, bet Adomas nenorėjo net trumpam skirtis su savo žmona Stefanija, kurią labai mylėjo.

Po pusantro mėnesio kelionės "ešelono broliai, ešelono sesės" išlaipinami Barnaulo mieste (Altajaus kraštas), kažkur "Milanževo" kombinato rajonuose apgyvendinti mediniuose barakuose su trijų aukštų lentiniais gultais. Ant tokių gultų rugpjūčio 16 dieną aš ir gimiau.

Po to buvo "pirkliai", kurie rinkosi stipresnes šeimas ir kaip vergus vežėsi į savo valdas sunkiems darbams laukuose, miškuose, šachtose ir kitur.

Mūsų šeima pateko į Troicko rajoną, Južakovo, antrą miško darbų punktą. Tokių punktų aplinkui buvo apie dešimt ir čia, maždaug 30 km spinduliu, buvo atvežta apie 120 šeimų iš Lietuvos.

Vieni apgyvendinti barakuose, kiti privalėjo iki sparčiai artėjančios žiemos patys pasirūpinti savo būstu. Daugelis savo "rūmus" įrengė iškasę įgilinimus žemėje, kiti spėjo iš lentų ir šakų suregzti laikinas pašiūres.

Tėvą greitai paėmė į "trudarmiją" ir išvežė darbui į Barnaulo miesto aliuminio gamyklą, kur teko neštuvais nešioti išlydytą aliuminį ir pilstyti į įvairias formas. Aliuminis buvo skirtas karo reikmėms.

Po pusantrų metų valdžia pradėjo surašinėti šeimas naujai kelionei, pasklido gandas, kad visus, patekusius į sąrašą, žada vežti į Ameriką, perkels per Lenos upę, o ten jau ir Amerika…

Kai kurie patys prašėsi įtraukti į sąrašus. Komunistinė ideologija nenumato gailestingumo, užtat pasityčiojimas, niekšybė, žiaurumas ir klasta buvo nuolatiniai jos ideologijos įgyvendintojų įrankiai.

Daugelis šeimų buvo išvežtos į Lenos upės žiočių salyną prie Laptevo jūros krantų, iš kur mažai kas sugrįžo į Tėvynę.

Mūsų šeima taip pat buvo įtraukta į sąrašą kelionei į "Ameriką", bet motina nenorėjo važiuoti į šią "laisvės" šalį be savo vyro, kuris tuo metu buvo "trudarmijoje" Barnaulo mieste.

Paėmusi ant rankų abudu mažamečius žliumbiančius vaikus, nuėjo pas gyvenvietės komendantą, pas kurį visi "specpereselencai", nepriklausomai nuo amžiaus, turėjo registruotis kas savaitę, nunešė dar iš Lietuvos atsivežtą dovaną jo žmonai – sijoną su "reiferšliusu", kuris, aiškiai matėsi, paliko ypatingą įspūdį. Komendantas atidėjo laikinai mūsų šeimos išvežimą ir pasakė, kad, organizuojant sekantį vežimą, jis nieko negalės padėti. Bet sekančio karto nebuvo, ir tai buvo antroji geroji lemtis.

Tėvas greitai grįžo iš "trudarmijos" palieges ir turintis I-ą invalidumo grupę, nes avarijos metu išlydytas aliuminis nušutino koją iki kaulų. Čia jį paguldė į vietinę ligoninę, kur buvo šiokia tokia priežiūra, bet badas buvo visuotinis…

Motina pasakojo: "Atėjau kartą aplankyti tėvo ligoninėje ir neatpažinau, – guli aptinęs žmogus, akių nesimato, galva ištinusi taip, kad geležinės lovos virbai "įaugo" į jo galvą, atrodė, kad virbai pervėrė galvą kiaurai…" Tėvas buvo išrašytas iš ligoninės kaip neperspektyvus šios žemės gyventojas. Motinos padėtis dar labiau susikomplikavo, nes prie dviejų mažamečių vaikų prisidėjo vos gyvas, nejudantis tėvas. Bet motina nepalūžo, jos rūpesčio, atkaklaus ir sunkaus darbo dėka po truputį traukėsi utėlės, blakės, badas, ir, kas svarbiausia, ligos.

Gerai pamenu, kaip 1948 m. pradėjau mokytis vietinėje septynmetėje mokykloje; vadovėlių, rašymo priemonių, popieriaus nebuvo. Popieriumi apsirūpindavome "vogdami" iš gyvenvietės viršininko lauko tualeto laikraščius, ant kurių ruošėme namų darbus, rašėme paseilindami cheminį pieštuką. Matyt, viršininkas žinojo apie mūsų dažną apsilankymą jo kiemo tualete ir nedarė iš to problemos, nes vieną kartą jis pats pasiūlė keletą senų laikraščių.

Po 1947 m. Sovietų Sajungoje įvykus piniginei reformai, panaikinus kortelių sistemą, pradėta mokėti atlyginimus už darbą. Badas pasibaigė.

Tėvas po truputį atkuto, pradėjo dirbti sargu. Toliau gyvenimas gerėjo. Pradėjome laikyti egzotiškus, nereiklius pašarams ir kitoms sąlygoms gyvulius – ožkas, namuose atsirado pieno, mėsos, vilnos. Atėjo pirmas siuntinys iš Lietuvos su lašiniais, kelios vaikiškos lietuvių kalba knygelės, vaikiški drabužiai ir keli obuoliai. Kai tėvas atidarė siuntinį, man pasirodė, kad visas Altajus pakvipo lietuviškais lašiniais ir obuoliais – tokio kvapų "bukieto" daugiau neteko patirti.

Šeima sustiprėjo, kai tėvui panaikino invalidumą, jis pradėjo dirbti sunkų miško krovėjo darbą, kurį dirbo ir kiti, jaunesni (paaugę vaikai tų tėvų, kuriuos atskyrė ir nuvežė mirčiai į Rešotus) lietuviai, kurie buvo gerbiami ir vertinami kaip darbštūs ir patikimi žmonės.

Vieną kartą, tai buvo 1946-1947 m. žiemą, naktį kažkas pasibeldė į duris. Atidarius jas, prisistatė vietinės valdžios atstovas, tėvui liepė apsirengti ir eiti – yra skubaus darbo. Atėjus į "kontorą" jau buvo susirinkę ir kiti krovėjai – visi lietuviai. Davė pasirašyti apie tai, kad niekam neprasitars apie tos nakties darbus… Pasirodo, buvo atvežti du gyvuliniai vagonai su kalmukų tautybės žmonėmis. Viename vagone buvo dar leisgyviai stepių saulės ir šiltų vėjų nugairinti žmonės, kitame vagone buvo prikimšta jau sušalusių kalmukų lavonų… Lietuvių – miško krovėjų uždavinys buvo

(Nukelta į 4-tą psl.)

Matininkas
TOMAS A. SENKUS, B.Sc., O.L.S., O.L.I.P.
ONTARIO LAND SURVEYOR
40 Burrows Avenue, Toronto, Ontario M9B 4W7
TEL: (416) 237-1893
FAX: (416) 237-0426
E-mail: tom.senkus@sympatico.ca

LAISVOJE TĖVYNĖJE

SAUGOS PARAŠŲ RINKIMĄ

Kovo 13 d. Lietuvos seimas priėmė Administracinių teisės pažeidimų kodekso papildymą, kuriame numatyta, kad už Referendumo įstatyme nurodytos piliečių parašų rinkimo tvarkos pažeidimą bus skiriama nuo penkių šimtų iki tūkstančio litų bauda. Už tokius pat pasikartojančius veiksmus reikės sumokėti nuo tūkstančio iki dviejų tūkstančių litų baudą. Šių metų vasario 27 d. įsigaliojo Referendumo įstatymo nuostata, kurioje įtvirtintas draudimas atlyginti piliečiams už jų pasirašymą parašų rinkimo lape. Taip pat kodekse yra numatyta administracinė atsakomybė už rinkėjų sąrašų, piliečių, turinčių teisę dalyvauti referendume, sąrašų, balsų skaičiavimo protokolų, biuletenių praradimą. Kodeksas irgi numato atsakomybę už rinkimų ar referendumo agitacijos tvarkos pažeidimą, trukdymą komisijos nariams atlikti pareigas, stebėtojų teisių pažeidimą, neteisėtą rinkimų ar referendumo biuletenių išdavimą.

SUMAŽĖJO NEDARBAS

Statistikos departamento duomenimis, 2002 m., palyginti su 2001 m. didėjo užimtų gyventojų (4%) ir mažėjo bedarbių skaičius (21%). Nedarbo lygis per metus sumažėjo iki 13.8%, ir buvo mažiausiais nuo 1995 m., kada pradėti šie tyrimai, skelbia NK naujienos. Ekonomiškai neaktyvių gyventojų (moksleivių, studentų, nedirbančių pensininkų bei kitų nedirbančių ir nenorinčių dirbti) skaičius per metus padidėjo 2% (21,000). Mažėjant bendram nedarbo lygiui išlieka didelis vyrų nedarbo lygis (14.9%), o moterų sumažėjo nuo 14.7% iki 12.9%. Taip pat sumažėjo skaičius ilgalaikių bedarbių, t.y. asmenų, ieškančių darbo vienerius metus ar ilgiau. Tačiau jų dalis aplyginti su bendru bedarbių skaičiumi, išlieka didelė (55%). Beveik pusė visų bedarbių yra baigę pagrindines ir vidurines bendrojo lavinimo mokyklas ir neturi profesijos. Apie ketvirtadalis yra baigę profesines mokyklas. Aukštesnįjį ir specialųjį vidurinį išsilavinimą turinčių bedarbių buvo 22%, o aukštojo mokslo diplomus turėjo 7%.

SUMAŽĖJO DRABUŽIŲ IMPORTAS

LGTIC praneša, kad apie trečdalį Lietuvos drabužių vidaus rinkos užimančių dėvėtų drabužių importas pernai į Lietuvą sumažėjo 8.9%, nuo 34,740 iki 31,640 tonų. Vietiniai krašto aprangos gamintojai tikisi, kad Lietuvai tapus Europos sąjungos nare, dėvėtų drabužių importas turėtų pradėti silpti. Pagal ES taisykles dėvėti drabužiai yra ne produktas, o atliekos, kurios turi būti panaudojamos, jas sunaikinant, perdirbant arba išvežant į trečiąsias šalis. Dėvėti drabužiai Lietuvos rinkose sudaro apie 260 mln. litų. Praėjusių metų pabaigoje žurnalo *Veidas* ir rinko tyrimų bendrovės "Spinter" apklausos duomenimis, dėvėtais drabužiais rengiasi beveik pusė Lietuvos – juos perkantys patvirtino 47.6% apklaustųjų.

TIKRINS DĖL RADIACIJOS

Kovo viduryje Klaipėdoje prie nelegalių garažų rasta beveik septynios tonos radioaktyvios medžiagos – cirkonio koncentrato, rašo ELTA/LGTIC. Merkio gatvėje, kur pradėtas nelegalių garažų nukeldinimas, buvo maišai su cirkoniu, išgulėję po atviru dangumi kelias dienas. Radiacinės saugos centro žiniomis žmonių sveikatai ši medžiaga nėra pavojingo lygio. Neradus savininko, ją gali priimti cirkonį gamyboje naudojanti "Panevėžio ekrano" gamykla. Nelegaliuose garažuose sukaupta ir kitokia medžiaga gali būti pavojinga, todėl nuo šiol ji bus reguliariai tikrinama.

PAŠALINTAS ŽŪM PAREIGŪNAS

ELTOS/LGTIC žiniomis, nuo kovo 17 d. iš pareigų atleistas Žemės ūkio ministerijos valstybės sekretorius Alfonsas Sigitas Tamošiūnas. Ministeris Jeronimas Kraujelis priėmė sprendimą Tarnybinės etikos ir tarnybinio nusižengimo tyrimo komisijai pateikus išvadas, kuriose nustatyta, kad A. Tamošiūnas pažeidė Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybės tarnyboje įstatymą. Jis įtariamas galėjęs prisidėti prie to, kad jo buvusi žmona Gražina Tamošiūnienė nusipirko 12 žemės sklypų prestižinėse Vilniaus ir aplinkinių rajonų vietovėse. Jis minimas ir Valstybės kontrolės nagrinėjime dėl išvaistymo 3.5 mln. litų lėšų, Europos Bendrijos skirtų Lietuvos žuvininkystei.

"VIVATTUR 2003"

Vilniaus parodų rūmuose "Litexpo" kovo 14 d. prasidėjo turizmo, sporto ir laisvalaikio paroda "Vivattur 2003", kurioje pristatomos turizmo naujovės bei su kelionėmis, sportu susijusios prekės bei paslaugos. Trijų dienų parodoje dalyvavo 44 dalyviai iš užsienio, o bendras dalyvių skaičius – 182. Iš užsienio buvo Meksikos, Ispanijos, Latvijos, Estijos, Graikijos, Kipro, Turkijos, Jungtinių Arabų Emryatų, Vengrijos, Italijos, Ukrainos ir Gudijos atstovai. Pirmą kartą parodos metu buvo organizuojama verslo misija "Buy Lithuania", kurioje Lietuvos ir užsienio verslininkai stengėsi ryšius užmegzti. **RSJ**

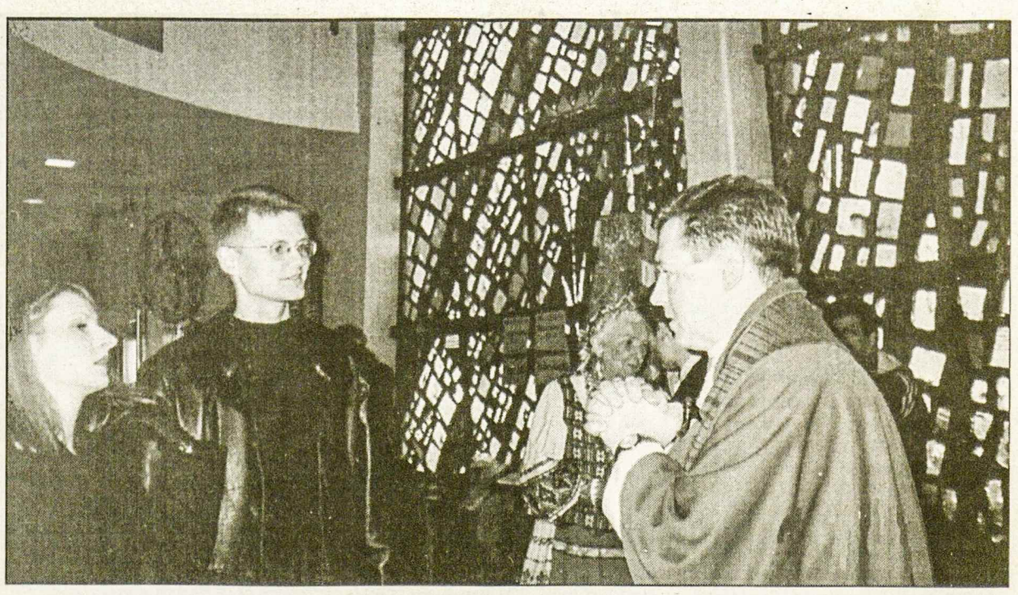

Kun. Jaunius Kelpšas, dirbantis Nekalto Prasidėjimo parapijoje Čikagoje Brighton Parke, po Mišių bendrauja su jaunais maldininkais, kurie gausiai lanko šios parapijos šventovę Nuotr. Ed. Šulaičio

Geroji lemtis

(Atkelta 3-čio psl.)

iškrauti visus lavonus ir sukrauti sluoksniais skersuojant ant paruoštų didelių iš medžio rąstų paruoštų rogių... Manoma, kad rogės traktoriumi buvo nuvilktos toliau į kažkurio ežero vidurį, o pavasarį, ištirpus ledui, viskas nugrimzdo į dugną.

Apie šią istoriją tėvas niekam niekad nepasakojo ir tik visai neseniai, vykstant 2000-aisiais metais Vilniuje tarptautiniam kongresui "Komunizmo nusikaltimams įvertinti", apie tai sužinojau iš jo jaunesnio kolegos, taip pat miško krovėjo, Justino Radžiūno, kurio tėvas žuvo pakeliui į Rešotus – mirties lagerį. Tą naktį jie dirbo kartu.

Kartu su lietuviais ir kalmukais šioje darbininkų gyvenvietėje panašių būdu gyveno pavolgio vokiečiai ir arėnai, beje, ir represuotieji rusai – išbuožinti buvę "kulokai". Keletą metų po karo čia dirbo ir daug japonų belaisvių.

1951 m. tėvai padovanojo pasauliui dar vieną brolį, kuriam, ačiū Aukščiausiam, didelio bado neteko patirti.

1957 m. rugsėjo mėn. šeima oficialiai buvo atleista nuo įskaitos komendantūroje ir galėjo vykti kur nori, bet vietinė valdžia šį dokumentą dar metus slėpė savo stalčiuje, nes nenorėjo, kad geri darbininkai išvyktų. Į Lietuvą grįžome 1958 m. per šv. Kalėdas. Prasidėjo nauji įsikūrimo vargai. Bet tėvų atkaklumo ir giminių paramos dėka visos kliūtys buvo nugalėtos.

Man teko sutikti daug žmonių, 1941 m. tremtinių ir GULAGo kalinių. Iš jų sužinodavau apie patirtus nuostolius, žuvusius lageryje, mirusius nuo bado arba ligų, sušalusius, dingusius be žinios... Mūsų šeima išvengė tokių netekčių, į Lietuvą grįžo padidėjusi – išvažiavo trys šeimos nariai, o grįžo penki, ir tai – pats didžiausias stebuklas, tai dar viena geroji lemtis.

Mano motina, sulaukusi 84 metų, o tėvas – 92 metų amžiaus, mirė ir palaidoti Marijampolėje. Vyresnis ir jaunesnis broliai su šeimomis gyvena Marijampolėje. Šiame rašinyje minėti Adomas ir Stefanija Kaškauskai taip pat sugrįžo į Lietuvą; mirė ir palaidoti Utenoje.

2001 m. sukako 60 metų, kai Sovietų Rusija pradėjo stambaus masto Lietuvos žmonių naikinimą. Šiai liūdnai sukakčiai pažymėti buvusiame Rešotų lageryje ir Altajuje apsilankė Lietuvos vyriausybinė delegacija, kuri pagerbė žuvusius svetimoje žemėje savo tautiečius, susitiko su lietuvių bendruomenėmis. Delegacijos sudėtyje buvau ir aš. Lankantis Altajuje susidarė proga nuvykti į tėvų jaunystės vergijos ir netekčių vietą. Prisiminiau ne tik savo tėvus, bet ir kitus čia vargusius tautiečius.

Užėjau į aukščiausią gyvenvietėje kalvą ir, reikšdamas pagarbą savo tautiečių ištvermei, pagerbdamas čia žuvusius ir likusius gyvus, – žemai nusilenkiau į visas keturias puses, nes čia kelis dešimtmečius sklandė, nors ir nelaisvėje, bet lietuviška dvasia.

Tęsiant pokalbį

Atoliepis į kun. V. Aliulio, MIC, straipsnį

Perskaitęs kun. Vaclovo Aliulio, MIC, straipsnį (*TŽ 2003.II.11)* pirmiausia nepaprastai nudžiugau, nes gerbiamasis kun. V. Aliulis *liudija,* kad kunigas A. Ylius *iš tikrųjų* yra išgelbėjęs žydų mergaitę. Būdamas Vilniuje, perdaviau abu *TŽ* straipsnius Valstybiniam Lietuvos žydų muziejui. Šio muziejaus darbuotojai turės spręsti, ar pristatyti kun. A. Ylių apdovanoti (aišku, po mirties) Žuvančiųjų gelbėjimo kryžiumi.

Deja, perskaitęs, kad kun. V. Aliulis *labai norėtų patirti* apie išgelbėtosios žydaitės tolesnį likimą, gerokai nuliūdau. Sunku patikėti, kad kun. V. Aliulis nebūtų susitikęs kun. A. Yliaus, šiam grįžus iš įkalinimo vietų. Taigi, gerbiamasis straipsnio autorius, žinojęs apie šį kun. A. Yliaus gyvenimo puslapį, galėjo puikiausiai paklausti, kas toji žydaitė, iš kur kilusi, koks jos tolesnis likimas. Neabejoju, kad kun. A. Ylius nebūtų slėpęs šių detalių nuo savo kolegos. Deja, noras atskleisti praeities puslapį kilo per daug vėlai... Kalbant tyrinėtojų terminais, kun. V. Aliulis *laikė rankose siūlo galą,* bet, užuot timptelėjęs ir išvyniojęs visą nepaprastai įdomių istorinių įvykių kamuolį, paleido iš rankų. Aš gi to siūlo galo jau nebeturiu...

Straipsnio pabaigoje kun. V. Aliulis prisimena mirties bausme nubaustą vyskupą Vincentą Borisevičių bei kun. Vladislovą Polonskį (abu karo metais gelbėjo žydus).

Reikia pasakyti tiesiai, kad sovietmečiu faktas, jog kaltinamasis karo metais slapstė žydus, toli gražu ne visada buvo švelninanti bylos aplinkybė. Nėra abejonės, kad vysk. V. Borisevičiaus bylą kontroliavo patys aukščiausi tuometinės Tarybų Lietuvos pareigūnai, ir jo likimas faktiškai buvo nuspręstas partijos organų kuluaruose (teismo nuosprendis tebuvo formalumas). Vieno ar kito saugumo organų (KGB) tardytojo simpatijos ar antipatijos neturėjo ir negalėjo turėti lemiamos įtakos vyskupo likimui.

Pasak V. Aliulio, kun. Vladislovas Polonskis – *partizanų rėmėjas* – buvo nubaustas 10 metų kalėjimo.

Jeigu pasakytume, kad kun. A. Ylius tebuvo *partizanų rėmėjas,* tokia informacija tikriausiai susilauktų teisėtos kritikos – kun. A. Ylius pats buvo partizanas, *aukščiausios partizanų vadovybės narys.*

Taigi, valdžios pareigūnų akyse V. Polonskio ir A. Yliaus veikla, be abejonės, turėjo būti vertinama *skirtingai.* Ir, logiškai mąstant, bausmės turėjo būti *skirtingos.* Tačiau abu susilaukė *tokios pačios* – 10 metų laisvės atėmimo – bausmės. Kodėl? Į šį klausimą aš ir atsakiau *TŽ* 2003 m. 3 nr. **Chaim Bargman**

Hamilton, Ont.

"ŠIRVINTOS-NEMUNO" SKAUTŲ-ČIŲ TUNTAS š.m. balandžio 6 d. rengia tradicinę Kaziuko mugę Jaunimo centre ir kviečia visus iš arti ir toli atsilankyti, pabendrauti su jaunimu ir paremti skautišką veiklą. Mugė bus atidaryta po 9 val. Mišių ir tęsis, kol bus lankytojų.

KLB HAMILTONO APYLINKĖS valdybos rinkimuose balsavo rekordinis skaičius tautiečių. Iš dvylikos kandidatų reikėjo išrinkti septynis į valdybą ir iš keturių kandidatų tris į revizijos k-ją. Rinkiminė k-ja, susidedanti iš J. Krištolaičio, A. Kamaičio, J. Jokubyno, A. Povilausko ir M. Joniko, suskaičiavusi ir patikrinusi balsus rado, kad į KLB Hamiltono apl. valdybą išrinkti šie asmenys: R. Bakšytė-Pruden, A. Jusys, M. Gudinskas, S. Kareckas, kun. J. Žukauskas, OFM, P. Brasas ir D. Garkūnienė; į revizijos k-ją – G. J. Skaistys, B. Mačys ir A. Parėštis. **J.K.**

E. J. BUBNIAI veiklai "Pagalba Lietuvos vaikams" paremti aukojo $200.

A.a. JANINAI KAŽEMĖKIENEI mirus, reikšdami užuojautą vyrui Juozui, dukrai Irenai ir jos šeimai "Pagalbai Lietuvos vaikams" aukojo: $50 – G. J. Kažemėkai; $25 – E. M. Klevai; $20 – G. Agurkienė, S. Aleksa, V. L. Bakšiai, E. K. Gudinskai, P. Pranskevičius; $10 – J. Astas, T. J. Povilauskai, V. P. Šidlauskai, I. Vaičionienė, K. Žiobienė; $5 – F. M. Gudinskai.

Dėkojame visiems aukojusiems – **PLV komitetas**

HAMILTONAS ATŠVENTĖ DIDINGĄ ŠVENTĘ – KOVO 11-JĄ. Pradėjome sekmadienį, kovo 9 Mišiomis už žuvusius dėl Lietuvos laisvės. Kun. Audrius Šarka, OFM, pasakė tai progai pritaikytą pamokslą. Minėjimas vyko kovo 15, šeštadienį. Jį vedė "Gintarinių aidų" radijo valandėlės vedėja Liūda Stungevičienė. AV parapijos klebonas kun. Juozapas M. Žukauskas, OFM, sukalbėo invokaciją, minute tylos buvo pagerbti žuvę už Lietuvos laisvę. Minėjimo rengimo ir Tėvynės sąjungos Hamiltono skyriaus pirm. Lionginas Paškus sveikino atvykusius dalyvius, pasakė, kad šią šventę mes ir laisva Lietuva švenčiame jau 13-tą kartą, priminė 1990 m. kovo 11 d. paskelbtą Lietuvos Aukščiausios tarybos nepriklausomybės atstatymo aktą ir kiek to akto paskelbimas kainavo Lietuvai. Sveikino KLB krašto valdybos pirm. Rūta Žilinskienė ir perskaitė PLB valdybos pirm. Vytauto Kamanto sveikinimą.

Iš Lietuvos kviestas kalbėtojas humanitarinių mokslų dr. Arvydas Vidžiūnas padarė išsamų pranešimą apie Lietuvos gyvenimo geras ir blogas puses, nei vieno neišpeikė, nei neišgyrė, kalbėjo apie padarytas klaidas ir pasiektus laimėjimus. Priminė, kad Lietuvos laukia graži ateitis, jei žmonės nubalsuos už įstojimą į Europos sąjungą ir NATO, nurodė, kaip atsigavo atsilikusios tautos, kaip Airija ir Portugalija. Meninę dalį pradėjo jaunas gabus ir talentingas pianistas Andrius Raudys. Pirmą kartą Hamiltone pasirodė vienetas "Viltis", vad. jauno talentingo vadovo Valdo Ramanausko, kurie atliko lietuviškų dainų ir poezijos pynę, susilaukęs ilgų plojimų. Pabaigoje L. Paškus visiems padėkojo, pakvietė sugiedoti Lietuvos himną ir po to pasivaišinti ponių paruošta kavute bei pyragaičiais. **Dalyvis**

LIETUVIAI PASAULYJE

Brazilija

Bendra lietuvių ir brazilų organizacija "Sąjunga" (Alianca) 2002 m. lapkričio 9 d. Vinco Kudirkos Namuose šventė 71-rių metų gyvavimo sukaktį. Joje dalyvavo apie 120 organizacijos narių bei svečių. Ilgesnį žodį tarė "Sąjungos" pirm. A. Saldys. Jis priminė, kad ši organizacija prieš 71-rius metus buvo įsteigta lietuvių ateivių. Per šiuos metus išgyventa įvairių permainų ir pasikeitimų. Iki 1963 m. šioje organizacijoje galėjo būti tik lietuvių kilmės žmonės. Tų pačių metų neeiliniame visuotiniame narių susirinkime nutarta pakeisti įstatus, kad šios organizacijos nariai galėtų būti ir brazilai, turintys giminystės ryšių su lietuviais. Ir toliau organizacijos tikslas liko išlaikyti lietuvių tautos tradicijas, kultūrą bei papročius. Seniau organizacijai trūko lėšų atlikti kai kuriems užmojams, dabar jos finansinė būklė geresnė, bet trūksta narių, norinčių veikti ir vadovauti. Pirmininkas valdybos vardu pareiškė padėką tarybai, revizijos komisijai už atliktus darbus, neužmiršdamas paminėti moterų, be kurių būtų neįmanoma suorganizuoti renginių su vaišėmis. Po savo kalbos pirmininkas K. H. Galeckui už nuopelnus "Sąjungai" įteikė Garbės nario pažymėjimą. Sukaktuvininkus sveikino Brazilijos lietuvių bendruomenės pirm. A. Tatarūnienė ir Lietuvių klebonas Brazilijoje kun. P. Rukšys. Meninę programą atliko tautinių šokių grupė "Rambynas", vadovaujamas S. Mikalauskaitės-Petroff. Po to visi buvo pakviesti prie vaišių stalo.

(*Mūsų Lietuva,* 2002 m., 12 nr.)

Lenkija

Seinų Lietuvių Namų konferencijų salėje 2003 m. sausio 9 d. įvyko lietuvių organizacijų vadovų, lietuviškų mokyklų mokytojų, Seinų gimnazijos lietuviškų klasių mokinių tėvų susirinkimas aptarti lietuviškų klasių likimą antroje Seinų gimnazijoje. Lenkijos lietuvių bendruomenės pirm. I. Gasperavičiūtė priminė: jei nebus susiorganizuota, tai ateinančiais mokslo metais gali nebūti šioje gimnazijoje pirmos lietuviškos klasės, o laikui bėgant gali būti panaikintos ir visos lietuviškos klasės. Ji taipgi priminė, kad Lenkijos lietuvių draugijos (LLD) valdybos posėdyje buvo pasiūlytas sumanymas – Lietuvių Namų patalpose įsteigti lietuvių gimnaziją. Tokį sumanymą pateikė LLD valdybos pirmininko pavaduotojas K. Baranauskas. Gimnazijos išlaikymu galėtų rūpintis "Seinos" fondas, taipgi ir mokytojų samdymu. Tokiai gimnazijai išlaikyti paramos iš Lenkijos valdžios neužtektų, reikėtų finansinės pagalbos ir iš Lietuvos.

Diskusijas pradėjo Šv. Kazimiero lietuvių draugijos pirm. V. Grigutis, pažymėdamas, kad dėl tokio sumanymo įvykdymo nukentėtų Lietuvių Namų finansiniai reikalai. Dabar juose veikia viešbutis, kavinė, Lietuvos konsulatas. Kur yra mokykla, ten negalima pardavinėti alkoholinių gėrimų. Kavinė turėtų užsidaryti. Be to, daug kainuotų patalpų pritaikymas gimnazijos sąlygoms. Geriau būtų nupirkti ar nuomoti gimnazijai atskiras patalpas. Punskiečiai taipgi stengiasi pastatyti atskiras patalpas Kovo 11-tosios licėjui. Greitai atsirado kitokių nuomonių. Nei kavinė, nei viešbutis nesanti pagrindinė Lietuvių namų veikla. Jei tėvai pareikalautų, tai ir reikėtų šiuose namuose įsteigti lietuvių švietimo įstaigą. Būtų kilnus tikslas, jei Lietuvių Namai galėtų tarnauti mažosios lietuvių bendruomenės ateičiai. Kai Aradnykų kaime buvo panaikintos lietuviškos klasės, greitai ir visas kaimas sulenkėjo. Kiti galvojo kitaip. Ar tinka prašyti nuolatinės finansinės pagalbos iš Lietuvos? Ar bus pajėgta iš viso išlaikyti gimnaziją? Pagrindinė problema esanti, kad daug tėvų neleidžia savo vaikų į lietuviškas klases. Diskusijų pabaigoje K. Baranauskas pareiškė: jei nebus Lietuvių Namuose įsteigta lietuviška gimnazija, tai ji bus prarasta. Praradus lietuvišką mokyklą, bus prarasta ir lietuvybė Seinuose. Taip atsitiko Vižainio valsčiui. Susirinkimui baigiantis buvo išrinkti 5 asmenys, kurie greitu laiku turėjo atsiklausti Seinų gimnazijos mokinių tėvų nuomonės raštiškai, ar jie norėtų leisti savo vaikus mokytis naujai įsteigtoje lietuvių gimnazijoje Seinuose. (*Aušra,* 2003 m., 2 nr.)

Australija

Australijos lietuvių katalikų federacijos (ALKF) suvažiavimas įvyko 2002 m. gruodžio 30 d. Lietuvių katalikų centro patalpose Adelaidėje. Jis pradėtas Mišiomis, kurias atnašavo kunigai J. Petraitis ir E. Arnašius. Per pamaldas giedojo R. Mačiulaitienė ir B. Kymantienė. Po pamaldų visi dalyviai buvo pavaišinti šiltais pietumis. Po jų federacijos įgaliotinis Adelaidėje A. Kubilius tarė trumpą žodį. Invokaciją sukalbėjo kun. J. Petraitis. ALKF valdybos pirm. R. Mačiulaitienė, pasveikinusi suvažiavimo dalyvius, jam pirmininkauti pakvietė E. Šidlauską, sekretoriauti – E. Varnienę bei S. Pusdešrienę. Suvažiavimą sveikino H. Antanaitis Melburno parapijos vardu ir V. Baltutis Australijos lietuvių tarybos "Caritas" vardu. Paskaitą apie jaunimo problemas skaitė kun. J. Petraitis, iškeldamas tėvų svarbą šeimos auklėjime bei jos ugdyme ir nusiskųsdamas, kad jaunimas nelanko pamaldų.

Valdybos pranešimą padarė pirm. R. Mačiulaitienė. Valdybai didžiausią rūpestį sudaro *Tėviškės aidų* leidimas. Išreiškė padėką kunigams E. Arnašiui, J. Petrauskui ir J. Petraičiui, besirūpinantiems lietuvių sielovada Sidnio, Melburno ir Adelaidės miestuose. Apgailėjo a.a. prel. P. Dauknio netektį. Padėdant kun. J. Petraičiui, išleistas lietuviškas katalikų kalendorius. Revizijos komisijos aktą skaitė A. Vyšniauskas. Ižd. O. Prašmutaitės pranešimą perskaitė J. Hackett. *Tėviškės aidų* redaktorė M. Geštautienė savo pranešime pažymėjo, kad laikraštis turi 443 prenumeratorius. Reikėtų daugiau prenumeratorių, kad laikraštis galėtų ilgiau išsilaikyti. Kun. E. Arnašius kalbėjo apie Kauno Prisikėlimo šventovės statybą ir jos svarbą visam kraštui. ALKF valdybą sudaro: pirm. R. Mačiulaitienė, vicepirm. M. Šidlauskienė, sekr. J. Hackett, ižd. O. Prašmutaitė, narė B. Kymantienė, garbės narys E. Šidlauskas, globėjas kun. E. Arnašius. Suvažiavimas baigtas giesme *Marija, Marija* ir Tautos himnu.

(*Tėviškės aidai,* 2003 m., 3 nr.)

J. Andr.

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus
(Esu "Union Gas" atstovas)
Jurgis Jurgutis
Tel. 905 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

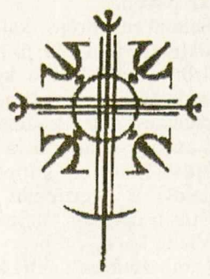

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"
Lougheed Funeral Home
Žmonės, kurie atjaučia kitus
Sudbury Ontario

RE/MAX FOUR SEASONS REALTY LIMITED
Associate Broker, 67 First Street
Collingwood, Ontario L9Y 1A2

Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į
Angelę Šalvaitytę, B.A.,
pirkimo ir pardavimo atstovę.
Ji mielai jums patarnaus.
Darbo tel. 705-445-8500
Namų tel. 705-429-6428
Elektroninis paštas: angie@angiesalvaitis.com
Tinklavietė: www.homesgeorgianbay.com

PĖDOS SPECIALISTAS
CHIROPODIST **ROBERTAS NEKRAŠAS**
- KULNO SKAUSMAI
- PĖDOS SKAUSMAI
- PIRŠTŲ DEFORMACIJOS
- NAGŲ DEFORMACIJOS IR GRYBELINIAI SUSIRGIMAI
- ĮAUGĘ NAGAI
- VIETINĖ NEJAUTRA IR CHIRURGINIS GYDYMAS
- SENIORŲ PĖDŲ PRIEŽIŪRA

- VAIKŲ EISENOS NESKLANDUMAI
- PLOKŠČIAPĖDYSTĖ IR EISENOS SUTRIKIMAI
- PĖDOS DEFORMACIJŲ TAISYMAS ORTOPEDINIAIS INDĖKLAIS
- PRIIMAME VISUS PLANINIUS DRAUDIMUS
- STERILŪS ĮRANKIAI

LIGONIUS PRIIMAME:
352 WILSON ST. E., ANCASTER, Ont. TEL 905 648-9176

SU ŠTURMU
SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
LĖKTUVU arba LAIVU
905•271•8781
PETRAS ŠTURMAS
Paėmimas iš namų pagal susitarimą iš Toronto, Hamiltono, Niagara Falls, Londono, Wasaga Beach apylinkių

BPL Import/Export
SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
SKAMBINTI
Petras Brasas
(905) 383-1650

Pirmasis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose –
"TALKA" LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS
830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 905 544-7125
Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais – nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 12 v. dienos. Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.
AKTYVAI PER 45 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:	
kasd. pal. čekių sąsk. iki	0.75%
santaupas	1.00%
kasd. pal. taupymo sąsk.	0.75%
INDĖLIAI:	
90 dienų indėlius	1.55%
180 dienų indėlius	1.55%
1 m. term. indėlius	2.50%
2 m. term. indėlius	3.00%
3 m. term. indėlius	3.35%
4 m. term. indėlius	4.00%
5 m. term. indėlius	4.50%
RRSP ir RRIF (Variable)	1.00%
1 m. ind.	2.50%
2 m. ind.	3.35%
3 m. ind.	3.60%
4 m. ind.	4.25%
5 m. ind.	4.75%

PASKOLAS	
Asmenines nuo	6.50%
nekiln. turto 1 m.	4.50%

- *Nemokami čekių sąskaitų apmokėjimai.*
- *Narių santaupos apdraustos TALKOS atsargos kapitalu 3 mil. dol. ir Kanados valdžios iki $100,000.00 sumos draudimu*

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"
MASTER CARD KREDITO KORTELĖ – INTERAC KORTELĖ
TINKLALAPIS: www.talka.net

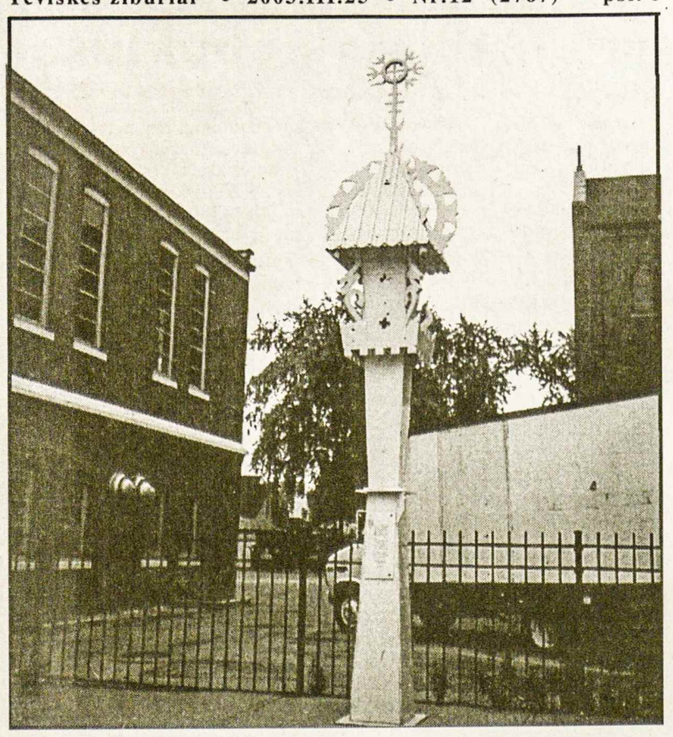

Lietuviškas koplytstulpis Cicero mieste šalia Šv. Antano parapijos šventovės ir buvusios mokyklos pastato; nors truputį aplūžęs, bet dar ženklina, kad čia anksčiau yra buvęs didelis lietuvių telkinys
Nuotr. Ed. Šulaičio

Stengėsi visiems padėti

Su a.a. Vladu Juška atsisveikinant

Vladas Juška (anksčiau Jaškevičius) gimė Dzūkijos bažnytkaimy Kalesnykuose, ūkininkų šeimoje, 1920 birželio 3-čią. Baigęs gimnazijos (bijau spėlioti kurios) šešias klases, keletą metų dirbo Lietuvos geležinkelių eismininku – budėtoju. 1944 vasarą tėvynę palikęs, atsidūrė Pietų Vokietijoje. II Pas. karui pasibaigus apsigyveno Kressbronn'o miestely, prie Bodeno ežero, lietuviams paskirtoje švabiškoje užeigoje *Zum Loewen.* Ten susipažino su buv. Lietuvos geležinkelių stoties kasininke Jadvyga Janulevičiūte ir 1945 spalio 6 su ja susituokė. 1945 rudenį jiedu emigravo Kanadon. 1950 pavasarį apsigyveno Albertos vakaruose, Brooks miestelyje. Stojęs į CPR geležinkelių tarnybą paprastu bėgių pataisos darbininku, greit tapo darbų prižiūrėtoju – formanu. Į pensiją pasitraukė 1979 metais.

Vladas mirė 2003 vasario 8. Palaidotas Brooks'o katalikų kapinėse, šalia mylimos žmonos Jadvygos, mirusios 1991.XI.15.

Aš, šio nekrologo rašytojas, su Vladu susipažinau tą nuostabų 1945-jų pavasarį Kressbronn'e, dažnai lankydamasis *Zum Loewen* užeigoje, kur buvo apgyvendinta kelios dešimtys lietuvių. Tą bendrabutį, tiksliai lietuviškai vadintiną *Pas Liūtą,* vadindavom *Liūtais.* Kai daugumą *Liūtų* gyventojų, gyvi ir sveiki karą užbaigę, tinginiaudami gėrėjosi Šveicarijos Alpių panorama, kortavo, orui apšilus maudėsi Bodeno ežero bangose, tai Vlado tokiose pramogose niekada nesimatė. Jis tuojau įsijungė į mažą būrelį tų, kurie mus, dykaduonius, aprūpindavo maistu ir kitokiomis prancūzų teikiamomis gėrybėmis. Tais reikalais jis važinėdavo į Tetnang'ą, gabendavo gėrybes, su vienu kitu padėjėju sąžiningai jas išdalindavo. Dirbo be užmokesčio, absoliučiai nesiekdamas kokio pelno sau ar šeimai (čia gyveno ir jo Jadzytės motina bei du broliai). Vladas dirbo tik iš meilės darbui! Visi tai žinojo, visi Vladą gerbė.

Prasidėjus emigracijai, išryškėjo Vlado šiltas jausmas kiekvienam pokary sutiktam žmogui, *Liūtų* gyventojui. Rinko emigravusiųjų adresus ir jiems savąjį davinėjo. Su visais susirašinėjo. Per jį sužinodavau apie įsikūrusius JAV, Kanadoj ir Pietų Amerikos kraštuose. Jo laiškai buvo tokie sklandūs, tiesiai literatūriški, ir labai informatyvūs, kupini žinių apie sutiktus, pažintus žmones bei jų likimus. Jis jungė visus, kada nors susitikusius *Liūtuose.*

Kai mudviejų šeimose gimė po du sūnus, vienas kitam linkėjom dukrytės. Jeigu dukrytė gimtų, iš anksto vienas kitą kvietėm į kūmus. Bet Juškos sulaukė trečio sūnaus, o mums gimė Vidutė. Vladas su Jadvyga 1959-siais į Detroitą važiavo 2000 mylių, kad, su mano seseria Ale Rūta pabūtų Vidutės krikšto tėvais. Jo – krikštatėvio – santykiai su Vidute labai šilti išliko iki pat mirties...

Mes lankėme Brooksą ir tolimuosius Kanados Vakarus 1965 ir 1973 metais. Plačios apimties reportažais aprašiau šių kelionių įspūdžius: *Kelionė į Brooksą* (*Naujienose*) ir *Sugrįžimas į Brooksą* (*Drauge*). Juškos dar kartą mus lankė, jau Birminghame, MI, apie 1980-sius. Darėmės artimi, lyg broliai. Gerai pažinau Vlado – principingo kataliko – būdą, jo norą visiems padėti, jo gerumu spinduliuojančią asmenybę.

Net ir nelengvai dirbdamas CPR tarnyboje, jis augino gėles bei daržoves, prie Brookso, dideliame ežere žvejodavo lydekas, rinko pašto ženklus, perskaitė visas Brookso bibliotekos knygas, kai kurias net pakartotinai. Per visus dešimtmečius prenumeravo ir skaitė *Tėviškės žiburius* (ir pakomentuodavo, laiškuose, mano rašinius). Deja, mano skatinimams, kad imtų į *Tėviškės žiburius* rašinėti, nepakluso, veikiausiai iš kuklumo. Vladas su Jadvyga išaugino ir gyvenimui paruošė sūnus Joną, Raimundą ir Donaldą. Visi jie baigė pasirinktus mokslus, visi turi gerai apmokamus darbus. Kadangi jaunų lietuvaičių prerijos neišaugino, visi vedė gražias, sveikas, doras kanadietes ir jau auga aštuoni vaikaičiai. Visų jų Vladas buvo mylimas ir gerbiamas.

Mylėjo Vladas Lietuvoje likusių brolio bei seserų šeimas. Po Atgimimo pakartotinai Lietuvą lankė, būdamas sveikas ir žvalus. Kai sūnus mums telefonu pranešė apie jo mirtį, buvom nustebinti užuominos, kad dar kartą velionis Lietuvą aplankė, sūnaus lydimas, 2002-jų gruodžio mėnesį, tik kelios savaitės prieš mirtį.

Šį nekrologą rašydamas, viliuosi pasitarnausiąs su juo susirašinėjusiems tautiečiams, kuriems jo sūnūs apie mirtį gal nepranešė. O žinau, kad tokių yra Čikagoje ir kitur. Laiškais jis rašė visiem ir istoriją Brookso lietuvių, kurių iš pusšimčio ir daugiau gyvų beliko tik du ar trys.

Ilsėkis ramybėje, brangus ir nepamirštamas drauge!

Alfonsas Nakas

RAŠO MOKINIAI

Aš myliu savo gimtąjį kraštą

Tolimiausiuos kraštuos
Vis vaikštau
Po Kalnųjų miestelį...
M. Martinaitis

Žemuogių kvapas, žaliuojantys Paserbenčiai, senosios kapinaitės, balta, lyg M. Martinaičio eilėraštyje cukrumi apibarstyta bažnyčia, – viskas čia sava ir miela. Čia mano gimtinė, mano namai. Čia visada norėsiu sugrįžti, čia visada manęs lauks mano vaikystė, mano svajonės.

Mano miestelis lyg Roma išsidėstęs tarp kalvų, o aplink vien lygumos. Kalnųjų apylinkės tarsi senovės tvirtovė apsuptos upelių – Kalnupio, Serbentos ir Šaltuonos. Svetimai akiai tikriausiai miestelio gamtovaizdis neatrodo kuo nors ypatingas, tačiau čia gyvendamas pažįsti ir pamilsti kiekvieną upelio vingį, kiekvieną kalvelę, kiekvieną pakelės akmenį.

Apie senolių atsidavimą tėviškei liudija istorijos faktai: Kalnujai vieni pirmųjų minimi kryžiuočių karo kelių aprašymuose, neaplenkė miestelio nė vienas karas. Bet kiek kartų miestelis buvo sugriautas, tiek kartų ir prisikėlė. Tik stiprūs ir vieningi žmonės atsilaiko prieš negandas.

Ir tikėjimas. Dar Napoleono kareivio našlės lėšomis pastatytoje bažnyčioje jėgų sėmėsi mūsų seneliai, ramybės ir supratimo čia skatina ieškoti ir mūsų tėvai, mokytojai. Visą miestelį sutiksi čia Sekminėse ar Kūčių naktį, Joninių naktį – kartu ieškom žydinčio paparčio.

Gyvybingumas ir begalinė meilė slypi šio krašto žmonių širdyse. Mes, šiandienos kalnujiškiai, didžiuojamės žymiais krašto žmonėmis: publicistu, poetu Mečislovu Davainiu-Silvestraičiu, dainininke Prane Radzevičiūte, rašytoja Janina Irena Survilaite, kompozitoriumi ir dirigentu poetu Marcelijumi Martinaičiu ir kitais. Nors Kalnųjų apylinkėse jie tik gimė ir augo, bet gimtinės ilgesį ir meilę išreiškia savo kūriniuose.

Dar nežinau, kokiame krašte gyvensiu, tačiau visus kraštus lyginsiu su Kalnujais. Nes viską čia dariau pirmą kartą – ištariau pirmąjį žodį, žengiau pirmąjį žingsnį, parašiau pirmąją raidę. Visur ieškosiu pažįstamo vaizdo, pažįstamų balsų. Visam pasauly ieškosiu Kalnųjų...

Ineta Beivydaitė,
Pašaltuonio pagr. mokyklos
IX klasės mokinė

Legendomis apipintas kraštas

Kalnujuose merdi dar baudžiavos laikais pastatyta bažnyčia. Kalnujuose yra Juozo Tallat-Kelpšos tėvo kapas. Prie Andrijaičių sodybos Antano Tallat-Kelpšos garbei pastatytas paminklas, nes jis Kalnujuose dirbo mokytoju.

Įžymus Palendrių piliakalnis apipintas ne viena legenda. Žmonės kalbėjo, kad naktimis po langais šokinėdavo liepsnelės. Augo ten medis, kuris buvo labai aukštas ir vidurdienį toli matydavosi jo šešėlis. Senoliai pasakodavo, kad ten, kur baigiasi šešėlis, yra lobis. Dabar jau nėra to medžio, liko tik kelmas iš kurio šokinėdavo liepsnelės. Ten, kur dabar piliakalnis, senovėje buvo didelis dvaras. Dvaro ponas buvo labai blogas žmogus, net žiemą baudžiauninkams liepė eiti kasti bulvių. Baudžiauninkai poną prakeikė ir kitą dieną dvaras prasmego su viskuo, kas jame buvo. Nuo tada piliakalnyje pradėjo vaidentis. Pasirodydavo dvaro pono duktė. Mergelė turėjo ilgus plaukus ir buvo labai graži. Ji išlįsdavo iš po žemių ir verkdavo, nes negalėjo susišukuoti savo plaukų. Pamačiusi kokį žmogų, panelė prašydavo jai padėti susišukuoti, bet vos šukos paliesdavo plaukų galiukus iš jų pradėdavo kristi visokie šliužai, varlės, gyvatės.

Kalnųjų seniūnijos Paserbenčio kaime gimė, augo ir jaunystę praleido poetas Marcelijus Martinaitis.

Kalnujuose gyveno ir tautodailininkas Mečislovas Dovainis Silvestraitis. Prie Silvestraičių sodybos mes klausėmės dvaro legendų. Išgirdome kaip sena moteriškė, grįždama iš Raseinių turgaus, užantyje nešėsi velniuką, pasivertusi ėriuku, kaip trys Kalnųjų vyrai ieškojo užkasto lobio ąžuolo paunksmėje.

Mes per Vėlines nunešame po gėlių puokštę ir uždegame po žvakutę ant įžymių žmonių kapų, o taip prieš mirusiųjų dieną papuošiame ir apleistų žmonių kapus.

Mūsų mokyklos mokiniai mėgsta keliauti po žymesnes Kalnųjų vietoves, susipažinti su krašto praeitimi, pasigėrėti gražiais gimtinės vaizdais.

Štai tokia mūsų Kalnųjų ir Palendrių istorija, kuri mums, jauniesiems jų gyventojams, labai brangi ir įdomi.

Toma Paulauskaitė,
Kalnųjų pradinės mokyklos
IV klasės mokinė

Skaitytojai pasisako

SU KOVO 11-JA!

"Mūsų laisvės ir nepriklausomybės kokybė: ką laimėjome ir ką paleidome vėjais per 13-ka metų?"

Laimėjome: laisvę ir nepriklausomybę, priartėjome prie laisvės garantų (NATO, ES), beveik gerai veikiančią nors ir nemodernią rinkos ekonomiką (ypač pilnas parduotuves, racionalias kainas, gan sėkmingą privataus sektoriaus branduolį ir t.t.), laisvą žiniasklaidą, atvirumą pasauliui, gerus santykius su kaimynais. Labai daug.

Iš dalies paleidome vėjais: Ankstesnių kovų dėl laisvės ir Sąjūdžio "dainuojančios revoliucijos" sukurtą labai gerą įvaizdį pasaulyje (didele dalimi dėl ekskomunistų sugrąžinimo į valdžią, neužkirtimą kelio nomenklatūrai sugrįžti valdžion, kas pvz. pavyko Čekijai), kas lėtina užsienio investicijas ir modernizavimą.

Nesukūrėme modernių institucijų, nepašalinome sovietinio teisinio nihilizmo, ypač praleidome valstybės ir ekonomikos sankirtoje esančias modernizavimo galimybes, nesukūrėme naujo valstybės vaidmens, per daug tose institucijose senos nomenklatūros, per mažai jaunimo, kuriam dažnai belieka bėgti į užsienius. Ilgoje perspektyvoje tai lėtins ekonominį augimą ir socialinės sferos gerinimą (didelės problemos – sveikata, švietimas). Ekonominį augimą lėtins ir ekonomikos žinių lėta plėtra.

Valdas Samonis, Toronto, Ont.

DĖL VISUMOS IR DETALĖS

Nuoširdžiai dėkoju gerbiamam filologui Juozui Kojeliui už objektyvią apžvalgą mano straipsnio *Karalius Mindaugas II* (*Tėviškės žiburiai,* 2002.XI.5 ir 2002.XII.3). Su šia padėka vėluoju, nes gulėjau ligoninėje. Nuo 1918 metų iki šiol tiek tauta, tiek ir išeivija "visumai" prideramai skiria savo dėmesį, padėką ir garbę!

Rašydamas tą straipsnį, aš turėjau tikslą: *su atskleidžiama "detale" papildyti "visumą"!* Gaila, kad tos apžvalgos autorius susidarė sau vaizdą, jog su "detale" panorėjau pridengti "visumos" nuopelną ir garbę. Tokio tikslo neturėjau.

Kun. dr. Eugenius Gerulis,
Florida

PAŠTO ŽENKLAI

Iš visos širdies dėkojame visiems Toronto lietuviams – filatelistams už Kalėdų dovaną, kurią gavome prieš pat šventes.

Graičiūno gimnazijos filatelistai lapkričio 15 d. paruošė pašto ženklų ir vokų parodą Lietuvos pašto 84 metinių proga Kelmės pašte. Savaitę prieš šv. Kalėdas paruošėme kartu bendrą parodą praėjusiems 2002 – Arklio – metams ir šv. Kalėdoms – filatelijos ir vokų – gimnazijos V. Mikalajūno vardo informacijos centre, kuri dar rodoma. Galvojame apie didelę parodą, skirtą Lietuvos pašto 85-osioms metinėms Kelmės pašte, Kelmės krašto muziejuje, Šaukėnų muziejuje. Tai bus apie balandį – birželį ir lapkritį.

V. Paulionis,
Kelmė

Kauno "Vyturėlio" darželio globotinis stovi tarp žaisliukų, pritaikytų vaikučiams su regėjimo ribotumais
Nuotr. I. Ross

Dalis Jungtinio Kanados lietuvių jaunimo choro, besirengiančio dalyvauti Pasaulio lietuvių dainų šventėje Vilniuje. Dirigentė – D. Viskontienė
Nuotr. M. Gudinsko

Drugelio sparnai atnešė nelaimę

"Tu esi visatos kūdikis, lygus su medžiais ir žvaigždėmis. Tu turi teisę čia būti. Išsaugok dvasios ramybę net ir sunkiausiuose gyvenimo išbandymuose. Nepaisant visų klastų, varginančio triūso ir sudužusių svajonių, pasaulis yra gražus..."

Šie nežinomo autoriaus žodžiai, rasti senoje šventovėje, tarsi skirti man, kad nepalūžčiau, kad toliau kovočiau už savo dukrą.

Grėsmingos raudonos dėmės

Mano dukrytei Aidai prieš pat šv. Kalėdas sukako 13 metų. Tačiau ji nelaukia nei savo gimimo dienos, nei Kalėdų. Šios datos jai sutapo su skaudžia žinia.

Prieš dvejus metus, gruodį, tuomet dar vienuolikmetė Aida susirgo. Iš pradžių liga buvo panaši į paprasčiausią gripą. Mergaitė karščiavo. Jokie vaistai negelbėjo. Ant mergaitės skruostų ir kaktos atsirado raudonos dėmės, primenančios drugelio sparnus. Jie ir buvo baisios ligos ženklas: Aida susirgo sistemine raudonąja vilklige. Reta ir nepagydoma liga. Gydytojai dar kurį laiką, norėdami apsaugoti Aidą ir mane nuo baisios žinios, delsė pasakyti, kas atsitiko. Jeigu gydytojai nebūtų atspėję tikrosios ligos, per porą mėnesių būčiau netekusi savo mergaitės.

Nuo to momento pasikeitė jos ir mano gyvenimai... Ligoninės tapo antraisiais mūsų namais. Kas mėnesį savaitę praleisdavome ligoninėje. Dabar jau kas trečią. Tačiau lankomės pas gydytojus ir atliekame tyrimus kelis kartus per mėnesį. Vaistų tenka gerti tiek daug, kad sudarėme sąrašą kokią valandą kuriuos išgerti ir dar nesuklysti, nes vieni prieš valgį, kiti – po. Saulės spinduliai gali išprovokuoti ligos paūmėjimą, tad gyvenome uždengusios langus, kol gavome stiprų apsauginį kremą. Aidai negalima daug judėti, nes kaulai tapo labai trapūs, gali lūžti net nuo nestipraus sutrenkimo. Pusę metų ji nelankė mokyklos, kad kuo mažiau susitiktų su kitais žmonėmis. Jai pavojinga menkiausia infekcija.

Priešas, kurio nepažinojau

Iš pradžių, kai susirgo mano Aidutė, apie ligą žinojau tik tiek: sisteminė raudonoji vilkligė yra autoimuninė liga. Tai reiškia, kad sutrikusi imuninės sistemos veikla. Vyksta imuninės sistemos "karas" prieš savo organizmą. Ardomas jungiamasis audinys, iš kurio sudarytas praktiškai visas žmogaus organizmas – raumenys, sąnariai, vidaus organai, smegenys ir kt. Ligos paveiktas jungiamasis audinys genda, galiausiai nustoja funkcionuoti...

Aš perskaičiau visą įmanomą literatūrą apie šią ligą. Gydytojus prašiau knygų, kad galėčiau apie ją daugiau sužinoti. Privalau pažinti priešą, su kuriuo tiek laiko kovojame ir kuris neapleis mano mergaitės visą gyvenimą. Sia liga daugiausia serga 16-40 metų moterys. Niekas nežino, kodėl taip atsitinka, kodėl suklysta imuninė sistema ir pati naikina organizmą.

Per daug nelaimių

Jeigu kas nors žinotų priežastį, dėl ko susergama šia baisia liga, žinotų, ir kaip ją gydyti. Gydytojai tik spėlioja, kad Aidai ligą galėjo pabudinti tragiškas sukrėtimas.

Su pirmuoju vyru išsiskyriau po trylikos bendro gyvenimo metų. Nors sutarėme puikiai, bet gyvenime siekėme skirtingų tikslų. Aš – šeimos žmogus, jis – nuotykių ieškotojas. Likau viena su dviem dukromis – Aušra, kuriai dabar jau septyniolika, ir jaunėle Aida. Po poros metų ištekėjau antrąkart. Gyvenimas įgavo naują prasmę. Buvau mylima, mylimos mano dukros. Po pusės metų, važiuodamas manęs pasiimti iš darbo, antrasis vyras žuvo autoavarijoje. Tos dvi siaubo valandos, kol mano mergaitės išgyveno, manydamos, kad žuvau ir aš, galbūt ir galėjo būti Aidos ligos pradžia. Per daug nelaimių, per daug sunkiai pakeliamos lemties.

Snaudžiantis vilkas gali pabusti

Mūsų mieste – Šiauliuose nebuvo ir nėra galimybių kovoti su šia liga. Aida nedelsiant buvo išsiųsta į sostinę – Vilnių. Lietuvos medikai ligą tik primigdė, tačiau ji nuolat primena apie save ir bet kokios teigiamos ar neigiamos emocijos, net saulės spinduliai bet kada ją gali pabudinti. Verkiant reikia, kad ligą visiškai užblokuotų, nes kiekviena smulkmena ją gali iššaukti. Ir vėl viskas nuo pradžių. Vėl tektų žiūrėti, kaip į mano mergaitės kraują laša nuodai. Šiai ligai prislopinti į veną buvo lašinamas ciklofosfomidas, vaistas priskiriamas onkologinių ligų gydymo grupei. Lašinama milžiniška dozė nuodų, kuriuos skubiai iš organizmo reikia išplauti, kad vaistai slopintų ligą, bet nepakenktų organizmui. Aidai negalima vartoti vitaminų, kaloringo ir sotaus maisto. Stiprės organizmo imuninė sistema – stiprės ir liga. Kol kas vienintelė išeitis – blokuoti imuninę sistemą. Tačiau šis blokavimas kelia kitokius rūpesčius. Organizmas nekovoja su bakterijomis ir virusais. Sterilių gyvenimo sąlygų sudaryti neįmanoma. Menkiausias įbrėžimas ilgai pūliuoja, negyja. Išlieka saulės spindulių keliamas pavojus. Imuninės sistemos blokavimo palaikymui Aida nuolatos turi gerti harmoninius vaistus – prednizoloną. Predinizolonas turi labai didelį šalutinį poveikį: pažeidžiamas skrandis, išretėja kaulai ir t.t. Po ilgalaikio vaisto vartojimo sutrinka medžiagų apykaita.

Jei nebūsi kovotoja, tapsi auka

Šį rudenį užsirašiau į klasikinės gitaros kursus. Kad nugalėčiau skausmą. Kad neturėčiau kada verkti ir galvoti apie bėdas. Nutariau įgyvendinti visas slaptas svajones. Visada norėjau groti gitara, bet kol buvau laiminga, vis pritrūkdavo laiko. Visada mylėjau žirgus ir norėjau jodinėti. Nuvažiavom su savo mergaitėmis į žirgyną ir išbandėm. Fantastika! Gaila, Aidutė kol kas negalės jodinėti.

Šį rudenį prakiuro namo stogas. Pinigų užteko samdyti tik vienam darbininkui. Pati lipau ant stogo ir lopiau skyles. Tai nėra labai sunku, kai suvoki, kad nieko pakeisti negali.

Aš dirbu Šiaulių rajono savivaldybės Švietimo ir sporto skyriuje vyriausiaja specialiste. Net artimiausi bendradarbiai ilgai nežinojo apie dukros ligą. Sugebėjau tvardytis.

Aida mokosi Šiaulių Salduvės vidurinės mokyklos šeštoje klasėje. Mokslai sekasi puikiai, dainuoja mokyklos chore. Vieną dieną Aida vertina tarsi stebuklą: atėjo į namus klasės draugė ir įteikė nuo visos klasės daug dovanų, kad jai nebūtų liūdna. Klasės draugai žino, kad Aida serga, nors taip nori padėti.

Vilties laiškas

Aš siuntinėjau elektroniniu paštu užklausimus į garsiausias Europos klinikas – galbūt yra galimybių išgydyti raudonąją vilkligę. Į Šiaulius plaukė laiškai: "Dovanokite, neturime galimybių pagydyti šios ligos".

Neseniai iš Niurnbergo miesto Vokietijoje atėjo pranešimas, kad viena šio miesto klinika turi praktikos ir galimybių kovoti su šia liga. Raudonosios vilkligės kol kas išgydyti neįmanoma, tačiau specialia terapija įmanoma ligą užblokuoti, kad ji ne tik nebeardytų jungiamojo audinio, bet ir niekada nebeprabustų.

Aidutės gydymui reikia 48,000 eurų.

Nepaisant visų sunkumų, aš turiu viltį, "matau šviesą tunelio gale"... Tikiu gera žmonių valia. Kiekvienas paaukotas doleris, euras ar litas priartina viltį mano dukrai likti gyvai...

Aidos mama Rasa Punevičienė

P. S. Deutsche Bank Trust
Company Americas
One Bankers Trust Plaza,
New York, NY 10015, USA
S.W.I.F.T Code: BKTRUS 33
#04-404-491
Bankas "Snoras"
Šiauliai Branch
In favour Rasa Punevičienė
Account no: 539050303

Svečiai iš Lietuvos su Kovo 11-sios minėjimo pranešėja š.m. kovo 16 d. Prisikėlimo parapijos patalpose Toronte. Iš k. Seimo gynybos komiteto pirmininkas Alvydas Sadeckas, Vidaus reikalų ministerijos valstybės sekretorius Mindaugas Mikaila, Panevėžio vyskupas Jonas Kauneckas, Ona Stanevičiūtė, Lietuvos viešosios policijos vyr. komisaras ir generalinio komisaro pavaduotojas Vytautas Navickas

"Skautų aidui" - 80

Skautybei, Lietuvoje pradėtai 1918 m. lapkričio 1 d., plečiantis, prireikė ir savos spaudos. Kaune 1922 m. gegužės 3 d. pasirodė laikraštis "Skautas", kurį redagavo Kostas Jurgėla. Išėjo šeši numeriai. Jį pakeitė Šiauliuose pradėtas leisti "Skautų aidas", kurio pirmas numeris datuotas 1923 m. kovo 15 d. Redagavo V. Baniulis, Ig. Tamašauskas, talkino A. Veitaitė (Bartuškienė) ir Alg. Jakševičius. Žurnalas, perkeltas į Kauną, tapo oficialiu Skautų sąjungos laikraščiu, susilaukusiu ir valstybinės paramos. Iš pradžių jį redagavo Ig. Tamašauskas, V. Čečeta, trijulė – J. Merkis, Ed. Zabarauskas, A. Gražev̌ičius – po jų ilgiausiai iki žurnalo uždarymo 1940 metais – Antanas Saulaitis. Okupacija ir karas sustabdė bet kokią skautišką veiklą, taigi buvo likviduotas ir "Skautų aidas". Jis atgimė Vokietijos Detmolde 1946 m. Redagavo Antanas Krausas (1946-1948). Pajudėjus išeivių persikėlimui į užjūrius, žurnalo leidyba buvo nutraukta ir atgaivinta Kanados Rodney, Ont., kur Pranas Enskaitis "Skautų aidą" ne tik redagavo, bet ir labai sunkiomis sąlygomis pats spausdino. Pirmasis jo numeris pasirodė 1950 m. vasario 28 d. Po to išėjo dar penki numeriai, ir Kanados lietuvių skautų vadovybei patvarkius, "Skautų aido" leidyba buvo perkelta į Torontą.

Čia buvo sutelktas didesnis darbuotojų bei nuolatinių bendradarbių būrys. Redagavo Stepas Kairys (1951-1956) ir Č. Senkevičius (1957-1963). Sąlygoms keičiantis, "Skautų aidas" perkeltas į Waterbury, Conn., kur žurnalas po ilgos kelionės tarsi grįžo "namo", nes redagavimą perėmė ilgametis redaktorius A. Saulaitis (1964-1969). Bet "Skautų aidui" buvo lemta keliauti toliau, kur pagaliau jis įsitvirtino Čikagoje, iš kur niekur nebejuda. Ten jį redagavo Juozas Toliušis (1970-1973), Alė Namikienė (1974-75 ir 1980); tarpais Sofija Jelionienė (1976-1978), Gediminas Plačas, Janina Mikutaitienė, R. Vitas ir Vladas Vijeikis, vėliau ilgametis techninis redaktorius. Nuo 1981 metų redagavimą perėmė kun. Ant. Saulaitis, SJ, ir "Pelėdų" skiltis (J. Mikutaitienė, Halina Plaušinaitienė, Dalia Sruogaitė ir Nijolė Užubalienė), vienos pačios dirbusios penkerius metus, redaktoriui išvykus darbuotis į Lietuvą. Šiuo metu "Skautų aidą", tapusį dviménesiniu žurnalu, redaguoja Alė Namikienė, techninis redaktorius J. Kuprys, administratorė Albina Ramanauskienė. Adresas: 4613 W. 106 Pl. Oak Lawn, Il. 60453-5246, USA. Redakcijos tel. 630 279-8577; adm. - 708 423-4095. Prenumerata metams $ 10 (JAV). **Snk.**

Viršelio piešinys dail. V. Bričkaus

V.s. ANTANAS SAULAITIS

Lietuvių tautodailės instituto Toronto skyriaus darbų parodoje š.m. balandžio 12-13 d.d. Prisikėlimo parapijos salėje bus ne tik lietuviškų lėlių, bet ir daug kitų įvairių rankdarbių, audinių ir drožinių

Nuotr. L. Nakrošienės

Tautodailės paroda

Lietuvių tautodailės instituto Toronto skyrius rengia savo darbų parodą
Prisikėlimo salėje balandžio 12-13 dienomis

Šiuo renginiu norime įsijungti į Toronto Prisikėlimo parapijos 50 metų jubiliejaus paminėjimą ir kartu atskleisti mūsų nuveiktus darbus ir pasisekimus.

Per šį našiausią gyvenimo laikotarpį nugalėjome daug kliūčių, kurių sutikome daugybę, bet veržėmės į priekį. Mūsų tikslas buvo išsaugoti senolių paveldą ir perleisti jį jaunajai kartai. Darbščiųjų TI narių pastangomis buvo surengta daug parodų, demonstruota rodinių gaminimas.

Pirmąją parodą surengėme 1982 m. Prisikėlimo parapijos parodų salėje. Po to kiekvienais metais dalyvavome daugiakultūriniuose "Karavano" festivaliuose ir 1991 m. gavome žymenį už gražiausią parodą. Su dideliu pasisekimu 1988 m. dalyvavome Toronto universiteto "Robarts Library" išstatydami savo lietuviškus rodinius. Surengėme parodas Klyvlande, Niujorke, Hamiltone, Anapilyje. Daug metų buvome kviečiami į North York miesto rotušę "Christmas Around The World" renginį ir čia gavome iš mero žymenį už geriausią parodą. Dalyvavome ir Toronto miesto rotušėje su velykinės temos rodiniais ir margučių dažymu lietuviškais motyvais. Lankytojai labai atidžiai stebėdavo jiems neįprastą būdą. Ten mus aplankė Toronto meras Art Eggleton. "Royal Ontario Museum" kvietimu, papuošėme eglutę šiaudinukais ir demonstravome jų darymą. Muziejaus vadovybė nutarė, kad tai pati gražiausia ir kartu kukliausia eglutė iš visų anksčiau matytų.

Visų TI renginių negalime nė išvardinti. Sunku būtų suskaičiuoti visus demonstravimus audimo, mezgimo, margučių dažymo, šiaudinukų gaminimo. Visur, kur tik reikėjo, TI narės prisidėjo su savo rodiniais ir patarimais. Mes visuomet stengiamės išlaikyti ir puoselėti mūsų senolių brangų palikimą.

Lietuviški audiniai ir rankdarbiai stebina kitų tautų žmones savo raštų originalumu, spalvingumu bei grožiu.

Dabar mūsų didžiausias troškimas būtų, kad jaunimas susidomėtų lietuvių tautodaile ir įsijungtų į instituto eiles, kad kartu padirbėję galėtų papildyti mūsų retėjančias gretas. Mielai jūsų lauksime.

Paroda vyks **balandžio 12 ir 13 d.d.** Prisikėlimo parapijos auditorijoje. Atidarymas su programa – šeštadienį 1 val. Sekmadienį nuo 9 v. ryto iki 3 v.p.p. Kviečiame visus atsilankyti. **O.T.**

Kovo 11-sios minėjime Toronte š.m. kovo 16 d. lietuviai programos atlikėjai. Iš k. kanklininkė Laima Gaižutienė, smuikininkas Stefanas Vasovič, "Lyros" orkestro vadovė smuikininkė Audronė Šarpytė, solo dainavusi Aušra Šivickytė

Lietuviškasis žodis yra padaręs stebuklus...

Ištrauka iš Montrealio lietuvių radijo programos 25-rių metų sukakties leidinio

Jau 25 metus girdime lietuviškąjį radijo pusvalandį, transliuojamą per CFMB stotį (banga 1410) Montrealyje. Prisiminkime su kokiu džiaugsmu pasitikome žinią, kad 1963 m. spalio mėn. 6 d., sekmadienį, išgirsime pirmą kartą savo gimtąjį žodį ir dainą, ir muziką svetimo krašto ir svetimo miesto radijo bangomis savo gyvenvietėse. Vos pradėję žmoniškiau įsikurti, vos pradėję apsiprasti su neįprastomis išeivijos sąlygomis, beveik jokio žodžio nesulaukdami iš savo tėvynės, tą Liudo Stankevičiaus vadovaujamą radijo pusvalandį priėmėme kaip netikėtą dovaną, pragiedrulį nykioje kasdienybėje. Lietuviškasis žodis, mūsų žemės seserų ir brolių žodis, štai, čia, tolimuose užjūriuose, skamba – skamba gyvas ir laisvas.

Tai, ką esu pasakęs minint to pusvalandžio ketverių metų sukaktį, lygiai tinka tarti ir šiandien: mūsų protėviai balanos gadynėj išsaugojo savo gimtąjį žodį, skaitydami *Aukso altorių, Aušrą, Varpą, Tėvynės sargą*, ir Kristijono Donelaičio eiles, ir Martyno Mažvydo Katekizmo žodžius prastus. Mūsų žodį nešė knygnešiai iš Prūsų, gynė jį nuo muravjovų ir mirė už tą žodį Sibire. Gina jį ir šiandien drąsūs seserys ir broliai Katedros aikštėje ir Vingio parke Vilniuje, ir visoje tebeteriojamojoje Lietuvoje nuo barbarų ir nuo mirties. Už laisvą gimtąjį žodį visais laikais ir visose šalyse, ir visuose kontinentuose mirė tūkstančių tūkstančiai, nes laisvo žodžio bijo visi tironai.

Bijo todėl, kad tiesus ir laisvas žodis sutrupina kalėjimų mūrus ir vergijos grandines, demaskuoja melo imperijas ir parodo pasauliui tiesą. Lietuviškasis žodis yra padaręs stebuklus. Ir tai, kas šiandien vyksta Lietuvoje, yra stebuklas, kurį skelbia lietuviškasis žodis.

Saugokime ir mes tą prieš 25 metus radijo bangomis pasklidusį savąjį žodį, nes ir jis yra maža dalelytė to milžiniško laisvės šauksmo, kuris aidi visame pasaulyje ir Lietuvoje visų tų lūpose, kurie savo gimtojo krašto ir žodžio neišsižadėjo, neišdavė ir nepardavė už karjerą, auksą arba vienadienę šlovę, kurią taip apgaulingai dalina svetimieji.

Henrikas Nagys

Tėvynė

Einu
pasišviesdama Tavo žarom,
žvaigždžių mirgėjimu,
lietaus gėlėm,
pasiklausydama vėjo dainų
ir paukščių skardenimo girioj.

Einu,
nešuos svajonių virpulį,
be jo paklysčiau
kryžkelę pasiekus,
jis užaugina man sparnus
ir moko gėrio grūdus sėti.

Einu
ir į Tave atsiremiu, Tėvyne,
Tu mano rūpestėlių
pėdas pamatai,
žolės, beržų lapijos deimantus žalius
beri po mano kojom kelyje.

Einu ir eisiu
pasidalydama su Tavimi
minučių tėkme,
savuoju nerimu,
juk Tu, Tėvyne, – Motina antroji,
mane suprasi, man atleisi.

J. Marcinkevičienė,
Šakiai

KELIAUTOJO UŽRAŠAI

Rudenėjančioje Europoje pasižvalgius

STASYS DALIUS

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Senojoje Lenkijos sostinėje

Keliamės 6 v.r. ir po pusryčių vykstame į Krokuvos miestą 8 val. Lyja, vėjuota ir šalta iš ryto. Pervažiuojam Vyslos upės tiltą, ir jau vidurmiestis. Čia einam iš centro į kalną prie pilies ir katedros. Vis lyja ir vėjas siaučia, bet užkopiam iki Vavelio pilies, kur keturkampiame kieme apžiūrim trijų aukštų pilį iš lauko. Po to į katedrą, kur Lenkijos karaliai buvo karūnuojami ir mirę laidojami. Einame į vidų. Katedra sujungta su karalių pilimi – per balkoną atskiras įėjimas, kad karaliai nesimaišytų su kitais. Viduje katedra auksu žiba, ištaisyta, puošni. Jogailos sarkofagas prie įėjimo dešinėje rudo marmuro, aukštai iškeltas su daugybe figūrų aplinkui, o viršuje paguldyta statula. Lenkiškai užrašyta, kad tai Lenkijos karalius ir didysis Lietuvos kunigaikštis. Šone sarkofago, tarp visų herbų – ir Lietuvos Vytis.

Toliau karalienės Jadvygos sarkofagas balto marmoro, bet palaikai, vėliau ją paskelbus šventąja, sudėti nedideliame sidabro karste ir prie altoriaus žemai ant grindų, padėti po stiklu. Ant altoriaus karstas nebuvo iškeltas. Kiti Lenkijos karalių ir vyskupų sarkofagai išdėstyti įvairiose koplyčiose. Ant sienų – misinginės lentos su įvairiais įrašais. Aplink didįjį altorių įrengtos koplyčios, kurias apžiūrėdami aplinkui apėjome.

Iš katedros einame žemyn į senojo miesto centrinę aikštę. Vis dar lynoja ir šalta. Ateinam prie aikštės, kur stovi Marijos šventovė, o šone – muziejus su daugeliu krautuvių. Aikštėje gausybė karvelių, kurie tiesiog po kojomis maišosi. Jų čia šimtai, o gal tūkstančiai, nardo tarp žmonių.

Čia prie aikštės vadovė pasiūlė, kas dar nori, eiti į netoliese esančius universiteto rūmus. Kadangi vėjuota ir šalta, neatsirado norinčių, nes dauguma nori nerti kur nors į šiltą restoraną. Pasisiūliau tik aš vienas ir su vadove patraukiau senojo universiteto rūmų link, kur senais laikais vykdavo paskaitos, o dabar paverstas muziejumi. Pereinam per chirurgijos rodinius, išdėstytus keliuose kambariuose.

Po to grįžtam prie Marijos šventovės, kur jau susirinkusi visa mūsų grupė. Einame į vidų. Šventovė nepaprastai dailiai išpuošta, ypač puošnus didysis altorius, pilnas skulptūrinių figūrų. Vadovė sako, kad šis altorius yra gražiausias visoje Lenkijoje, o gal ir Europoje. Pasigrožėję einame pietų pertraukai į restoraną, kur vadovas Douglas vaišino visą grupę.

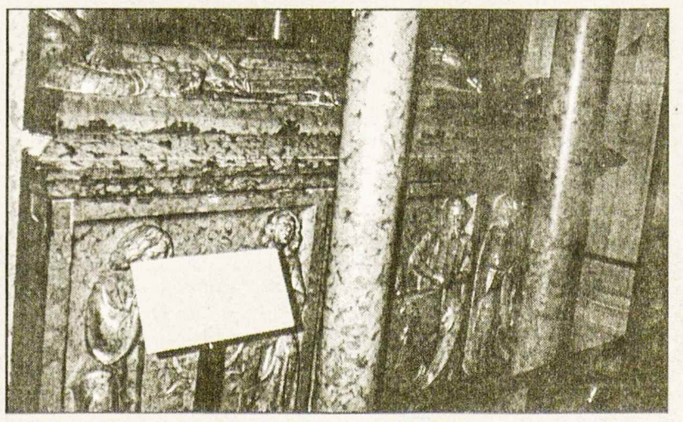
Jogailos sarkofagas Krokuvos katedroje

Švč. Marijos šventovė Krokuvoje

Druskos kasykloje

Miesto apžiūrėjimą baigėme ir grįžome į viešbutį, bet netrukus važiavom į druskos kasyklą. Jau nustojo lyti, smagiau važiuoti. Ši kasykla, kurią lankysime, veikia nuo 1300 m. ir turi 12 km iškastų tunelių, per kuriuos leidžiama pereiti. Tačiau mes tik dalį tų ilgų koridorių perėjom. Čia visi atvyksta ne dėl pačios druskos, kuri iškasama, bet pasižiūrėti druskos akmens iškaltų įvairių figūrų.

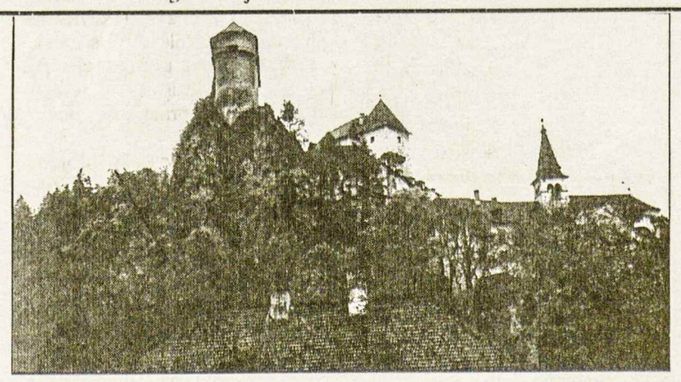
Slovakijos pilis tarp Tatra kalnų

Ši "Wieliczka" druskos kasykla yra seniausia Europoje, kur ir dabar iškasama valgomoji druska. Mes nematėm dirbančių pačioje kasykloje, bet vaikščiojom per tuos koridorius ir sales, kur buvo iš druskos iškaltos įvairios figūros.

Atvykę prie kasyklų pastato buvom nuleisti žemyn keltuvu į pirmą kasyklų aukštą. Man tuoj prisiminė tokia pat procedūra, kai 1947 m. atvykęs Kanadon pagal darbo sutartį aukso kasyklon drebančia širdimi leidaus į požemius. Čia irgi tas pats: nusileidžiam į tunelį – koridorių, kurio viršus ir šonai sutvirtinti medžio balkiais. Tunelis neaukštas, gal kokių penkių pėdų, bet ilgais koridoriais išraižytas.

Ateinam prie pirmos statulos. Tai gan didelė Koperniko figūra. Padaryta ir didelėje salėje šventovė, iškaltos apaštalų statulos, kryžius, altorius, Paskutinės vakarienės figūros; nuo lubų tyso penki sietynai irgi iš druskos iškirsti. Platūs laiptai veda iš aukščiau žemyn į šią šventovę. Grindys irgi iš druskos akmens iškaltos, bet nuo vaikščiojimo išblizgintos žėri kaip marmoras. Kitose salėse ir koridoriuose matėm Goethes, Pilsudskio, popiežiaus Jono Pauliaus II figūras. Anot vadovo, tai paprastų darbininkų kūryba. Vienos daubos viduryje telkšo nemažas ežeriukas apie 10 m gylio labai sūraus vandens.

Iškaltos statulos nors iš baltos druskos, bet stovėdamos apsineša pasidaro pilkos, taip pat grindys, nes apnešamos kalciumi. Šventovė yra naudojama ypač jungtuvių apeigoms. Šventovės šone įrengta salė vestuvių puotai. Vaikščiodami tuneliais ir laiptais lipdami nusileidom iki 135 m gylio, didžiausio visoje kasykloje.

Druskos kasyklose teko gerokai pavaikščioti, o išeidami visi gavome po gabaliuką sūraus akmens. Šis druskos kasyklų aplankymas mums kainavo papildomai JAV 35 dol.

Vakare lankomės restorane su originalia muzika, kur vienos šeimos nariai dainuoja ir groja įvairiais instrumentais. Gerai nusiteikę klausydamiesi linksmų, smagių melodijų pavakarieniavom ir išbuvom iki 10 v.v. Iš restorano buvom išlydėti su trankiu maršu.

Skersai Slovakiją

Rytmetyje iš Krokuvos išvažiuojam lynojant, bet kiek pavažiavus dangus prasiblaivo ir pasirodo saulė. Artėjam prie Slovakijos per labai kalnuotą kraštą. Daug miškų, nelyja, kelias sausas ir malonus važiavimas į šalis pasižvalgant. Atsiduriam prie dvigubo kelio, kuris vingiuoja pagal upės krantą. Pakrantės tirštai apaugusios medžiais, sodybos išsimėčiusios abiejose upės pusėse. Tarp kalnų iš namelių kaminų rūksta dūmai, atrodo, kad čia malkomis kūrenama.

Per porą valandų pasiekiam Slovakijos sieną. Slovakijon įvažiavus laukai atrodo didesni, nes turi daugiau dirbamos žemės negu Lenkijoje. Muitinėje pasus surenka, suštampuoja ir paleidžia toliau važiuoti. Čia pat muitinėje pinigų keitykla, kur likusius zlotus pakeičia į Slovakijos kronas, bet mums jų pinigų nereikia, nes čia nesustosim, tęsim kelionę į Vengriją.

Slovakija atsiskyrusi nuo Čekijos ir dabar atskira valstybė. Praktiškai tas atsiskyrimas buvo neskausmingas ir įvyko net gyventojų neatsiklausus. Tęsiam kelionę per miškingas vietoves, kaimus ir miestelius. Pasiekiam Tatra kalnų rajoną, kur vingiuojam kalnų šlaitais, tarpais vėl lynojant, tarpais saulei švystelėjus. Kai įvažiuojam į stačių kalnų pakrantes, rūkas siekia kalnų šonus. Ir sniegas kaskart vis daugiau matosi. Kai vidurdienį sustojam pietų pertraukai, pamatome, kad visa vietovė sniegu padengta ir šalta. Vietovė įsikūrusi 1 km aukštyje.

Sustojam motelyje, nuošaliau nuo artimiausio miestelio, kalno šlaite ir jame nieko daugiau, tik restoranas. Po pertraukos išvažiuojam vingiuojančiu keliu tos pačios upės pakrantėmis. Medžiai kai kurie dar su lapais, bet sniegu padengti, matyt tas sniegas neseniai iškritęs. Kalnai apaugę iki viršaus medžiais, tik pakalnėse kiek išdirbtos žemės, nėra sodybų. Miškai ir kalnai. Tik vėliau pasirodo sodybos.

Toliau pavažiavus, kalnai pamažu pasilieka, prasideda lygumos ir saulė vėl šviečia. Praslenka dar keletas kaimų ar miestelių ir netrukus visą Slovakiją skersai pervažiuojam, pasiekdami Vengrijos sieną. Europoje tie valstybių plotai nėra dideli ir labai greit pasieki pasienį. Čia abi muitinės toje pačioje vietoje – dvi būdelės. Per 45 minutes perėjom per kontrolę. **(B.d.)**

Krokuvos katedra Lenkijoje

Žymaus dailininko 90-metis

Ilgus dešimtmečius Amerikoje gyvenęs dailininkas savo 90-ją amžiaus sukaktį atšventė Lietuvoje

EDVARDAS ŠULAITIS

Amerikoje gyvenantieji dailės mėgėjai gerai pažinojo tapytoją Kazimierą Žoromskį, kurio darbus buvo galima matyti JAV rengiamose jo meno parodose.

Pradžioje Niujorke, o vėliau Čikagoje gyvenąs kūrėjas 1986-siais sugrįžo į laisvėjimo kelią įžengusią Lietuvą. Jis į tėvynę tada išsivežė nemažai savo kūrinių, kuriuos jis padovanojo savo gimtajam kraštui. Ši autorinė meno kolekcija dabar yra patalpinta 1996 m. Vilniuje pastatytame dail. K. Žoromskio name, kuris yra tapęs muziejumi. Čia dailininkas gyvena kartu su žmona Kristina.

Lietuvos spauda plačiai aprašė šio buvusio čikagiečio kūrėjo 90-ją amžiaus sukaktį, kuri buvo paminėta kovo 4 d. Vilniuje, kai buvo švenčiamas ir sukaktuvininko gimtadienis.

Į dail. K. Žoromskio namus-muziejų buvo susirinkę politikai, menininkai, mokslininkai. Čia grojo Šv. Kristoforo orkestro kolektyvas. Iškilmių metu sukaktuvininką pasveikino premjeras Algirdas Brazauskas, palinkėdamas jam stiprios sveikatos.

Taip pat pasveikinti buvo atėję kultūros ministerė Roma Dovydėnienė, užsienio reikalų vicemin. Justas V. Paleckis, seimo narys Vytautas Landsbergis, Lietuvos dailininkų sąjungos pirm. Vaclovas Krutinis, žymieji dailininkai, Vokietijos ambasadorius Vilniuje ir kiti.

Iškilmių metu buvo perskaityti Lietuvos prezidento Rolando Pakso, seimo pirm. Artūro Paulausko, Vilniaus mero Artūro Zuoko sveikinimai. Sostinės meras išreiškė viltį, kad pagaliau bus įteisintas statytas K. Žoromskio muziejus, kuriame rodoma tik nedidelė dalis iš Lietuvai dovanotosios kolekcijos.

K. Žoromskis buvo ir ne tik dailininkas, bet ir profesorius. Dar gyvendamas JAV jis dėstė aukštosiose mokyklose. Jo biografija ir paveikslai įtraukti į pasaulinio meno meistrų žinynus. Jo kūrinių yra dvylikoje Europos ir Amerikos muziejų, neskaitant pagrindinių Lietuvos dailės muziejų.

K. Žoromskis, kuris yra baigęs Vilniaus ir Vienos dailės akademijas, po II Pasaulinio karo gyveno ir darbavosi Italijoje, Ispanijoje, Kolumbijoje, tačiau daugiausia metų praleido JAV.

Su sukaktuvininku teko nemažai bendrauti ir šių eilučių autoriui bei daile besidomėjusiam fotomenininkui Algimantui Keziui. Pastarasis mūsų užkalbintas, pripažino K. Žoromskio talentą ir jo didelį įnašą ne tik į Lietuvos, bet ir viso pasaulio meną.

A. Kezys pažymėjo, kad 1999 m. jis kartu su K. Žoromskiu lankėsi prezidentūroje Lietuvoje, kur jiems prezidentas V. Adamkus įteikė Gedimino ordinus.

2001 m. K. Žoromskis buvo apdovanotas Amerikos garbės aukso medaliu, o pernai jis gavo Amerikos garbės medalį už nuopelnus menui. Jo svarbiausias įnašas į tarptautinį meną buvo sukūrimas savitos optinio meno krypties, vadinama "optiniu impresinizmu".

Smagu, jog ilgus metus po svetimas šalis klajojęs ir niekada čia nenurimęs menininkas K. Žoromskis, pagaliau rado namus tėvynėje, kur atšventė savo garbingo amžiaus sukaktį.

"Lyros" orkestras, diriguojamas muziko Kerry Stratton, atlieka meninę programą Kovo 11-tosios minėjime Toronte Nuotr. E. Čuplinsko

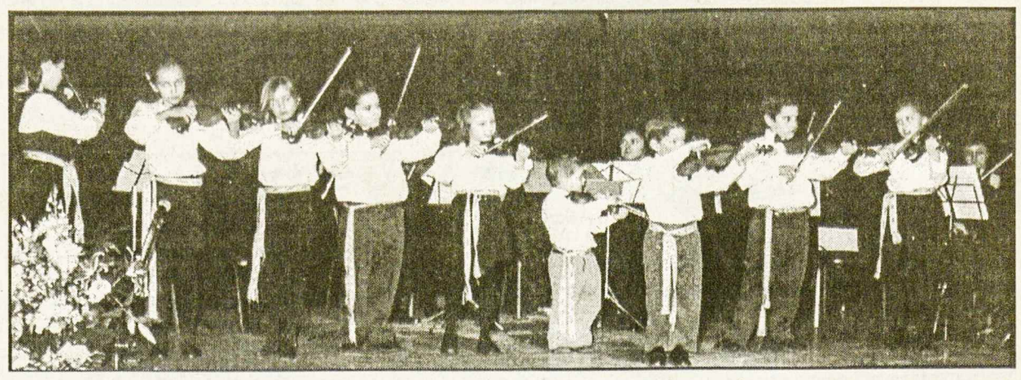

Mažųjų smuikininkų orkestras "Lyrelė", kuriam vadovauja Audronė Šarpytė, dalyvauja meninėje programoje Kovo 11-tosios minėjime Toronte Nuotr. E. Čuplinsko

Literatūros žymūnė Zaborskaitė

V.A. JONYNAS

Nors kai kurie Lietuvos savaitraščiai (*Septynios meno dienos, Literatūra ir menas)* yra įsivedę skyrelį, kuriame išvardinamos naujai pasirodžiusios knygos, bibliografinė kontrolė Lietuvoj tebėra primityvi ir nepatikima. Nelengva išeiviui orientuotis, kas dedasi tenykščiame leidybos pasaulyje, bet akivaizdu, kad stamboka leidinių dalis nepatenka į jo regratį. Padėtį, kiek sušvelnina atskiri atvejai, kai knygos pasirodymas sutampa su autoriaus jubiliejumi. Tokiais atvejais sumirga dienraščių kronikoj to renginio aprašymas su privalomais kalbėtojais, koncertinės dalies atlikėjų pavardėm, jei ne pačių muzikinių kūrinių pavadinimais. Retai kada įmanoma iš tokios apybraižos atkurti renginio dvasią, jame vyravusią nuotaiką. Dar rečiau – susidaryti vaizdą, kiek kalbose būta originalių ar kontroversinių minčių, ne vien retorikos.

Nelauktu naujumu padvelkė *Mokslo Lietuvoj* (š.m. sausio 23 – vasario 6 d. nr.) aptiktas Gedimino Zemlicko reportažas apie prof. Vandos Zaborskaitės dviejų knygų sutiktuves. Šio žurnalo redaktorius paprastai naudojasi savo tekstams interviu technika, suteikiančia skaitytojui intymaus pokalbio iliuziją. Šiuokart jos atsisakoma, bet jubiliatės profilis išgaunamas ne mažiau įtaigiai. Apsistojama do dvi faktines datų klaidas. Galvojant apie pakartotiną leidimą, siūloma knygą papildyti ir dalykine rodykle.

Lietuviškumo dvasios esmę Harold'as mato ypatingame ryšyje su žeme, kuris atsiskleidžia per senąjį lietuvių tikėjimą. Pagonybė per prastas žodis to tikėjimo apibūdinimui. Giluminė savo žemės pajauta, pagarba jai ir yra ta versmė, kuri sudaro gyvenimo ir išgyvenimo branduolį. Palyginimui autorius sako, kad panašų santykį jis įžvelgia ir Amerikos indėnų tikėjimuose. Šis ryšys, nors neįvardijamas, stiprina mus iki šiol. Jis nepranyksta net išvykus už Atlanto, net ir gimstant naujoms kartos. Būti lietuviu reiškia tam tikrą gyvenimo ar egzistencijos būdą. Todėl Harold Wilson laiko save lietuviu. Berašydamas knygą taip įsijautė į aprašomas realijas, kad šalia to sukūrė 220 eilėraščių, tuo užmindamas naują mįslę leidėjams.

Į klausimus, ar nenumatoma knygą išversti į lietuvių kalbą, leidėjai atsakė, kad apie tai svarstoma, bet atrodo, jog knyga svarbesnė užsienio, t.y. lietuviškai neskaitančiai auditorijai. Lietuviškos lektūros vartotojams aprašomi įvykiai arba jau žinomi, arba prieinami iš kitų šaltinių. Bet pasauliui knyga labai pravarti. Todėl visiškai tikėtina, kad lapkričio mėnesį Lietuviškos kultūros savaitės Paryžiuje svečiai turės progą paimti į rankas prancūzišką knygos vertimą.

Dabar knyga platinama daugiausia JAV ir Kanadoje. Ją galima užsisakyti per Baltic Bookshelf, P.O. Box 3314, Crofton, MD 21114, USA. Phone: 410-721-3411. E-mail: *balticbook@aol.com* Dale Lucas

ties leidinių genezės užkulisiais, kurie savaip iškalbūs. Pasirodo, kad leidyklos "Tyto alba" direktorė Lolita Varanavičienė buvo susidomėjusi V. Zaborskaitės jaunų metų studijėle *Eilėraščio menas* ir pakartotinai kalbinusi autorę ją perredaguoti, papildyti nauja medžiaga. V. Zaborskaitė tuo tarpu norėjo pateikti jaunam skaitytojui savo tekstus, rašytus Atgimimo Sąjūdžio dienų svaigulyje, tačiau tos šviesios moterys priėjo prie sandėrio. Zaborskaitė perredagavo susilaukusį net dviejų laidų savo *Eilėraščio meną,* įtraukė Jono Strielkūno, Vlado Šimkaus, Tomo Venclovos, Sigito Parulskio lyrikos pavyzdžius, o Lolita Varanavičienė rado būdą išleisti stamboką Zaborskaitės "plytą" (700 psl.) skaitytojams prieinama kaina.

Nemaža tos visuomenės dalis atrodo sugužėjo į abiejų Zaborskaitės knygų sutiktuves. Vieni su gėlių puokštėm, kiti be jų, bet visi vedini noro pareikšti pagarbą ilgametei lituanistei šviesuolei. Nesunku atspėti, kad neišvengiamai buvo prisiminta niūri praeitis, kai Vanda Zaborskaitė buvo represuota kartu su Aurelija Rabačiauskaite, Meile Lukšiene ir Irena Kostkevičiūte kaip sovietinę idilę drumsčiusios raganos Vilniaus universitete. Jų išgujimą iš lituanistikos katedros žmonės buvo praminę *Salemo raganų medžiokle.*

Mes apie šį įvykį sužinojom vėlokai išeivijoje. Faktiškai Zaborskaitės pavardė ėmė įsiminti vien pasirodžius jos studijai apie Maironį 1968 m. Nors faktiškai didesnių reveliacijų Maironio poezijos interpretavime knygoj nebuvo, to leidinio pasirodymas tapo daugeliui ženklas, kad vyksta literatūros tyrinėjimuose Lietuvoje kažkoks persilaužimas į gerąją pusę. Daug ko tada nežinojom, ką dabar pamaži sugraibom, skaitydami memuarinę literatūrą, tokius dalykus, kaip pvz. V. Zaborskaitės susirašinėjimą su prof. V. Mykolaičiu-Putinu dar nuo paauglystės. Iš V. Kubiliaus veikalo *XX-to amžiaus literatūra* patiriam, kad vienu metu V. Zaborskaitės dėka paplito studentų tarpe garsiojo Putino teksto *Vivos plango, mortuous voco* nuorašai. Sužinojom, kad profesoriui įsiligojus, jinai su Irena Kostkevičiūte negailėjo pastangų jį lankyti ir guosti, vėliau prisidėti prie Putino raštų redagavimo.

Ko nežinojom ir ką dabar mums atskleidžia *Lietuvių literatūros enciklopedija* tai, kad Zaborskaitę rišo tokia pati bendro žygio giminystė ir su savo nelaimingos kartos literatais žeminkais:

"Daug dėmesio skyrė savo kartos dramatiško likimo analizei, parašė įvadus į G. Jakimavičiaus ir K. Bradūno rinkinius".

Tas jos posūkis į memuaristiką davė skaitytojui spalvingų puslapių apie tarpukario Lietuvos gyvenimą, vokietmetį, Panevėžio gimnazijos laikus. Tenka stebėtis jos atminties tvarumu, bet, nepaisant apie ką jinai kalbėtų, neprasimuša jos tekstuose joks poslinkis į išdidinimą ar pagražinimą.

Prof. Viktorija Daujotytė yra pavadinusi Zaborskaitę "profesore iš pašaukimo ir įsipareigojimo". Tai neabejotinai taikli pastaba. Žvelgiant į jos raštų bibliografiją akivaizdu, kad ji nesivaikė dėstymo madų. Ji laikė savo gyvenimo misija atskleisti skaitytojui meninio kūrinio sandarumą, slėpiningumą bei grožį. Būti skaitytojo vedle.

Kad jos pedagoginiai sugebėjimai yra seniai matomi, rodė faktas, kad renginyje ryžosi tarti žodį apie solenizantę net trys jaunos literatūros tyrinėtojos, tikriausiai, jos buvusios studentės – Jūratė Sprindytė, Solveiga Daugirdaitė ir Dalia Čiočytė. Jų piešiamas portretas rodė prof. Zaborskaitę esant reto kuklumo moterimi, nesiskardenančia nei savo titulais, kaip sakysim kad ji išrinkta Lietuvos mokslų akademijos nare-korespondente, nei kad jai buvo patikėti itin rimti uždaviniai Prezidento komisijoj, rengiant švietimo gairių projektą.

Nors knyga *Tarp istorijos ir dabarties* apima paskutiniuose dešimtmečiuose rašytus ir spausdintus V. Zaborskaitės tekstus, nesusidaro įspūdis, kad autorė būtų atitokusi nuo kultūrinių įsipareigojimų. Sausio pabaigos *Literatūros ir meno* numeryje dar aptikom jos recenziją apie *Lietuvos teatro istorijos* dvitomį.

Gediminas Zemlickas tvirtina, jog prof. Donatas Sauka "kalbėjęs šmaikščiai ir postmodernistiškai". Ką tas paskutinis žodis reiškia, sunku atspėti, bet su viena jo pastabų norisi sutikti. Jo manymu, Zaborskaitė yra giliausiai save atskleidusi savo paskaitose klausytojams. Ją lengviau supranta ne knygiai, todėl ir jos knygas skaityti geriausia nusitėikus ne knygiškai. Jos mokslas – tai ir yra tikroji humanistika, žmogiškasis mokslas. Paradoksalu, bet labai panašų įspūdį apie prof. Zaborskaitę buvo susidaręs Alfonsas Nyka-Niliūnas, kuris taip ją apibūdina savo *Dienoraščio fragmentuose, 1971-1998:*

"Zaborskaitė ir Daunys iš Lietuvos. Abu labai simpatiški žmonės. Zaborskaitė savo viską persmelkiančiu tyrumu nuginkluotų ir patį narsiausią. Net mane. Aš ją atsimenu dar iš Vilniaus, kuomet ji buvo pirmametė ar antrametė studentė. Pasakoja apie Pranutę, Gediminą, Umbrasą ir kitus gyvus ir mirusius pažįstamus. Ji kategoriškai gina mano *pro forma* puolamą Putiną. Salomėją Nėrį laiko genialia poete (su kuo aš, deja, negaliu sutikti). Jeigu viskas priklausytų nuo jos, Lietuvoje per trumpą laiką įsiviešpatautų taika, būtų išlygintos visos skriaudos ir neteisybės". *Krintančių lapų kvapas* (1989 lapkr. 27 d.).

Atsiųsta paminėti

POEZIJOS PAVASARIS 2002 Punsko ir Seinų krašte. Sudarė Sigitas Birgelis. Išleido Punsko "Aušros" leidykla (16-515 Punskas, Mickevičiaus 23, Poland), 95 psl.

HEIMATGRUSS, Jahrbuch der Deutschen aus Litauen 2003. Redaktion – Alfred Franzkeit, P.i.R. (Hindenburgstrasse 25, Sulingen 27232, Germany). Herausgeber-Landsmannschaf der Deutschen aus Litauen. Šio leidinio redaktoriaus rūpesčiu sutelkta apsčiai medžiagos apie Lietuvą, kaip ją prisimena Lietuvoje gyvenę vokiečiai. Yra keletas lietuvių rašytojų eilėraščių, išverstų į vokiečių kalbą paties red. Franckaičio. Taip pat įdėtas Povilo Žumbakio straipsnis apie kasdienybę Lietuvoje, paimtas iš *Tėviškės žiburių.*

Nauja knyga "Lithuania"

Jos autorius – lietuvių kilmės amerikietis Wilson

ŽILVINAS BELIAUSKAS

Vasario 21 d. Tarptautinėje Lietuvos knygų mugėje su pasisekimu buvo sutikta amerikiečio Harold C. Wilson "Žaros" leidyklos išleista knyga *Lithuania: Indestructable Soul.* Tai jau antrosios sutiktuvės – Frankfurto knygų mugėje ji taip pat sulaukė susidomėjimo. Abu kartus dalyvavo ir pats autorius su žmona Louis.

H.C. Wilson lankėsi Lietuvoje, keliavo po kraštą, susitikinėjo su žinomais ir paprastais žmonėmis, rinko medžiagą. Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras prisidėjo padėdamas organizuoti pokalbius, vertėjaudamas, pavėžėdamas Harold'ą į Kernavę ir ąžuolų girias, parinkdamas trūkstamus šaltinius.

H.C. Wilson yra mokytojas, aktorius, rašytojas – atsivežė ir dovanojo keletą savo prozos bei poezijos knygų. Su Lietuva jį sieja iš Alytaus kilusi senelė – jis save išdidžiai vadina dzūku. Prisimena iš vaikystės lankymąsi Bostono lietuvių bendruomenėje, o vėliau tik iš toli sekė Lietuvos įvykius.

Sulaukus 71-vienerių metų jam gydytojas rado vidurių vėžį. Tikėjosi, kad padės operacija, tačiau, pradėjus operuoti, paaiškėjo, kad liga taip išplitusi, jog telieka vėl užsiūti pilvą ir kliautis chemoterapija bei švitinimu. Tada jis nutarė: paskutinis jo gyvenimo darbas turėtų būti knyga apie Lietuvą, ir ėmėsi 22 mėnesius trukusio darbo. Užsidegimas drauge su gydymu ir prijaučiančiųjų maldomis leido ne tik pasiekti tiklą, bet ir darė

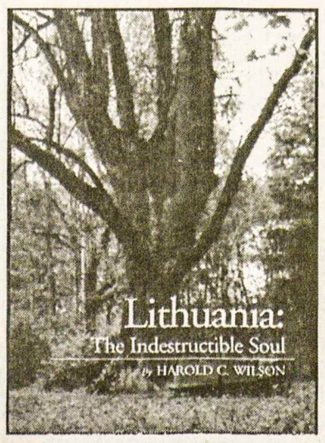

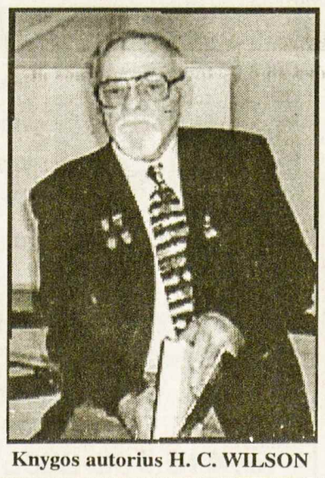

Knygos autorius H. C. WILSON

įspūdį, kad Harold'as knygų mugėje atrodo sveikesnis ir stipresnis nei savo antrojo lankymosi Lietuvoje metu.

Pirmasis sutiktuvėse kalbėjo prof. Vytautas Landsbergis, pasveikinęs autorių už drąsą imtis gražaus sumanymo, kuris nepaprastai pasitarnauja Lietuvai. Profesorius buvo ir vienas iš davusių autoriui interviu, kaip ir arkivyskupas Sigitas Tamkevičius, sesuo Nijolė Sadūnaitė, politinė kalinė Jadvyga Bieliauskienė, partizano Daumanto žmona ir daugelis kitų. Leidyklos "Žara" darbuotojai papasakojo, kaip kilo idėja bendradarbiauti su autoriumi ir išleisti knygą pradžiai bent 1000 egzempliorių tiražu. Daugiausia klausimų sulaukė pats Harold Wilson, pasakojęs, kaip rinko medžiagą, kaip jį užvaldė mintis atiduoti duoklę savo šaknims. Knygoje nuo pat legendų ir sakmių, nuo pačios priešistorės apžvelgiama istorija iki pat paskutinės okupacijos, partizaninės kovos, Nepriklausomybės atgavimo ir beveik paskutinių dienų įvykių. Knygos moto, kurį mėgsta ir žodžiu garsiai ištarti autorius – *Kas bus, kas nebus, bet lietuvis nepražus.* Aprašomi įvykiai ir laikotarpiai giliai perpinti paties Haroldo vizijomis ar pajauta. Išaukštinama herojinė Lietuvos istorijos pusė – nuo Pilėnų iki partizanų aukų. Šiais dažno pasidejavimo, nusiskundimo bei savęs nuvertinimo laikais autorius savo įžvalgomis primena, kad turime kuo didžiuotis. Visa pateikta su nuostabiu kruopštumu – lietuviškieji ekspertai tera-

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Klaipėdos pilies muziejuje buvo sutikta nauja uostamiesčio istorijos knyga, Klaipėdos universiteto rektoriaus prof. Vlado Žulkaus *Viduramžių Klaipėda.* Pasak autoriaus, tai nėra paprastas archeologinės medžiagos rinkinys. Joje sukaupta daug įdomių iliustracijų iš archeologinių uostamiesčio tyrinėjimų, mažai žinomų istorinių duomenų nuo XIII iki XVII š. Prof. V. Žulkus sakė bandęs nedėti į knygą tų žinių, kurios jau buvo plačiai istorikų nagrinėtos. Joje maža ir politinės istorijos, daugiausia pasakojama apie pilį, miestą, miestiečių gyvenimą ir buitį, architektūrą. Knyga parašyta ne sausu moksliniu stiliumi, bet paprasta, suprantama kalba. Ji išleista 1,500 tiražu. Kitąmet planuojama išleisti šią knygą vokiečių kalba.

Apie architektą Alfredą Kulpą-Kulpavičių *Kultūros baruose* paskelbtas beveik 4 psl. straipsnis (2003 m., nr.2 – Morta Baužienė, *Lietuviški architektūros akcentai ir motyvai Šiaurės Amerikos kraštovaizdyje*), atrodo, jo amžiaus 80-mečio proga, kuriame nurodomi svarbiausi jo biografiniai duomenys, architektūrinių darbų aprašymai ir keleto jų nuotraukos. A. Kulpavičius gimė 1923 m. kovo 28 d. Baisogaloje. Baigęs Kėdainių gimnaziją, 1941 m. pradėjo studijuoti Kaune – Vytauto Didžiojo universitete architektūrą, taip pat Taikomosios ir dekoratyvinės dailės institute tapybą. Atsidūręs Vokietijoje, studijavo Hanoverio (1945) ir Darmstadto (1946-48) technikos universitetuose, kur vėliau, 1951 m. apgynė daktaro disertaciją apie XVI-XVII š. Lietuvos šventovių baroką. 1952 m. atvyko į Kanadą, kur gyvena iki šiol. Iš pradžių Toronte dirbo įvairiose projektavimo firmose, 1965 m. įsteigė savo architektūros ir planavimo biurą.

Labiausiai išgarsėjo kaip šventovių projektuotojas, paruošęs jų planus lietuviams (Montrealyje, PQ - 1953, Hamiltone, ON - 1954, Šv. Jono Toronte, ON - 1954, Vinipege, MN - 1954, Londone, ON - 1964, Prisikėlimo Toronte - 1965 ir 1978, Detroite, JAV - 1977, Mississaugoje, ON - 1978 ir kt.) ir kitataučiams (kroatams Londone - 1980 ir Oakvillėje, ON - 1992, meksikiečiams Teksase, JAV - 1953), bet taip pat suplanavo ir koplyčių, kryžių, paminklų, lietuvių skautų *Romuvos* stovyklavietės įrengimų, gyvenamųjų namų, butų kompleksų, didžiulių industrinių bei komercinių pastatų JAV ir Kanados korporacijoms ("Canadian Tire", "British Petroleum", "Petro Canada" ir kt.). Įvairių konkursų laimetojas: lietuviško buto įrengimo (1947), studentų bendrabučio kambario (1951) ir kt. Bendradarbiavo Kanados ir lietuviškoje spaudoje (*The Canadian Architect, Technikos žodis, Lietuvių enciklopedija*). Ilgus metus priklauso Ontario architektų sąjungai, Kanados karališkajam architektūros institutui, PLIAS, Lietuvių katalikų mokslo akademijai, Lietuvos architektų sąjungai. Straipsnyje taip pat aprašytas jo savitas įdomus stilius, panaudojimas lietuviškų liaudies architektūros tradicinių formų ir motyvų statiniuose.

Rodionui Ščedrinui, pasaulinio garso rusų kompozitoriui, jo 70 metų sukakties proga buvo suteiktas Lietuvos kompozitorių sąjungos garbės nario titulas. Pagerbimo iškilmės įvyko Kompozitorių namuose Vilniuje. R. Ščedrinas ir jo žmona balerina Maja Pliseckaja yra Lietuvos piliečiai. Lietuvoje netoli Trakų jie turi savo sodybą, kur R. Ščedrinas per pastaruosius du dešimtmečius rašė savo kūrinius, o M. Pliseckaja čia įrengusi savo baleto studiją. Kompozitoriaus 70-metis buvo švenčiamas visame pasaulyje per ištisus 2002 metus, ir jis prasidėjo autoriniu vakaru Vilniuje Valstybinės filharmonijos Didžiojoje salėje, kur jo kūrinius dirigavo ir violončele grojo kompozitoriaus ir Lietuvos bičiulis Mstislavas Rostropovičius.

Vilniaus dailės akademijos leidykla šiemet mini savo 10 metų veiklos sukaktį. Ta proga Lietuvos valstybinėje M. Mažvydo bibliotekoje buvo atidaryta gražiausių VDA leidyklos knygų ir dailės albumų paroda. Per dešimtmetį išleista apie 150 dailės ir dailėtyros leidinių, daugelis jų aukštos kokybės. Pradėtos kelios serijos: *Vilniaus dailės akademijos darbai, Lietuvos dailėtyros paminklai, Žemaičių praeitis*, išleista apie 15 originalių dailės vadovėlių. Labiausiai pavykusiomis VDA leidyklos direktorius Linas Janulevičius laiko dviejų leidimų sulaukusią Antano Andrijausko studiją *Grožis ir menas* ir įspūdingą dailininko Antano Chmieliausko kūrybos monografiją. Pagrindiniai dailės leidinių autoriai ir sudarytojai – VDA profesūra ir Dailėtyros instituto istorikų grupė. VDA leidyklos knygomis domisi užsienio leidyklos, bibliotekos, jos buvo sutinkamos tarptautinėse knygų mugėse Varšuvoje, Rygoje, Frankfurte.

Danieliaus Dolskio, lietuvių estrados klasiko, atminimui š. m. vasario 24 d. Lietuvos žydų kultūros klubas ir Vilniaus rotušė surengė vakarą-koncertą. Koncerte dainavo Virgilijus Noreika, Vytautas Kernagis, Michailas Jablonskis, fortepijonu improvizavo Artūras Anusauskas, saksofonu – Aleksandras Fedotovas. Programą vedė Markas Petuchauskas. D. Dolskis gimė Vilniuje, mokėsi ir koncertavo Rusijoje, pagarsėjo kaip dainų ir humoristinių scenelių atlikėjas Maskvoje ir Peterburge, po bolševikų perversmo atsidūrė Lietuvoje. Pradėjęs dainuoti Kaune ir greitai išmokęs lietuvių kalbą, savo talentinga kūryba tapo populiarus kaip vienas iš pirmųjų lietuvių pramoginės muzikos atlikėjų. Drauge su kito vilniečio litvako, smuikininko ir dirigento M. Hofmeklerio vadovaujamu orkestru koncertuodavo tuometinėse Kauno pramoginės muzikos scenose ("Metropolyje", "Versalyje", "Konrado kavinėje" ir kt.). D. Dolskio sukurtos dainos šokių ritmais (*Lietuvaitė, Palangos jūroj, Onyte, einame su manim pašokti, Aš myliu vasaros rugiagėles, Elyt, tu meili* ir daugelis kitų) buvo įrašytos į plokšteles, tapo populiariomis melodijomis ir ligi šiol laikomos lietuviškos estradinės muzikos klasika.

G.K.

(ELTOS, *Lietuvos ryto,* BNS, *7 meno dienos,* LGTIC informacija)

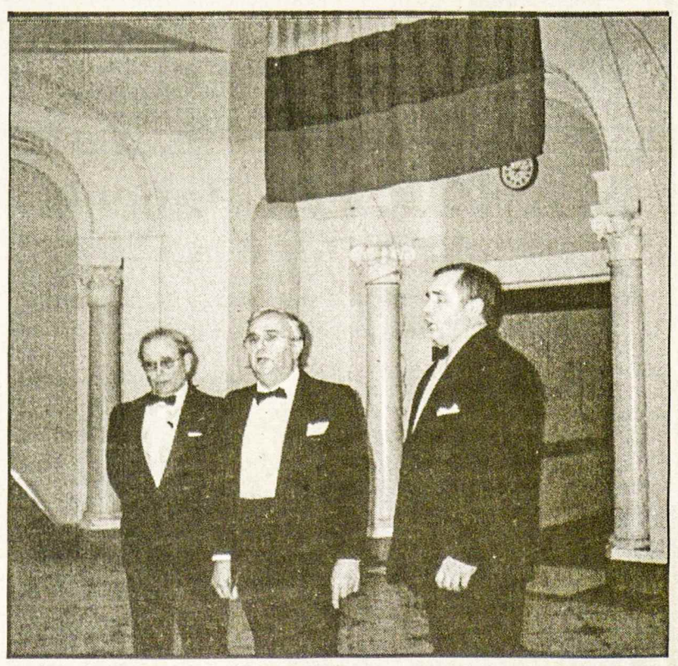

Nauja tenorų trijulė – V. Kybartas, J. Vidžiūnas, A. Lukošius – dainuoja Brighton Parke Čikagoje vasario 9 d. Nuotr. Ed. Šulaičio

PRISIKĖLIMO KREDITO KOOPERATYVAS

3 Resurrection Rd., Toronto, ON M9A 5G1
Telefonai: 416 532-3400 ir 532-3414
FAX: 416 532-4816
Anapilyje tel.: 905 566-0006 Fax: 905 566-1554

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmadieniais nuo 8.30 v.r. iki 12.45 v.p.p. ANAPILYJE: sekmadieniais nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.; antradieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

AKTYVAI per 62 milijonus dolerių

MOKA UŽ:

90-179 d. term. ind.	1.25%
180-364 d. term.ind.	1.55%
1 metų term. indėlius	2.00%
2 metų term. indėlius	2.60%
3 metų term. indėlius	3.00%
4 metų term. indėlius	3.25%
5 metų term. indėlius	3.65%
1 metų GIC-mėn.palūk.	1.60%
1 metų GIC-met. palūk.	2.25%
2 metų GIC-met. palūk.	2.85%
3 metų GIC-met. palūk.	3.35%
4 metų GIC-met. palūk.	3.85%
5 metų GIC-met. palūk.	3.95%
RRSP, RRIF ir OHOSP "Variable"	1.00%
RRSP ir RRIF-1 m.term.ind.	2.50%
RRSP ir RRIF-2 m.term.ind.	3.10%
RRSP ir RRIF-3 m.term.ind.	3.60%
RRSP ir RRIF-4 m.term.ind.	4.10%
RRSP ir RRIF-5 m.term.ind.	4.20%
Taupomąją sąskaitą iki	1.00%
Kasd. pal. taupymo sąsk.	1.00%
Kasd. pal. čekių sąsk. iki.	1.00%
Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk.	0.60%

IMA UŽ:

Asmenines paskolas nuo	5.75%
Sutarties paskolas nuo	5.75%
Nekiln. turto paskolas:	
Su nekeičiamu nuošimčiu	
1 metų	4.25%
2 metų	4.60%
3 metų	5.00%
4 metų	5.40%
5 metų	5.60%
Su keičiamu nuošimčiu 1, 2, 3 metų	4.75%

Duodame CMHC apdraustas nekilnojamo turto paskolas

Duodame komercines nekilnojamo turto paskolas

Duodame asmenines paskolas iki $100,000 ir nekilnojamo turto paskolas iki 95% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (travellers cheques) JAV, Kan. ir EURO valiuta. Dauguma patarnavimų teikiami nemokamai: spausdiname asmeninius ir biznio čekius, apmokame įvairias sąskaitas.

Kiti patarnavimai *"INTERAC-PLUS" kortelė*

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

APLANKYKITE MŪSŲ TINKLAPĮ: www.rpcul.com

ADVOKATAS
VICTOR RUDINSKAS
Tel. 416 240-0594

27 John Street, Toronto, Ontario M9N 1J4
(arti Lawrence Ave. W. ir Weston Road)

HOMELIFE
HomeLife Realty Plus Ltd.
2261 Bloor Str. W.
Toronto, Ont. M6S 1N8

NIJOLĖ B. BATES
Tel. (416) 763-5161
Fax: 416 763-5097
Prašau kreiptis visais namų pirkimo-pardavimo reikalais. Patarnauju lietuvių visuomenei 16 metų

DUNDAS-RUNNYMEDE, atskiras, 6 kambarių per 2 aukštus, užbaigtas rūsys su atskiru įėjimu. Arti prie susisiekimo, mokyklų ir apsipirkimo. Prašo $299,900.

SKAMBINTI
TEODORUI STANULIUI, B.A.
Associate Broker
416-879-4937

RE/MAX WEST REALTY Inc. Tel. 416 769-1616; namų 416 231-4937

DR. STASYS DUBICKAS
DANTŲ GYDYTOJAS
398 Guelph Line, Burlington
(tarp QEW ir Lakeshore Rd.)
Privati AUTO-AIKŠTĖ ("parking")
(905) 333-5553
TAIP PAT PRIIMA PACIENTUS TORONTE – 2373 BLOOR ST.W.

ROCK OF EUROPE INC.
GRANITO PAMINKLAI, BRONZOS LENTOS
AUKŠTOS KOKYBĖS DARBAS
GERIAUSIOS RŪŠIES GRANITAS
PROFESIONALUS PATARNAVIMAS
RAŠTIŠKA GARANTIJA
(416) 232-1250
83 SIX POINT ROAD
(Į PIETUS NUO BLOOR, NETOLI ISLINGTON)
TORONTO, ON M8Z 2X3

MARGUTIS Parcels
4134 Dundas St. West, Toronto, ON. M8X 1X3 Fax: (416) 233-3042

Reguliarūs dvisavaitiniai maršrutai siuntiniams laivu ir lėktuvu tiesiai į Vilnių

Tel: (416)233-4601

$30.00* off for 1 parcel $30.00* off
* coupon is valid only at "Margutis-Pysanka" head office.

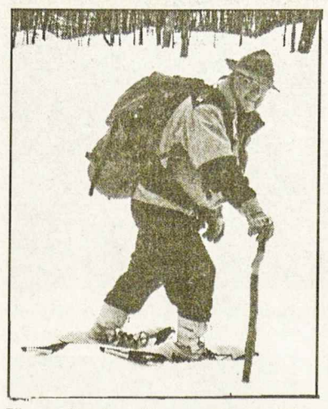

Iš praėjusios žiemos iškylų "Romuvoje", Skautininkas fil. dr. Arūnas Dailydė džiaugiasi ramybe ir gamta Nuotr. R. Otto

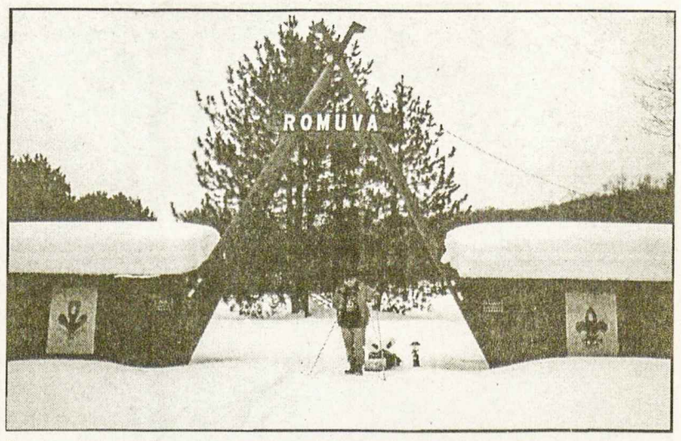

Žiemos iškylon atvykęs Kanados lietuvių skautų rajono vadas v.s. Romas Otto (2003 m.)

Sportas

Krepšinis

"Anapilio" vyrų krepšininkai kovo 16 d. negalėjo įveikti Hamiltono "Kovo" I ir krito 53-43. "Kovas" nuskynė savo pirmą pergalę ir pakėlė lygį iki 1-3. Toronto "Aušra" I lengvai laimėjo prieš Hamiltono "Kovo" II 62-32 ir užėmė antrą vietą 4-2 lygiu. "Kovas" II stovi 1-3. Toronto "Vyčio" vyrai (4-0) ir Toronto "Aušros" jauniai (3-1) žais kovo 26 d., 8.15 v.v. Prisikėlimo par. salėje. Toronto "Gintaras" (3-2) nežaidė. Paskutiniai žaidimai prieš lygos čempionato varžybas bus šeštadienį, balandžio 5 d. Hamiltono Westdale gimnazijoje (700 Main St. West). Hamiltono I žais prieš "Aušrą" II, o "Gintaras" prieš Hamiltono II 2.15 v.p.p., o tada "Anapilis" susitiks su "Vyčiu", ir Hamiltono abi komandos kovos viena prieš kitą 3.30 v.p.p. Baigmė įvyks gegužės 4 d. 1 v.p.p. Humber College Lakeshore (3199 Lakeshore Blvd. W., Toronte) patalpose.

Rimas Miečius

ŠALFASS-gos varžybos

Primename, kad 53-sios ŠALFASS-gos sporto žaidynės įvyks š.m. gegužės 9-10-11 d.d. Klyvlande, OH. Programoje – krepšinio, tinklinio, stalo teniso, šachmatų ir plaukimo pirmenybės. Krepšinio komandų registracija turi būti atlikta iki š.m. balandžio 12 d. imtinai pas šių žaidynių vadovą ir krepšinio varžybų koordinatorių Vidą Tatarūną šiuo adresu: Vidas Tatarūnas, 8697 Harvest Home Dr., Mentor, OH 44060, USA. Tel: 440-209-0440. Faksas: 216-481-6064. E-paštas: tatarunas@ameritech.net LSK Zaibo Website: www.zaibas, org

Galutinė tinklinio komandų registracija privalo būti atlikta iki balandžio 12 d. imtinai pas tinklinio varžybų koordinatorių šiuo adresu: Petras Stungys, 8243 Donald Dr., Mentor, OH 44060, USA. Tel: 440-974-9736. Faksas: 216-481-6064. E-paštas: pstungys@hotmail.com Papildomas ryšys visoms varžyboms: Algirdas Bielskus, tel. 216-486-0889. **ŠALFASS inf.**

Žinios iš Lietuvos

KREPŠINIS: FIBA – Europos čempionų taurės antrojo tarpsnio varžybose Vilniaus "Lietuvos rytas" rezultatu 109:79 sutriuškino Salonik PAOK" (Graikija) krepšininkus. Šilutėje vykusiose LKAL "Krepšinio dienose 2003" Aukštaitijos krepšininkų sudaryta komanda 108:102 įveikė Žemaitijos rinktinę.

REKORDAS: Panevėžyje vykusiose Lietuvos sunkiosios atletikos pirmenybėse R. Vyšniauskas (svorio grupė iki 105 kg) pagerino Lietuvos rekordą, stūmimo rungtyje antruoju bandymu išstūmęs 230 kg svorį.

DVIRAČIAI: Pasaulio taurės varžybų pirmajame tarpsnyje Milano-San Remo lenktynėse Italijoje 33-iąją vietą tarp 170 užbaigusių dalyvių užėmė lietuvis R. Rumšas.

BADMINTONAS: Lietuvos rinktinė iškovojo dvi pergales iš eilės pasaulio badmintono komandų čempionate. Lietuviai 6B grupėje 5:0 nugalėjo Grenlandiją ir tokiu pačiu rezultatu įveikė Gibraltarą.

DŽIUDO: Varšuvoje vykusiose tarptautinėse varžybose, kurios buvo vienos iš atrankos į Atėnų olimpines žaidynes, Lietuvos džiudo imtynininkas A. Techovas tarp 270 sportininkų iš 45 šalių iškovojo pergalę. Jis pusbaigmėje, svorio grupėje iki 60 kg nugalėjo dukart buvusį olimpinį čempioną japoną T. Nomura ir baigmėje korėjietį Pak Nam Chola. **V.P.**

SMITH MONUMENT CO. LTD.
(nuo 1919 metų)
▲ Gaminame paminklus, bronzines plokštes, atminimo lenteles.
▲ Puošiame lietuviškais ornamentais pagal klientų pageidavimus.
▲ Patarnaujame lietuviams daugiau kaip 20 metų.
▲ Garantuojame aukščiausios kokybės darbą.

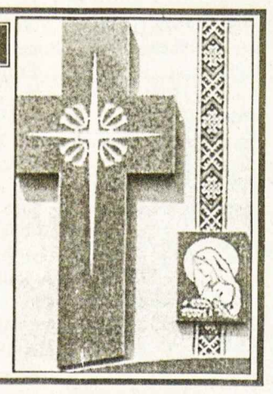

Skambinti tel. 416 769-0674
Adresas: 349 Weston Road
(tarp Eglinton ir St. Clair),
Toronto, Ontario M6N 3P7

KANADOS ĮVYKIAI

(Atkelta iš 1-mo psl.)

išaiškinti, prasidėjo 2002 m. rudenį Kinijoje ir jau paplito ne tik Tolimuose Rytuose, bet prasiskverbė į Europą ir Šiaurės Ameriką. Devyni žmonės mirė nuo jos Azijoje, du Kanadoje – Toronte, ką tik grįžę iš vizito Honkonge. Toronto ligoninėje gydomi dar keturi su jais keliavę giminaičiai. Pasaulio sveikatos organizacija (PSO) pirmą sykį savo istorijoje paskelbė specialų perspėjimą dėl šios pavojingos ligos. "SARS tapo pasauline grėsme sveikatai", – PSO generalinė direktorė Gro Harlem Brundtland teigė savo pranešime. Ši liga prasideda panašiais į gripą požymiais – kosuliu, aukšta temperatūra bei dusuliu – ir neilgai trukus gali virsti plaučių uždegimu. SARS jau serga dešimtys Honkongo ir Vietnamo gyventojų, dauguma jų – ligoninių personalas. Infekcijos atvejų nuolat daugėja Singapūre, Taivane, Indonezijoje bei Tailande. Spartus ligos plitimas sukėlė didžiulį nerimą turistams, ypač keliaujantiems į Tolimuosius Rytus. Pasak Kanados žiniasklaidos, šia liga užsikrėsti galima tik artimai bendraujant su ja sergančiais žmonėmis.

Toronto policijai buvo parūpinta aparatūra, kad padėtų greičiau susekti pavogtus automobilius. Ši sistema, vadinama MLPR (*Mobile Licence Plate Recognition*), sukurta ir pagaminta Montrealio *AutoVu Technologies* įmonėje, susideda iš šviesos prožektorių (kad tinkamai apšviestų registracijos numerį) ir specialaus foto aparato, įmontuotų ant policijos automobilio stogo, kurie yra sujungti su kompiuteriu. Kompiuterio duomenų bazėje yra pavogtų automobilių aprašymas ir jų numeriai. Policijos automobilis, važiuodamas gatve maždaug 15 km/val. greičiu, gali patikrinti visus gatvės pakraštyje stovinčius automobilius ir nustatyti, ar jie pavogti. MLRP sistema gali patikrinti iki 1,000 registracijos numerių per valandą. Šią $100,000 kainavusią sistemą policijai padovanojo draudos bendrovės (*Insurance Bureau of Canada*). Toronte per metus pavagiama apie 12,000 automobilių, ir jų vagystės draudos bendrovėms kasmet kainuoja $600 mln.

Philippe Kirsch, Kanados ambasadorius Švedijai, buvo š. m. kovo 12 d. išrinktas naujai sudaryto Tarptautinio kriminalinio tribunolo pirmininku šešeriems metams. Aštuonioliokos teisėjų, 7 moterų ir 11 vyrų, tribunolas posėdžiaus Olandijos Hagos miesto XIII š. Riterių salėje. Įvesdinimo ceremonijoje tarp 550 svečių dalyvavo Olandijos karalienė Beatrix, JT generalinis sekretorius Kofi Annan, valstybių vadovai, ministeriai. Teisėjai buvo parinkti iš 43 kandidatų, pristatytų 89 valstybių, pasirašiusių 1998 m. Romos sutartį, kuria šis tribunolas buvo įteisintas. JAV prezidentas Bill Clinton šią sutartį irgi pasirašė, bet jo įpėdinis George W. Bush atsisakė šios sutarties ir pasirašė atskiras sutartis su 22 valstybėmis, garantuojančias JAV piliečiams imunitetą nuo šio tribunolo sprendimų. P. Kirsch, 55 metų amžiaus, jau 30 metų sėkmingai darbuojąsis Kanados užsienio reikalų departamente, pirmininkavo Romos susirinkimui įteisinusiam tribunolą; 1999-2002 m. pirmininkavo komisijai, kuri paruošė tribunolo veiklos ir liudijimų procedūros dokumentaciją. Jo vicepirmininkėmis buvo įvesdintos Akua Kuenyehia iš Ganos ir Elizabeth Odio Benito iš Kostarikos. Tribunolas galės teisti karo nusikaltėlius, įskaitant tautžudystės vykdytojus, visose susitarimui priklausančiose valstybėse, jei jos pačios nepajėgs ar nenorės jų teisti.

Infliacija Kanadoje š. m. sausio mėnesį pakilo net iki 4.5% metinio lygio. 2002 m. gruodį ji buvo pasiekusi 3.9%. Kanados banko valdytoją David Dodge, kuris buvo pažadėjęs infliaciją laikyti žemiau 3% metinio lygio, kritikavo jo pirmtakas John Crow. Jis savo kalboje Toronte Ekonomikos klubo pusryčių metu ragino Kanados banką kelti palūkanų lygį aukštyn, kad sumažintų sprunkančią iš kontrolės infliaciją. J. Crow valdymo metu, 1987-1994, infliacija buvo stabdoma labai aukštu palūkanų lygiu, o Kanados doleris pakilo nuo $0.75 (JAV) iki $0.89 (1991 m.). D. Dodge, truputį pakėlęs palūkanas 2002 m. pradžioje, sakėsi nenorįs šiuo metu jų toliau kelti dėl bendros pasaulinio finansų būklės ir karo su Iraku grėsmės (vistik kovo 4 d. Kanados banko palūkanos buvo stumtelėtos 0.25% aukštyn). Kanados doleris 2002 metais buvo nukritęs iki $0.62 (JAV). **G.K.**

Skautų veikla

• "Romuvos" narių metinis susirinkimas įvyks trečiadienį, balandžio 9, 7 v.v. Lietuvių Namuose. Kviečiam visus dalyvauti.

• Tie, kurie yra susidomėję Karaliaus Mindaugo Jubiliejine stovykla, gali rasti papildomos informacijos stovyklos tinklapyje www.skautai.com/jubi/index.html. Norintieji dalyvauti šios stovyklos programoje prašomi pranešti tuntininkams – Rūtai Lemon arba Mariui Rusinui. **M.R.**

• Anapilio muziejuje, vadov. dr. Rasos Mažeikaitės, iki gegužės vidurio veiks skautiška paroda. Kviečiami visus ją aplankyti ir prisiminti jaunystę, o jaunimui susipažinti ir gauti daugiau patyrimo. Parodoje visi apdovanojimo ordinai, medaliai ir pirmoji Kanadoje atsikūrusių skautų/čių iškilminga sueiga/suvažiavimas, su pirmūnu v.s. Petru Jurgėla, Kanados lietuvių bendruomenės pirmininkais ir dvasios vadovais. **F.M.**

NAMO VERTĖ
Kiek vertas jūsų namas?

Antanas "Tony" Genys
Paskambinkite ir sužinosite rinkos kainą be jokių įsipareigojimų. Pardavimo ir pirkimo kainos viešai neskelbiamos.
(416) 236-6000
Sutton Group-Assurance Realty Inc.

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS
PARAMA

AKTYVAI per 130 milijonų dolerių

MOKAME

1.00% už 30-89 d.	term. indėlius
1.25% už 90-179 d.	term. indėlius
1.55% už 180-364 d.	term. indėlius
2.00% už 1 m. term.	indėlius
2.60% už 2 m. term.	indėlius
3.00% už 3 m. term.	indėlius
3.25% už 4 m. term.	indėlius
3.65% už 5 m. term.	indėlius
1.60% už 1 m. GIC mėn.	palūk.
2.25% už 1 m. GIC invest.	pažym.
2.85% už 2 m. GIC invest.	pažym.
3.35% už 3 m. GIC invest.	pažym.
3.85% už 4 m. GIC invest.	pažym.
3.95% už 5 m. GIC invest.	pažym.
1.00% už RRSP ind.	(var. rate)
2.50% už RRSP 1 m. term.	ind.
3.10% už RRSP 2 m. term.	ind.
3.60% už RRSP 3 m. term.	ind.
4.10% už RRSP 4 m. term.	ind.
4.20% už RRSP 5 m. term.	ind.
1.00% už OHOSP	(variable rate)
0.45% kasd. palūkanų čekių sąsk.	
0.80% už JAV dolerių 1 metų GIC	
0.60% už JAV dol. kasd. pal. sąsk.	

IMAME

už asmenines paskolas nuo	5.75%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages) su	
– nekeičiamu nuošimčiu (fixed rate)	
1 metų	4.25%
2 metų	4.60%
3 metų	5.00%
4 metų	5.40%
5 metų	5.60%
– su keičiamu nuošimčiu	4.75%

DUODAME
• *asmenines paskolas*
• *mortgičius iki 95% įkainoto turto*
• *riboto kredito paskolas (Line of Credit)*
• *komercinius mortgičius*

Nuošimčiai gali pasikeisti savaitės eigoje

NEMOKAMI PATARNAVIMAI
SĄSKAITŲ IŠLAIKYMAS • KREDITO IR DEBITO KORTELĖS
ČEKIAI • PINIGINĖS PERLAIDOS (MONEY ORDERS)
KELIONĖS ČEKIAI (TRAVELER'S CHEQUES)

PASLAUGOS TEIKIAMOS INTERNETU!
GALITE PATIKRINTI SAVO BALANSĄ AR APMOKĖTI SĄSKAITAS
Elektroninis paštas: info@parama.ca

KITOS PASLAUGOS
KELIONIŲ APDRAUDA NARIAMS IR SVEČIAMS IŠ KITŲ KRAŠTŲ
PERSIUNTIMAS PINIGŲ (WIRE TRANSFERS) Į LIETUVĄ IR KITUR

IEŠKOTE DOVANOS?
PARDUODAME LIETUVOS BANKO PROGINES MONETAS

KASOS VALANDOS:
Pirmad., antrad. ir trečiad. nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.
Ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. – 8 v.v.
LN skyriuje – penktadieniais nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.
Šeštadieniais nuo 9 v.r. – 1 v.p.p.
SKYRIAI:
1573 Bloor St.W., Toronto ON M6P 1A6 Telefonas: 416 532-1149
2975 Bloor St.W., Etobicoke ON M8X 1C8 Telefonas: 416 207-9239

APLANKYKITE MŪSŲ TINKLALAPĮ: www.parama.ca

ROYAL LEPAGE

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informacijų, prašau man paskambinti. Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti

Lina Kuliavienė

2320 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6S 1P2
Tel. 416 762-8255 FAX 416 762-8853

TŽ BENDRADARBIŲ IR SKELBĖJŲ DĖMESIUI!
Siunčiantys pranešimus ir žinias faksu yra prašomi įsidėmėti, kad NAUJAS *TŽ* FAKSO NUMERIS YRA 905 290-9802.

Astra Travel & Services Inc.
"Astra Travel" kelionių agentūros savininkė ir vadybininkė
ASTRA Skupaitė-Tatarsky
PERSIKĖLĖ Į NAUJAS PATALPAS
Naujas adresas: Royal York Plaza, 1500 Royal York Rd., *(on Royal York, North of Eglinton)* Etobicoke, ON, M9P 3B6.
Pačios žemiausios kainos į Vilnių, pradedant nuo $750, kelionių draudimai, organizuojamos grupės į šiltus kraštus.
Darbo valandos nuo pirmad. iki penktad. nuo 9.30 v.r. iki 6 v.v.
Tel: 416 538-1748 arba 416 249-7710 FAX: 416 249-7749

KELIONĖS Į VISUS KRAŠTUS VISOMIS ORO LINIJOMIS
Skambinkite Algiui Medeliui asmeniškai!
Į LIETUVĄ – šiuo metu geriausios kainos:
iki 2003 m. kovo 31 – $835+mokesčiai
Pensininkams 60 metų ir vyresniems pritaikau 10% nuolaidą!
SKRYDŽIAI Į 2003 METŲ TAUTINIŲ ŠOKIŲ IR DAINŲ ŠVENTĘ:
Turiu vietų birželio 23/24 ir liepos 1/2 dienos skrydžiuose.
ATOSTOGOS ŠILTUOSE KRAŠTUOSE – visuomet su nuolaida!
MALDININKŲ KELIONĖS: Roma, Lurdas, Fatima, daugiau!
Balandžio 22 – 12 dienų, gegužės 17 –14 dienų
Toronto įstaigoje esu antradieniais tarp 11 ir 17 val. Atvažiuoti Jums nėra būtina, tik paskambinkit – sutvarkysiu! Bilietus pristatau X-PRESS paštu.
ALGIS MEDELIS @ Queen Syrena
133 Roncesvalles Ave.
TORONTO, Ont. M6R 2L2
Tel. 416 531-4800

ALGIS ir STEFA MEDELIAI @ *MEDELIS CONSULTING*
45 Forest Heights Street, WHITBY, Ont. L1R 1T7 Tel. 1-905-666-9086
Visos paslaugos atsikviečiant gimines iš Lietuvos, arba Jums skrendant į Lietuvą.
JAV DOLERIUS LIETUVOJE PRISTATOM Į RANKAS PER 7 DARBO DIENAS. Kreipkitės visomis savaitės dienomis, išskyrus antradienius.
Dėl smulkesnės informacijos kalbėkite su ALGIU MEDELIU

TORONTO

PADĖKA

Visi lietuviai buvo labai susirūpinę, kai š.m. sausio 18 d. Slaugos namuose įvyko potvynio avarija. Keletas valdybos narių prisidėjo prie remonto vykdymo, stengdamiesi, kad kuo greičiau seneliai galėtų sugrįžti atgal.

Sunkai dirbome, kad viską kuo greičiau sutaisytume. Gyventojų sugrąžinimas atgal į Slaugos namus buvo mūsų pagrindinis tikslas. Girdėjau gražių atsiliepimų iš Slaugos namų gyventojų ir šeimų. Jie sakė, jog seneliai labai trokšta grįžti į Slaugos namus, į jų pavadintą vietą – "Lietuva".

Sveikatos ministerijos inspekcija įvyko kovo 18 d., o jau kovo 20 d. į Slaugos namus sugrįžo keletas pirmųjų gyventojų. Kai skaitysite šį straipsnį, tikiu, kad pastatas jau vėl bus pilnas gyventojų, kurie toliau džiaugsis lietuviška aplinka.

Dirbęs 7 metus prie šio projekto, norėčiau dar kartą padėkoti šio projekto rėmėjams ir visiems, kurie prisidėjo darbais, aukomis ar geru žodžiu.

Ačiū,

Jonas Rimas Juodis

Dainų ir šokių šventės bilietus galima įsigyti kreipiantis elektroniniu paštu info@lietuvoje.lt/bilietai, telefonu +370 522398893, faksu +370 522398892. Informacija teikiama interneto adresu http://lietuvoje.lt

Dalis klausytojų Kovo 11-tosios minėjime Toronto lietuvių Prisikėlimo parapijos salėje. Iš d.: A. Šileika, dr. V. Vidžiūnas, kun. A. Žilinskas, R. Žilinskienė, vysk. J. Kauneckas, D. Nausėdienė ir A. Nausėdas

Nuotr. E. Čuplinsko

Kovo 11-toji Toronte

Tėvynės sąjungos Toronto židinio surengtoje iškilmėje kalbėjo Lietuvos seimo narys dr. Arvydas Vidžiūnas, meninę dalį atliko "Lyros" orkestras

Po žvarbios žiemos š.m. kovo 16 d. pasitaikė pirmasis šiltesnis sekmadienis. Tad nesunku buvo vietiniams lietuviams pajudėti į Toronto Prisikėlimo parapijos salę, kur vyko Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo minėjimas. Susirinko arti 300 lietuvių iš Toronto ir Hamiltono paminėti Kovo 11-tosios tryliktųjų metinių, kurias surengė Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) Toronto židinys, vadovaujamas Kazimiero Manglico.

Pirmininkui tarus atidarymo žodį ir paprašius visų tylos valandėle pagerbti mirusiuosius laisvės gynėjus, sugiedotas Tautos himnas su "Lyros" kamerinio orkestro, vadovaujamo muz. Audronės Šarpytės, palyda.

Tolesnei programos eigai vadovauti K. Manglicas pakvietė Oną Stanevičiūtę. Svečias iš Panevėžio vysk. Jonas Kauneckas sukalbėjo invokaciją, kurioje jis prašė Dievą laiminti ir padėti lietuviui, kuris yra nepasiduodantis – kaip akmuo, nepalaužiamas, nepalenkiamas, nesudeginamas.

Pirmasis minėjimo dalyvius sveikino Lietuvos generalinis garbės konsulas Haris Lapas, po to Kanados lietuvių bendruomenės pirmininkė Rūta Žilinskienė, kuri taipgi perskaitė PLB pirmininko Vyt. Kamanto atsiųstą sveikinimą. Pristatyti buvo vietiniai garbės svečiai ir iš Lietuvos atvykusieji policijos projekto įgaliotiniai – seimo gynybos komiteto pirm. Alvydas Sadeckas, Vidaus reikalų ministerijos valstybės sekretorius Mindaugas Mikaila ir Viešosios policijos vyr. komisaras Vyt. Navickas.

Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) Kanados skyriaus pirmininkas Eugenijus Čuplinskas supažindino klausytojus su pagrindiniu kalbėtoju, Lietuvos seimo nariu, filologu dr. Arvydu Vidžiūnu, kuris apibūdino įvairius Lietuvos rūpesčius ir uždavinius, pabrėždamas lietuvių "stiprybės stebuklus". Jis paragino visus būti Lietuvos ambasadoriais, remti jos stojimą į Europos sąjungą, padėti Lietuvai atsispirti Rusijos ir kitų antivakarietiškai įtakai. Dr. Vidžiūno paskaitoje buvo daug įdomių minčių, kurios bus spausdinamos kituose *TŽ* numeriuose.

Kalbėtojui buvo įteiktos dovanėlės apsilankymą Kanadoje prisiminti – akmeninė statulėlė ir indėnų rankų darbo diržas. O. Stanevičiūtė TS(LK) Toronto skyriaus vardu pakvietė visus minėjimo dalyvius pabendrauti su svečiu atsisveikinimo vakaronėje Prisikėlimo parapijos patalpose kovo 17 d.

Muzikinę programos dalį pradėjo studentė Aušra Šivickytė vokaliniu solo – M.K. Čiurlionio dainai *Beaištanti aušrelė*. Kanklėmis jai akompanavo Laima Gaižutienė ir kamerinis orkestras "Lyra". Jo darbšti vadovė smuikininkė Audronė Šarpytė paruošė visus jaunus smuikininkus, jos pačios mokinius, kurie sužavėjo klausytojus atlikdami tris veikaliukus: lietuvių liaudies šokį, Ž.B. Liulio *Dainelę* ir T. Šerno *Indėnų šokį*. Po "Lyrelės" pasirodymo, kuriame solistai buvo Henri Giscard ir Valentina Romano, smuikininkė Audronė Šarpytė atliko solinę partiją *Adagio iš Koncerto smuikui D-dur* su viso kamerinio orkestro palyda, kaip visada parodydama savo didelį talentą ir atsidėjimą. A. Šarpytė jau ketveri metai groja Toronto "Philharmonia" orkestre, simfoniniame

(Nukelta į 10-tą psl.)

POLMOT
AUTOMOBILIŲ APTARNAVIMAS
Visiems darbams pasiruošęs aptarnavimo centras
Marek Januszewicz
KVALIFIKUOTAS TECHNIKAS
tel. (905) 896-8585
3545 Hawkestone Rd. Unit #1
Mississauga, ON L5C 2V1

LEDAS REFRIGERATION
AIR CONDITIONING & APPLIANCES
Skambinti
R. Jareckui
Tel. 416-370-3539
arba 416-825-3328
(Nemokamai atvažiuoju įkainoti)

ORTODONTAS
(Orthodontist)
DR. R. KARKA, D.D.S. M.s. Dip. Orth.
2326 Bloor Street West, Suite 200
(Prie Jane gatvės)
416 769-2526

Bloor West Village
DENTAL CARE
Dr. J. Birgiolas
Dr. S. Dubickas
2373 Bloor St. West
Tel. (416) 763-5677

JUOZAS (JOSEPH) NORKUS
Re/max West į staigoje ilgiausiai dirbantis agentas
◆ 25 metai namų remonto patyrimas ◆ Daugiau kaip 12 metų pardavimo-pirkimo patyrimas ◆ Namų nuomojimų ir nuomininkų reikalų specialistas.
RE/MAX West Realty Inc.
1678 Bloor St.W., Toronto, Ont. M6P 1A9
Skambinti bet kuriuo metu į staigos tel. 416 769-1616, namų – 416 769-3577
Nemokamas namų į vertinimas

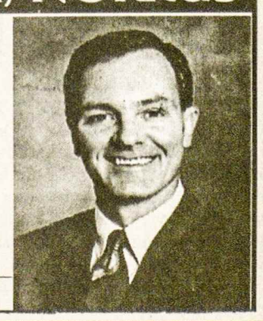

Dantų gydytoja
Gintarė Sungailienė, D.S., D.D.S.
115 Lakeshore Rd.E.
Mississauga, Ont. L5G 1E5 (I vakarus nuo Hurontario)
Tel. 905 271-7171
Patogus, nemokamas mašinos pastatymas

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS PACE, B.Sc., LL.B.
PACE LAW FIRM
5110 Dundas ST.W.
(tarp Islington ir Kipling gatvių)
Etobicoke, Ont. M9A 1C2
Tel. 416 236-3060
Fax 416 236-1809

Kanados Lietuvių Fondas
Lithuanian Canadian Foundation
1 Resurrection Rd. Toronto ON M9A 5G1 tel. 416-889-5531
Remkime lietuvių veiklą Kanadoje!
Remkime Lietuvą!
Remkime per Kanados lietuvių fondą!
Prisiminkime Kanados lietuvių fondą testamentuose ir remkime jį savo aukomis
Raštinės darbo valandos pirmadieniais ir trečiadieniais nuo 11 v.r. iki 3 v.p.p.
Išrašome pakvitavimus atleidimui nuo pajamų mokesčių

Svarbus pranešimas Kanados nuolatiniams gyventojams

Netrukus bus įvedama privaloma nuolatinio gyventojo kortelė (PR)

Taupykite laiką ir pinigus; įsigykite nuolatinio gyventojo kortelę (Permanent resident card - PR) prieš išvykdami į kelionę

Kam reikalinga nauja nuolatinio gyventojo kortelė (PR)? Nuolatiniai gyventojai (landed immigrants), grįžtantys į Kanadą lėktuvu, laivu, traukiniu ar autobusu, privalo turėti nuolatinio gyventojo kortelę (PR).

Nuolatinio gyventojo kortelės nereikia Kanados piliečiams (PR).

Kada įsigalios nuolatinio gyventojo (PR) kortelė? Nuolatiniai gyventojai, grįžtantys lėktuvu, laivu, traukiniu arba autobusu į Kanadą, nuo 2003 metų gruodžio 31 dienos, prieš įsėsdami į transporto priemonę, privalės parodyti nuolatinio gyventojo kortelę (PR), įrodančią nuolatinio gyventojo statusą, transportą aptarnaujančiam personalui.

IMM 1000 Record of landing (atvykimo) anketa keičiama į nuolatinio gyventojo kortelę, tai reiškia, kad IMM 1000 Record of landing (atvykimo) anketa ilgiau nebegalios kelionės tikslams.

Jeigu esate nuolatinis gyventojas, grįžtantis į Kanadą be galiojančios nuolatinio gyventojo kortelės (PR), nuo 2003 metų gruodžio 31 dienos, būsite nebeįleidžiamas į laivą, lėktuvą, traukinį arba autobusą grįžti į Kanadą. Tokiu atveju jus nukreips į artimiausią Kanados ambasadą ar konsulatą, kur galėsite įsigyti riboto galiojimo kelioninį dokumentą. Dėl to gali tekti atidėti kelionę ir patirti papildomų kelioninių išlaidų.

Kanados pilietybės suteikimas. Daugelis nuolatinių Kanados gyventojų, kurie atitinka reikalavimus Kanados pilietybei gauti, yra skatinami pateikti prašymus pilietybei įsigyti.

Kaip įsigyti nuolatinio gyventojo kortelę (PR)? Prašymo dokumentus rasite "Imigracija į Kanadą" tinklapyje www.cic.gc.ca arba paskambinę į PR Card Call Centre (1 800 255-4541).

Prašymai yra nagrinėjami pagal nuolatinės gyvenamos vietos suteikimo datą (year of landing). Pagal lentelę nustatykite, kurį mėnesį turite pateikti prašymą, atlikite tai kuo skubiausiai. Pavyzdžiui, jeigu nuolatinio gyventojo statusas buvo suteiktas 1998 metais, prašymas turi būti įteiktas 2003 metų gegužės 1 dieną.

Jeigu praleidote pareiškimui įteikti datą, prašome įteikti pareiškimą kaip galima greičiau.

Nuolatinės gyvenamos vietos suteikimo data	Prašymo įteikimo data
2000 – 2002	2003 sausio-balandžio mėn.
1996 – 1999	2003 gegužės mėn.
1992 – 1995	2003 birželio mėn.
1988 – 1991	2003 liepos mėn.
1980 – 1987	2003 rugpjūčio mėn.
1973 – 1979	2003 rugsėjo mėn.
Prieš 1973	Bet kuriuo metu

Dėl išsamesnės informacijos ir prašymo blankų kreiptis:
1 800 255-4541
TTY / TDD: 1 888 576-8502
www.cic.gc.ca

Canada

TORONTO ONT

Anapilio žinios

– Nuoširdžiai dėkojame Panevėžio vyskupui Jonui Kauneckui už taip gražiai ir jautriai vestus gavėnios susikaupimus visose trijose mūsų šventovėse. Meldžiame Dievą, kad jo vadovaujama Panevėžio vyskupija skleistų Kristaus dvasią visai Lietuvai.

– Tikinčiajai Lietuvai aukos priimamos ištisą Gavėnios ir Velykų laikotarpį. Toms aukoms vokeliai padėti šalia žiniaraščio.

– Pirmajai Komunijai pasiruošimo pamokos vyksta sekmadieniais po 9.30 v.r. Mišių klebonijos posėdžių kambary. Pamokas veda Janina Dzemionienė.

– Anapilio knygyne gauta: Toronto vyrų choro "Aras" naujas dainų įrašas *Vyrai, užtraukim smagią dainą*, J.R.R. Tolkien knygos *Lord of the Rings* lietuviškas vertimas. Taipgi galima įsigyti velykinių atvirukų.

– Parapijoje renkami parašai trim peticijom: Lietuvos prezidentui, Lietuvos seimo pirmininkui ir Lietuvos vyriausybės ministeriui pirmininkui, kad jie pasirūpintų surasti ir Lietuvon pargabenti a.a. Adelės Dirsytės palaikus. Ji yra garsiosios Sibiro maldaknygės *Marija, gelbėki mus"* autorė, kurią norima paskelbti šventąja. Ta pačia proga KLK moterų draugijos skyrius platina ir naująją *Marija, gelbėki mus* maldaknygės laidą.

– Mišios kovo 30, sekmadienį: 9.30 v.r. už a.a. Praną Augaitį; 11 v.r. už parapiją; Vasagos Gerojo Ganytojo šventovėje 2 v.p.p. už a.a. Emiliją Baltrušaitienę; Delhi Šv. Kazimiero šventovėje kovo 29, šeštadienį, 3 v.p.p. už Cvirkų ir Kvietkų šeimos mirusius.

Išganytojo parapijos žinios

– Sekmadienį pamaldos 9.30 v.r. Po pamaldų Lietuvių Namų patalpose įvyks visuotinis metinis susirinkimas.

– Moterų draugijos rengiamas Gavėnios apmąstymo vakaras įvyks šeštadienį, balandžio 12, 6 v.v. Apmąstymo žodį tars A. Langienė.

Maironio mokyklos žinios

– Po trumpos pertraukos sugrįžtam prie pieštukų ir knygų, draugų ir sąsiuvinių. Norėtume iš anksto priminti, kad balandžio 12 laukiame Velykų senelės, kuri žada aplankyti mokyklą su pintine saldainių... o balandžio 19 pamokų nebus – Šv. Velykų savaitgalis.

– Buvusi ilgametė mūsų mokytoja a.a. Marija Gudaitienė, (kaikurie iš dabartinių mokytojų yra buvę jos mokiniai!) paliko Toronto Maironio mokyklai 2,000 dolerių pagal savo testamentą. Žmonės miršta, bet meilė lietuviškam auklėjimui lieka gyva...

– KLB paaukojo mūsų mokyklai 3,000 dolerių. Dėkojame visiems už paramą. **Živilė**

KLB žinios

– Yra išleistas Kanados lietuvių organizacijų žinynas (kaina 25 dol.) ir KLB 50-mečio veiklos leidinys (kaina 5 dol.). Šių leidinių galima gauti KLB raštinėje.

– Gegužės 28 d. Otavoje dienos metu vyks Baltiečių prekybos ir turizmo konferencija, o vakare – Baltiečių vakaras.

Išeivijos lietuvių klierikų studijų fondui $100 aukojo E. Ališauskienė (a.a. Prano Ališausko V mirties metinių proga).

Kauno arkivyskupijos *Vaikų dienos centrams* $50 aukojo E. Ališauskienė (a.a. Prano Ališausko V mirties metinių proga).

A.a. Marijos Karasiejienės mirties atminimui pagerbti S. Zavienė ir G. Gaižutienė *Tėviškės žiburiams* aukojo $25.

Prisikėlimo parapijos žinios

– Praeitą sekmadienį per 10.30 v.r. Mišias giedojo "retkartinis" choras, kurį sudaro giesmininkai, atlikę valandos repeticiją prieš Mišias. Norinčius prie šio choro prisijungti, prašom skambinti choro vadovei D. Viskontienei 416 762-8098.

– Metinis parapijos susikaupimas, kurį ves vysk. Jonas Kauneckas, prasidės Mišiomis ir pamokslu balandžio 3 d., 7 v.v.; penktadienį Mišios ir pamokslas 10 v.r. ir 7 v.v.; šeštadienį 10 v.r. ir 4 v.p.p.; o sekmadienį įprasta Mišių tvarka.

– *Marija, gelbėk mus,* Sibire Adelės Dirsytės parašyta maldaknygė, bus platinama šį sekmadienį parapijoj. Taip pat visi yra kviečiami pasirašyti prašymą, kad jos kūnas būtų surastas ir parvežtas į Lietuvą. Velionė kankinė yra kandidatė į palaimintuosius.

– KLKM dr-jos parapijos skyriaus susirinkimas vyks parapijos salėj šį sekmadienį, kovo 30, po 12 v.d. Mišių. Kalbėti yra pakviestas Lietuvos kariuomenės plk. ltn. Valdas Kiveris.

– Pirmos Komunijos ir Sutvirtinimo sakramentui pasiruošimo pamokos vyksta sekmadieniais po Mišių. Pirmos Komunijos iškilmės bus pirmą gegužės sekmadienį, o Sutvirtinimo – per Sekmines, birželio 8 d., 10.30 v.r. Mišių metu. Sutvirtinimo sakramentą suteiks vysk. Paulius Baltakis, OFM.

– Kovo 21 d. Lietuvoje mirė kun. Petras Baniūnas, OFM, sulaukęs 90 metų amžiaus. Palaidotas kovo 24 d. iš Kretingos parapijos. Kun. P. Baniūnas, OFM, buvo vienas iš pirmųjų, dirbusių šioj parapijoj kunigų.

– Mišios sekmadienį, kovo 30: 8 v.r. už a.a. Paulių Vyskupaitį; 9.15 v.r. už gyvus ir mirusius parapijiečius; 10.30 v.r. už a.a. Vytą Vingelį, už a.a. Gediminą Smolskį, už Gedgaudų šeimos mirusius; 12 v.d. už a.a. Bronių Molį.

Lietuvių Namų žinios

– Kovo 23 d. Lietuvių Namų svetainėje pietavo 200 svečių.

– LN ir Labdaros valdybos posėdis įvyks balandžio 10, ketvirtadienį, 7 v.v. Lietuvių Namų seklyčioje. Kovo 20 d. LN valdybos posėdyje buvo aptarti einamieji reikalai ir ateinančio visuotinio susirinkimo (balandžio 13 d.) darbotvarkė. Netrukus bus išsiųsti lankstinukai, pateikiantys metinę – finansinę LN apžvalgą.

– LN kultūros komisija yra paruošusi vaizdajuosčių katalogą, kuriame galima rasti 160 filmų, koncertų, spektaklių. Platesnę informaciją teikia S. Pabricienė tel. 416 762-5419 arba el.paštu vkulnys@aol.com.

Slaugos namų žinios

– Slaugos namų statybai a.a. dr. A. Valadkos atminimui aukojo: $75 – M. K. Price; $50 – T.A.J.E. Kobelskiai; po $25 – J.W.N. Henderson, dr. M. Davidson ir R. Davidson, D. Kučinskas. A.a. Z. Rimšos atminimui $500 aukojo J. Rimšaitė. Slaugos namų komitetas dėkoja visiems už aukas, kurios priimamos Toronto ir Hamiltono kredito kooperatyvuose arba siųsti tiesiog adresu: Labdaros fondas, Lietuvių slaugos namai, 1573 Bloor St. W., Toronto, ON, M6P 1A6.

– LN ir Labdaros valdyba praneša, kad sėkmingai pabaigus visas inspekcijas, trečiadienį, kovo 19, slaugos namai pradėjo priimti savo buvusius gyventojus. Tikimės, kad per dvi savaites bus galutinai užbaigtas gyventojų sugrąžinimas.

Sudbury apylinkėje *Tikinčiajai Lietuvai* surinkta $370. Stambesnes sumas aukojo: $100 – P. M. Venskai; $80 – L. Kulnys; $50 – S. Petrėnienė.

Kovo 11-toji Toronte

(Atkelta iš 9-to psl.)

orkestre, Oshawa, Ont. bei lenkiškame "Simfonieta", kuriam vadovauja Matthew Jaškiewicz.

Atvykusi į Torontą 1997 m. iš Meksikos, ji jau po metų sutelkė pažįstamus muzikus dalyvauti jos sudarytame orkestre "Lyra", kurio pirmas pasirodymas Toronto lietuviams įvyko 1998 m., irgi Kovo 11-sios minėjime. "Lyros" nariai – visi profesionalai, kurie, nepaisant tik simbolinio atlyginimo, džiaugėsi galėdami groti lietuviams, susipažinti su jų muzika ir veikla.

"Lyrai" šiame koncerte dirigavo svečias, Toronto orkestro "Philharmonia" vadovas Kerry Stratton. Jis, per A. Šarpytę užmezgęs ryšius su įžymiu Lietuvos dirigentu Sauliumi Sondeckiu, šių metų sausio pabaigoje jau antrą kartą lankėsi Lietuvoje, su dideliu pasisekimu dirigavo S. Sondeckio vadovaujamam Lietuvos kameriniam orkestrui, kuriame pasirodė ir virtuozas violončelistas Vytautas Sondeckis. Draugystės ryšių būdu prof. Sondeckis prieš dvejus metus lankėsi Kanadoje, dirigavo "Philharmonia" koncerte Toronte ir Hamiltone. Tuo laiku K. Stratton pirmą kartą viešėjo Lietuvoje, dirigavo prof. Sondeckio orkestrui ir taip pat koncertui Sankt Peterburge.

Šių metų Kovo 11-sios minėjime jo rankos mostais lydima "Lyra" atliko Čaikovskio *Serenade Op. 48* ir Mocarto *Serenade No. 6 D-dur* dviem mažiem orkestrams su timpanais. Klausytojai šiltais plojimais padėkojo "Lyrai", jos vadovei ir svečiui dirigentui už puikią programą.

Po minėjimo, baigto pirmininko padėkos žodžiais, dalyviai vaišinosi kavute ir pyragaičiais parapijos kavinėje, pasidalino gražaus minėjimo įspūdžiais. **RSJ**

"TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ" SPAUDOS POPIETĖ

2003 m. balandžio 13, sekmadienį, didžiojoje Anapilio salėje

Dalyvaukime visi ir paremkime savo laikraštį!

MENINĘ PROGRAMĄ ATLIKS

"ANGELIUKŲ" jaunimo choras,

vadovaujamas muz. Lilijos Turūtaitės

ir "VILTIES" vieneto skaitovai

DALYVAUSITE dviejose loterijose – didžiojoje ir mažojoje (su įėjimo bilietais).

PASIVAIŠINSITE skania J. Gurklienės pagaminta vakariene. Veiks baras.

POPIETĖS PRADŽIA – 4 v.p.p.

Meninės programos pradžia – 4.30 v.p.p.

STALUS (po 8 asmenis) **bei vietas užsisakykite iš anksto šiokiadieniais "TŽ" administracijoje telefonu 905 275-4672 arba Anapilio ir Prisikėlimo parapijose po pamaldų sekmadieniais.**

BILIETO KAINA – $30 asmeniui (koncertas ir vakarienė su vynu).

Visus dalyvauti kviečia –

"Tėviškės žiburių" leidėjai

Viliaus Bražėno, spaudos bendradarbio, rašytojo, šakotos lietuviškos veiklos aktyvaus dalyvio, 90-tasis gimtadienis specialiu renginiu "O kas toliau?" paminėtas Kauno įgulos karininkų ramovėje š.m. kovo 29 d. Sukakties proga išleisti suvenyriniai vokai bei lipinukai su V. Bražėno atvaizdu. V. Bražėnas gimė 1913 m. balandžio 6 d. Rygoje. Šiuo metu gyvena Vilniuje, rašo ir skelbia daug straipsnių politiniais bei visuomeniniais klausimais.

Kviečia "Pro musica": balandžio 6, sekmadienį, 5 v.p.p. Toronto Prisikėlimo parapijos salėje įvyks smuikininko A. Banko ir pianistės I. Beresnevičienės koncertas "Sygrįžimo akordai".

Dr. Arvydas Vidžiūnas, Lietuvos seimo narys, kalbėjęs Kovo 11-tosios minėjime, lydimas Eug. Čuplinsko ir dr. Juditos Čuplinskienės, kovo 17 d. lankėsi *Tėviškės žiburiuose,* domėjosi laikraščio leidyba, pasikalbėjo su darbuotojais ir svečių knygoje įrašė nuoširdžius linkėjimus.

Tos dienos vakare Prisikėlimo parapijos kavinėje Tėvynės s-gos Toronto židinys surengė su A. Vidžiūnu atsisveikinimo suėjimą, kuriam vadovavo Vyt. Taseckas. Lietuvon grįžtantis svečias, padaręs trumpą pranešimą apie krašte gerėjančią ekonominę būklę, susilaukė įvairių klausimų, į kuriuos išsamiai atsakinėjo. Pokalbiams pasibaigus, vyko jaukios vaišės, kurių metu gražiai pabendrauta. **Dl.**

Lietuvos pareigūnams, atsilankiusiems į Kanados-Lietuvos policijos projekto užbaigimą buvo surengtas priėmimas Toronto policijos būstinėje (40 College St.) antradienį, kovo 18, 7 v. v. *The Toronto Sun* dienraštis kitą dieną išspausdino delegacijos nuotrauką ir pažymėjo, kad priėmime dalyvavo Toronto policijos pareigūnai Deputy Chief Mike Boyd, Staff Supt. Bill Blair, projekto vadovas supt. Ted Price, koordinatorius serž. Juozas Gataveckas ir kiti Toronto policijos pareigūnai. Žurnalistas Joe Warmington savo skyriuje "Night Scrawler" paminėjo, kad Toronto policija, vykdydama žinių teikimo projektą su Lietuva, ir pati pasimokiusi iš lietuvių teisėtvarkos pareigūnų. Kanadiečiams naujiena buvo, pavyzdžiui, Lietuvoje pažengusi odorologijos sritis, kurioje šunys naudojami kvapų atpažinimui nusikaltimų tyrime,

Į priėmimą taip pat buvo pakviesti KLB ir Toronto LB valdybų nariai ir kiti bendruomenės atstovai. Susirinkusius sveikino B. Blair, M. Boyd, padėkos žodžius Toronto policijai ir Tedui Price tarė Lietuvos generalinis garbės konsulas Haris Lapas, KLB pirm. Rūta Žilinskienė, Toronto apylinkės pirmininkė Danutė Garbaliauskienė ir svečiai iš Lietuvos – seimo gynybos komiteto pirmininkas Alvydas Sadeckas, Vidaus reikalų ministerijos valstybės sekretorius Mindaugas Mikaila, Lietuvos policijos generalinio komisaro pavaduotojas ir Viešosios policijos vyr. komisaras Vytautas Navickas. Svečiams R. Žilinskienė įteikė KLB dovanėles, o jie suvenyrinę lėkštę iš Lietuvos padovanojo Ted Price, kuris pasidžiaugė projekto įgyvendinimu ir visiems, prie jo prisidėjusiems, nuoširdžiai padėkojo. **DLV.**

Tremtinių vaikaičių mokyklai *Lietuvių Namai* Vilniuje aukojo: $300 – V. Montvilas; $100 – V. Naras; $50 – Nežinomas geradaris.

Lietuvių kredito kooperatyvas

PARAMA

praneša, kad metinis

narių susirinkimas

įvyks š.m. balandžio 6, sekmadienį, 3 v.p.p., Toronto Lietuvių Namuose.

* Narių registracija prasidės 2 valandą po pietų

* Prašome atsinešti nario knygutes

Primename, *kad kandidatų nominacijos priimamos iki balandžio 1 d., penkias dienas prieš metinį susirinkimą!*

VALDYBA

Toronto lietuvių pensininkų klubo narių

METINIS SUSIRINKIMAS

šaukiamas 2003 m. balandžio 8, antradienį, 1 v.p.p., "Vilnius Manor" pensininkų namuose, III aukšte,

1700 Bloor St. W., Toronto, Ontario. Registracija nuo 12 val.

DARBOTVARKĖ:

1. Susirinkimo atidarymas
2. Prezidiumo sudarymas:
   a) susirinkimo pirmininko ir sekretoriaus;
   b) mandatų, nominacijų ir balsų skaičiavimo komisijos
3. Praeitų metų susirinkimo protokolo skaitymas ir priėmimas
4. Pranešimai: a) valdybos pirmininko, b) iždininko, c) revizijos komisijos, d) revizoriaus (auditor)
5. Diskusijos dėl pranešimų
6. 2002 metų apyskaitų tvirtinimas
7. Revizoriaus (auditor) tvirtinimas 2003 metams
8. Rinkimai: 5 narių į valdybą, 1 nario į revizijos komisiją
9. Einamieji reikalai
10. Susirinkimo uždarymas

Nesusirinkus kvorumui nustatytu laiku, susirinkimas prasidės po pusės valandos ir bus teisėtas, nepaisant dalyvaujančių narių skaičiaus.

DĖMESIO! *Nominaciniai pareiškimai kandidatuoti į Toronto lietuvių pensininkų klubo valdybą arba revizijos komisiją turi būti pristatyti į raštinę ne vėliau kaip pirmadienį, balandžio 7, 12 val.*

VALDYBA

Kanados Lietuvių Fondas

Lithuanian Canadian Foundation

1 Resurrection Rd. Toronto ON M9A 5G1 tel. 416-889-5531

praneša, kad

VISUOTINIS NARIŲ SUSIRINKIMAS, KURIO METU BUS PATEIKTA FINANSINĖ APYSKAITA,

įvyks š.m. balandžio 26, šeštadienį, 9.30 v.r.

Prisikėlimo parapijos kavinėje

Narių registracija 9 v.r.

Kvorumui nesusirinkus 9.30 v.r., susirinkimas prasidės po pusės valandos, nežiūrint dalyvaujančių narių skaičiaus. Bus renkami 4 asmenys į Tarybą ir 1 asmuo į Kontrolės komisiją baigusiųjų savo kadencijas narių vietoms užimti.

Taryba

Gauta žinia, kad Hamiltone praeitą šeštadienį, kovo 22 mirė **a.a. Kazys Mileris,** ilgametis *Tėviškės žiburių* bendradarbis, lituanistinės mokyklos mokytojas, Bendruomenės veikėjas, įvairių organizacijų narys bei rėmėjas.

Anapilio moterų būrelis parėmė *Tėviškės žiburių* leidybą $300 auka. Savaitraščio leidėjai už tai nuoširdžiai dėkoja.

A. a. dr. Aleksui Valadkai mirus, užjausdami sūnų dr. Miką su šeima, T. ir V. Sičiūnai *Tėviškės žiburiams* aukojo $50.

A. a. Kazimierui Mileriui iškeliavus amžinybėn, Irena Ross, užjausdama jo šeimą ir gimines *Tėviškės žiburiams* aukojo $25.

Vysk. K. Paltaroko vidurinei mokyklai $200 aukojo N.N.

Tremtinių grįžimo fondo išlaikomai vaikų mokyklai $100 aukojo N.N.

A. a. Vytauto Vaidoto atminimui Povilas Adomaitis aukojo $50. Velionies tėvas Vaclovas buvo vienas iš pirmųjų Tautos fondo atstovų Kanadoje. Jo siūlymu Lietuvos seime buvo priimtas nutarimas pinigus pavadinti lito vardu. **Br. Laučys**

VASAGOJE IŠNUOMOJAMOS 2 kabinos, po 2 kambarius, visai vasarai (Victoria Day – Labour Day). Skambinti: 705 429-4120 arba 705 737-9101.

CLEAN FOREVER. Valome kilimus, minkštus baldus ir automobilių vidų nauju būdu – sausomis putomis. Kilimas išdžiūna per 1-2 valandas. Labai gera kokybė. Skambinti bet kuriuo laiku tel. 416 503-1687.

MONTREAL QUE

Gavėnios rekolekcijas veda Panevėžio vyskupas Jonas Kauneckas, šia tvarka: Kovo 28, penktadienį, 7 v.v. šv. Mišios ir pamokslas; kovo 29, šeštadienį, 11 v.r. šv. Mišios ir pamokslas. Po pamaldų (apie 12 val.) parapijos salėje bus vaišės drauge su vyskupu, kuris galės atsakinėti į pateiktus parapijiečių klausimus. Šiose pamaldose kviečiame ypač dalyvauti parapijos jaunimą ir jaunas šeimas; kovo 30, sekmadienį, 11 v.r. šv. Mišios ir pamokslas. Pageidautina, kad šiose Mišiose organizacijos dalyvautų su savo vėliavomis. Išpažinčių bus klausoma apie pusvalandį prieš kiekvienas pamaldas. **AVŽ**

Gedimino ordiną dr. V. Pėteraičiui įteikia Lietuvos ambasados ministeris patarėjas V. Verba Vasario 16-tosios iškilmėje Ntr. J. Mickaus

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE. H1X 1L7

TEL: (514) 722-3545 FAX: (514) 722-3546

LITAS *Montrealio lietuvių kredito unija*

1475, rue De Sève, Montréal (Québec) H4E 2A8

Tel.: 766-5827 ***FAX: 766-1349***

MOTERIS iš Lietuvos ieško darbo. Apsistojusi Kitchener/Waterloo. Skambinti Irminai tel. 519 744-3990.

"BALTIC TREE SERVICE" – Žiema yra geriausias ir sveikiausias laikas nugenėti medžius ir krūmus. Nelaukit pavasario! Darbas garantuotas. Danius Lelis: 416 753-0790 (pager) arba 905 692-9741.

ATLIEKU staliaus, vidaus sienų (drywall), dažymo, plytelių dėjimo, elektros įvedimo, vandentiekio sistemos įvedimo (plumbing) darbus. Įrengiu pirtis (saunas), dengiu stogus. Skambinti Algiui tel. 905 272-8323. Pager 416 715-4783

Punia Construction Ltd.

NAMŲ REMONTO BENDROVĖ

- **ATLIEKAME: staliaus, dažymo, elektros, vandentiekio, susikabinusių plytų (interlocking), keramikos plytelių klojimo darbus**
- **ĮRENGIAME: rūsius, vonias, virtuves**
- **STATOME: verandas, tvoras**
- **DENGIAME stogus.**

GARANTUOJAME GERĄ DARBO KOKYBĘ

Skambinti

ALVYDUI GRIGUČIUI

tel. (905) 848-9628

nešiojamas (416) 560-0122

PRANEŠIMAS

TORONTO LIETUVIŲ NAMŲ ir LABDAROS FONDO narių

metinis – visuotinis susirinkimas

yra šaukiamas 2003 m. balandžio 13, sekmadienį, 12.30 v.p.p., Lietuvių Namų Karaliaus Mindaugo menėje,

1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario.

Dalyvaujančių registracija prasideda 11.30 val.

SUSIRINKIMO DARBOTVARKĖ:

1. Susirinkimo atidarymas;
2. Prezidiumo sudarymas: a) susirinkimo pirmininko ir sekretorių, b) mandatų, nominacijų ir balsų skaičiavimo komisijų;
3. Darbotvarkės tvirtinimas;
4. 2002 m. susirinkimo protokolo skaitymas ir tvirtinimas;
5. Valdybos pranešimai: a) pirmininko, b) iždininko, c) slaugos namų, d) statybos ir remonto, e) "Lokio" svetainės, f) visuomeninės veiklos, g) švietimo fondo, h) bingo;
6. Revizijos komisijos pranešimas;
7. Revizoriaus (auditor) pranešimas;
8. Diskusijos dėl pranešimų;
9. 2002 m. apyskaitų tvirtinimas;
10. 2003 m. sąmatos tvirtinimas;
11. Revizoriaus (auditor) tvirtinimas;
12. Valdomųjų organų rinkimai: a) valdybos (5 nariai), b) revizijos komisijos (1 narys/ė);
13. Einamieji reikalai ir sumanymai;
14. Susirinkimo uždarymas.

Šiais metais į Lietuvių Namų valdybą bus renkami penki nariai. Valdybos kadenciją baigia: T. Gurevičius, T. Stanulis, J. Slivinskas, R. Sonda, dr. R. Zabieliauskas. Bus renkami 4 nariai į valdybą – 3 metams ir vienas dvejiems metams. Iš revizijos komisijos kadenciją baigia A. Alsbergas. Bus renkamas narys/ė į revizijos komisiją – 3 metams.

Lietuvių Namų valdyba siūlo, kad nariai gautų iš nominuojamo kandidato-ės raštišką sutikimą. Šiam reikalui yra paruoštos specialios anketos, kurias nariai gali gauti LN raštinėje arba susirinkimo metu. Be to, valdyba siūlo, kad kandidatų-čių siūlytojai (nemažiau kaip du nariai), pasirašytų nominacijos anketas ir įteiktų metinio susirinkimo nominacijų komisijai.

Nariai, norintys perleisti balso teisę kitam asmeniui, privalo laikytis korporacijų įstatymo (Corporations Act) reikalavimų ir įgaliojimus (proxy), patvirtinus jų parašus notarui (Notary Public), pristatyti į LN raštinę ne vėliau 2003 m. balandžio 10 d., 10 v.r. Įgaliojimai, nepatvirtinti notaro ir gauti po minėtos datos, nebus pripažinti teisėtais. Įgaliojimų anketas galima gauti LN raštinėje.

Toronto Lietuvių Namų valdyba